

**ORTAÖĞRETİM KURUMLARI ALMANCA DERSLERİNDE
OKUTULMAKTA OLAN “WIE BITTE” ADLI DERS KİTABININ
DİNLEME BECERİSİ YÖNÜNDEN İNCELENMESİ**

Leyla Kaya

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
YABANCI DİLLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

MART, 2020

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır.Kaynak göstermek koşuşıyla tezin teslim tarihinden itibaren 6 (altı) ay sonra tezden fotokobi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Leyla
Soyadı : Kaya
Bölümü : Alman Dili Eğitimi
İmza :
Teslim Tarihi : 18.03.2020

TEZİN

Türkçe Adı : Ortaöğretim Kurumları Almanca Derslerinde Okutulmakta Olan
“Wie Bitte?” Adlı Ders Kitabının Dinleme Becerisi Yönünden İncelenmesi

İngilizce Adı : The Investigation In Terms Of Listening Skills Of The Course
Book Named “Wie Bitte?” Used In German Courses In Secondary Education
Institutions

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Leyla KAYA

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Leyla KAYA tarafından hazırlanan “Ortaöğretim Kurumları Almanca Derslerinde Okutulmakta Olan ‘Wie bitte’ Adlı Almanca Ders Kitabının Dinleme Becerisi Yönünden İncelenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri üyeleri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

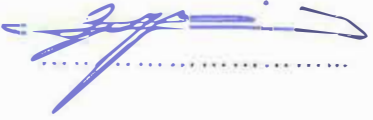
Danışman: Prof. Dr. Muhammet KOÇAK

Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

.....

Başkan: Doç. Dr. Erkan ZENGİN

Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Hacettepe Üniversitesi

.....

Üye: Doç. Dr. Aylin SEYMEN

Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

.....

Tez Savunma Tarihi: 18/02/2020

Bu tezin Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğimi onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

.....

TEŞEKKÜR

İnsanoğlunun ilk kullanmaya başladığı ve hayatı boyunca en çok karşılaştığı beceri olan dinleme becerisi, hayatın her alanında kullanılmakta ve diğer becerilerin temelini oluşturmaktadır. İyi bir okuma, konuşma ve yazma, iyi bir dinlemenin neticesinde gerçekleşebilmektedir. Bu nedenle dinleme becerisinin, yabancı dil öğretiminin en başından itibaren konuşma, okuma ve yazma becerileriyle verilmesi önem arz etmektedir. Yabancı dil olarak okutulan Almanca derslerinde yapılan anlama çalışmaları, dinleme etkinlikleriyle desteklenmelidir. Burada amaç, öğrencilerin konuşulan metinleri bağımsız olarak anlamalarını sağlamaktır. Dinleme sürecinde aynı zamanda kişinin telaffuzunun gelişmesi de sağlanmaktadır. Her ne kadar teknoloji ile birlikte elektronik iletişim çok hızlı bir artış gösterse de dinleme, insanlar arasındaki iletişimin temelini oluşturmaktadır. Dinleme, yabancı dil öğrenmenin ilk adımı sayılabilir. Dinleme ne kadar çok yapılsa o kadar gelişebilmekte, buna bağlı olarak da diğer beceriler gelişebilmektedir. Bu bağlamda dil öğrenmede dinleme becerisine yeterince zaman ayrılması gerekliliği anlaşılmış ve ülkemizde ortaöğretim okullarında okutulmakta olan “Wie bitte? A1.1” adlı Almanca ders kitabının dinleme becerisi yönünden incelenmesine karar verilmiştir.

Çalışmam boyunca beni bilgilendiren, yazdıklarımı sabırla okuyarak beni yönlendiren, benden hiçbir desteğini esirgemeyen ve beni yüreklendiren değerli tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Muhammet KOÇAK’a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmamın tamamlanmasında desteğini esirgemeyen ve değerli zamanını bana ayıran arkadaşım Cihangül ATEŞ’e ve Arzu SUBAZ’a teşekkür etmeyi borç bilirim.

Tez yazım aşaması süresince beni sonuna kadar destekleyen sevgili eşim Rahmi KAYA ve biricik oğlum Egemen KAYA’ya çok teşekkür ederim.

Bu süreçte beni sonuna kadar yüreklendirerek desteklerini esirgemeyen çok değerli aileme ve yanımda olan arkadaşlarıma ayrıca teşekkür ederim.

Leyla KAYA

**ORTAÖĞRETİM KURUMLARI ALMANCA DERSLERİNDE
OKUTULMAKTA OLAN “WIE BITTE” ADLI DERS KİTABININ
DİNLEME BECERİSİ YÖNÜNDEN İNCELENMESİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

Leyla Kaya
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Mart, 2020

ÖZ

Bu araştırmamızda ortaöğretim kurumları Almanca derslerinde okutulmakta olan ve Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulunun 28.05.2018 gün ve 78 sayılı kararı ile ortaöğretim kurumlarında Almanca ders kitabı olarak kabul edilen “Wie bitte A1.1” adlı ders kitabı dinleme becerisi yönünden incelenmiştir. Çalışmada ilgili kitaba ait dinleme metinlerinin incelenmesinde Almancanın yabancı dil olarak öğretilmesinde ciddi çalışmaları bulunan Prof. Dr. Dietmar Rösler’in öncülüğünde geliştirilen kriterler kullanılmış; ilgili maddelerin ses ve kayıt kalitesi, hedef kitlesi, aksanı ve konuşma hızı yönünden uygunluğu ve konuşmaların gerçekliği tespit edilmeye çalışılmıştır. İncelemede, öğrencilerde geliştirilmesi hedeflenen dinleme becerisine ait metinlerin söz konusu kriterlere uyup uymadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın birinci bölümünde çalışmanın amacı ve yabancı dil bilmenin önemi gibi konular ele alınmıştır. İkinci bölümde çalışmanın nasıl yapılacağı bilgisine değinildikten sonra bilim insanlarının açıklamalarının da bulunduğu üçüncü bölümde yabancı dilin gerekliliği ve dil öğretim yöntemleri üzerinde durulmuştur. Dördüncü bölümde dinleme becerisinin önemi ve yöntemleri irdelenmiştir. Beşinci bölümde ders kitabı ve Türkiye’de kullanılan ders kitapları hakkında bilgi verilerek çalışmamızın teorik kısmı tamamlanmış ve uygulama bölümüne geçilmiştir. Tez araştırmamızın altıncı bölümünde söz konusu kriterler yardımı ile “Wie bitte? A1.1” adlı Almanca ders kitabında bulunan 55 dinleme metni tek tek incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Yabancı Dil Eğitimi, Almanca Eğitimi, Dinleme Becerisi, Almanca
Ders Kitabı İncelemesi
Sayfa Adedi : 148
Danışman : Prof. Dr. Muhammet KOÇAK

**THE INVESTIGATION IN TERMS OF LISTENING SKILLS OF THE
COURSE BOOK NAMED “WIE BITTE” USED IN GERMAN
COURSES IN SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS
(M.S Thesis)**

Leyla Kaya

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

March, 2020

ABSTRACT

In this research, the textbook named "Wie bitte A1.1" which are taught in German lessons of secondary education institutions and accepted as a German textbook in secondary education institutions with the decision number 78 of 28.05.2018 of the Ministry of Education, was examined in terms of listening skill. In the study, the criteria developed under the leadership of Prof. Dr. Dietmar Rösler, who had serious studies in teaching German as a foreign language, were used to analyze the listening texts of the relevant book; it was tried to determine the suitability of the relevant items in terms of sound and recording quality, target audience, accent and speed of speech and the reality of the speeches. In this study, it was tried to determine whether the texts related to listening skills that are aimed to be developed in the students meet the mentioned criteria or not. In the first part of the research, topics such as the purpose of the study and the importance of knowing a foreign language are discussed. In the second part, after explaining how to do the study; in the third part, where the explanations of the scientists are included and the necessity of foreign language and the methods of language teaching were emphasized. In the fourth chapter, the importance and methods of listening skills were examined. In the fifth chapter, the information was given about the textbooks and the textbooks used in Turkey, so the theoretical part of our work has been completed and the application section has been started. In the sixth part of our thesis research, with the help of these criteria, 55 listening texts in German textbook, named "Wie bitte? A1.1" were examined and evaluated individually.

Keywords : Language, Foreign Language, Listening Skill, German Language Course
Book
Page Number : 148
Supervisor : Prof. Dr. Muhammet KOÇAK

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xvi
BÖLÜM 1	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem	2
1.2. Çalışmanın Amacı	3
1.3. Çalışmanın Önemi.....	4
1.4. Varsayımlar	5
1.5. Sınırlıklar	6
BÖLÜM II.....	7
YÖNTEM.....	7
2.1. Araştırmanın Modeli	7

2.2. Evren ve Örneklem	7
2.3. Verilerin Toplanması	8
2.4. Verilerin Analizi	8
BÖLÜM III	9
DİL VE YABANCI DİL	9
3.1. Dil.....	9
3.2. Yabancı Dil ve Yabancı Dilin Önemi	12
3.3. Türkiye’de Yabancı Dil	14
3.4. Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri.....	19
3.4.1. Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi	20
3.4.2. Düzvarım Yöntemi.....	21
3.4.3. Dilsel - İşitsel Yöntem	21
3.4.4. İşitsel - Görsel Yöntem	22
3.4.5. İletişimsel Yöntem.....	23
3.4.6. Doğal Yöntem	23
3.4.7. Bilişsel Yöntem	24
3.4.8. Seçmeli Yöntem	24
3.5. Temel Dil Becerileri	25
3.5.1. Dinleme Becerisi.....	26
3.5.2. Konuşma Becerisi.....	27
3.5.3. Okuma Becerisi	28
3.5.4. Yazma Becerisi	29
BÖLÜM IV	31
DİNLEME BECERİSİ.....	31
4.1. Dinleme.....	31
4.2. Dinlemenin Yeri ve Önemi	32

4.3. Dinleme Becerisinin Diğer Dil Becerileri ile İlişkisi.....	35
4.4. Dinleme Yöntemleri	38
4.5. Dinleme Eğitiminde Uygulama Süreci	40
4.6. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Programında Dinleme Becerisi...	42
4.7. Dinleme Metinleri Nasıl Olmalı (Dinleme Becerisi Kriterleri)	43
BÖLÜM V	45
DERS KİTABI.....	45
5.1. Ders Kitabı	45
5.2. Ders Kitabının Önemi.....	46
5.3. Türkiye’de Kullanılan Yerel Almanca Ders Kitapları	48
5.4. “Wie bitte? A1.1” Adlı Almanca Ders Kitabı.....	49
BÖLÜM VI	54
UYGULAMA	54
6.1. “Wie bitte? A1.1” Adlı Ders Kitabında Yer Alan Dinleme Metinlerinin İncelenmesi.....	54
6.1.1. Modul 1: Hallo.....	54
6.1.2. Modul 2: Mein Gymnasium	68
6.1.3. Modul 3: Meine Familie.....	79
6.1.4. Modul 4: Der Alltag	86
6.1.5. Modul 5: Essen und Trinken.....	93
6.1.6. Modul 6: Besondere Tage.....	102
6.1.7. Modul 7: Freizeitaktivitäten.....	110
6.1.8. Modul 8: Einkaufen	118
BÖLÜM VII.....	127
BULGULAR	127
7.1. Kriterlerle İlgili Bulgular	129

7.2. Kitabın Geneli Hakkında Elde Edilen Bulgular	135
BÖLÜM VIII	137
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	137
KAYNAKLAR.....	142

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. <i>Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi-Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme Ortak Öneri Düzeyleri Genel Basamaklar Kümesi</i>	17
Tablo 2. <i>Dil Düzeyleri İçin Öngörülen Ders Saatleri</i>	18
Tablo 3. <i>Dinleme Becerisi Yönünden Ortak Öneri Düzeyleri</i>	43
Tablo 4. <i>Wie Bitte? Ortaöğretim A1.1 Düzeyi Almanca Ders Kitabında Geçen Modüller ve Alt Başlıklar</i>	51
Tablo 5. <i>Modül 1 A1-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	55
Tablo 6. <i>Modül 1 A1-B Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	56
Tablo 7. <i>Modül 1 A4-C Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	57
Tablo 8. <i>Modül 1 B2-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	58
Tablo 9. <i>Modül 1 B3-C Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	59
Tablo 10. <i>Modül 1 C1-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	61
Tablo 11. <i>Modül 1 C3-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	62
Tablo 12. <i>Modül 1 C3-B Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	63
Tablo 13. <i>Modül 1 C3-F Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	65
Tablo 14. <i>Modül 1 Meine Freunde-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	66
Tablo 15. <i>Modül 1 Meine Freunde-B Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	67
Tablo 16. <i>Modül 2 A1-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	689
Tablo 17. <i>Modül 2 A1-B Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	70
Tablo 18. <i>Modül 2 A3-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	71
Tablo 19. <i>Modül 2 A3-B Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	72

Tablo 20. <i>Modül 2 B2-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	73
Tablo 21. <i>Modül 2 C2-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	74
Tablo 22. <i>Modül 2 C3-B Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	75
Tablo 23. <i>Modül 2 Meine Schulsachen-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	77
Tablo 24. <i>Modül 2 Hören-B Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	78
Tablo 25. <i>Modül 3 A1-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	79
Tablo 26. <i>Modül 3 B1-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	81
Tablo 27. <i>Modül 3 B1-B Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	82
Tablo 28. <i>Modül 3 C3-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	823
Tablo 29. <i>Modül 3 Meine Familie-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	84
Tablo 30. <i>Modül 3 Meine Familie-B Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	85
Tablo 31. <i>Modül 4 A1-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	87
Tablo 32. <i>Modül 4 B2-B Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	89
Tablo 33. <i>Modül 4 B3-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	90
Tablo 34. <i>Modül 4 C2-C Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	91
Tablo 35. <i>Modül 4 Mein Alltag Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	92
Tablo 36. <i>Modül 5 A2 Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	94
Tablo 37. <i>Modül 5 A5 Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	95
Tablo 38. <i>Modül 5 B4-B Dinlemem Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	96
Tablo 39. <i>Modül 5 C2-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	97
Tablo 40. <i>Modül 5 C2-B Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	99
Tablo 41. <i>Modül 5 C3-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	100
Tablo 42. <i>Modül 5 Einkaufen Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	101
Tablo 43. <i>Modül 6 A1-C Dinleme Etkinliğinin Değerlendirme Tablosu</i>	103
Tablo 44. <i>Modül 6 B4-A Dinleme Etkinliğinin Değerlendirme Tablosu</i>	104
Tablo 45. <i>Modül 6 C1-A Dinleme Etkinliğinin Değerlendirme Tablosu</i>	105

Tablo 46. <i>Modül 6 Verschiedene Feste-A Dinleme Etkinliğinin Değerlendirme Tablosu</i>	1067
Tablo 47. <i>Modül 6 Verschiedene Feste-B Dinleme Etkinliğinin Değerlendirme Tablosu</i>	108
Tablo 48. <i>Modül 6 Verschiedene Feste-C Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	109
Tablo 49. <i>Modül 7 A1-B Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	110
Tablo 50. <i>Modül 7 A2-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	111
Tablo 51. <i>Modül 7 B2-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	113
Tablo 52. <i>Modül 7 C1-C Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	114
Tablo 53. <i>Modül 7 Unsere Freizeitaktivitäten-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	115
Tablo 54. <i>Modül 7 Unsere Freizeitaktivitäten-B Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	1167
Tablo 55. <i>Modül 8 A3-C Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	118
Tablo 56. <i>Modül 8 B1-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	120
Tablo 57. <i>Modül 8 B3-B Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	121
Tablo 58. <i>Modül 8 B4-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	122
Tablo 59. <i>Modül 8 C2-B Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	123
Tablo 60. <i>Modül 8 Ein Tag In Der Stadt-A Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	125
Tablo 61. <i>Modül 8 Ein Tag In Der Stadt-B Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu</i>	126
Tablo 62. <i>Modüllere Göre Metin Sayılarının Dağılım Tablosu</i>	127
Tablo 63. <i>Kriterlerin Genel Değerlendirilmesi</i>	135

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Dinleme, konuşma, okuma ve yazmanın zamana yayılımı	33
Şekil 2. “Wie bitte? A1.1” adlı ders kitabının ön kapağı	50
Şekil 3. Kitabın ikinci ünitesinden örnek bir sayfa	52
Şekil 4. Modül 1 A1-a dinleme metninin görseli	56
Şekil 5. Modül 1 A1-b dinleme metninin görseli	57
Şekil 6. Modül 1 A4-c dinleme metninin görseli	58
Şekil 7. Modül 1 B2-a dinleme metninin görseli	59
Şekil 8. Modül 1 B3-c dinleme metninin görseli	60
Şekil 9. Modül 1 C1-a dinleme metninin görseli	62
Şekil 10. Modül 1 C3-a dinleme metninin görseli	63
Şekil 11. Modül 1 C3-b dinleme metninin görseli	64
Şekil 12. Modül 1 C3-f dinleme metninin görseli.....	65
Şekil 13. Modül 1 Meine Freunde-a dinleme metninin görseli.....	67
Şekil 14. Modül 1 Meine Freunde-b dinleme metninin görseli	68
Şekil 15. Modül 2 A1-a dinleme metninin görseli	69
Şekil 16. Modül 2 A1-b dinleme metninin görseli	70
Şekil 17. Modül 2 A3-a dinleme metninin görseli	71
Şekil 18. Modül 2 A3-b dinleme metninin görseli	72
Şekil 19. Modül 2 B2-a dinleme metninin görseli	74
Şekil 20. Modül 2 C2-a dinleme metninin görseli	75
Şekil 21. Modül 2 C3-b dinleme metninin görseli	76

Şekil 22. Modul 2 Meine Schulsachen-a dinleme metninin görseli.....	77
Şekil 23. Modul 2 Meine Schulsachen-b dinleme metninin görseli.....	78
Şekil 24. Modul 3 A1-a dinleme metninin görseli	80
Şekil 25. Modul 3 B1-a dinleme metninin görseli	81
Şekil 26. Modul 3 B1-b dinleme metninin görseli	82
Şekil 27. Modul 3 C3-a dinleme metninin görseli	83
Şekil 28. Modul 3 Meine Familie-a dinleme metninin görseli.....	85
Şekil 29. Modul 3 Meine Familie-b dinleme metninin görseli	86
Şekil 30. Modul 4 A1-a dinleme metninin görseli	88
Şekil 31. Modul 4 B2-b dinleme metninin görseli	89
Şekil 32. Modul 4 B3-a dinleme metninin görseli	90
Şekil 33. Modul 4 C2-c dinleme metninin görseli	92
Şekil 34. Modul 4 Mein Alltag dinleme metninin görseli.....	93
Şekil 35. Modul 5 A2 dinleme metninin görseli	95
Şekil 36. Modul 5 A5 dinleme metninin görseli	96
Şekil 37. Modul 5 B4-b dinlemem metninin görseli	97
Şekil 38. Modul 5 C2-a dinleme metninin görseli	98
Şekil 39. Modul 5 C2-b dinleme metninin görseli	99
Şekil 40. Modul 5 C3-a dinleme metninin görseli	100
Şekil 41. Modul 5 Einkaufen dinleme metninin görseli.....	102
Şekil 42. Modul 6 A1-c dinleme etkinliğinin görseli	103
Şekil 43. Modul 6 B4-a dinleme etkinliğinin görseli	105
Şekil 44. Modul 6 C1-a dinleme etkinliğinin görseli	106
Şekil 45. Modul 6 Verschiedene Feste-a/b dinleme etkinliğinin görseli	107
Şekil 46. Modul 6 Verschiedene Feste-c dinleme metninin görseli.....	109
Şekil 47. Modul 7 A1-b Dinleme Metninin görseli.....	111

Şekil 48. Modül 7 A2-a Dinleme Metninin görseli.....	112
Şekil 49. Modül 7 B2-a Dinleme metninin görseli	113
Şekil 50. Modül 7 C1-c Dinleme Metninin görseli	115
Şekil 51. Modül 7 Unsere Freizeitaktivitäten-a Dinleme Metninin görseli	116
Şekil 52. Modül 7 Unsere Freizeitaktivitäten-b Dinleme Metninin görseli	117
Şekil 53. Modül 8 A3-c dinleme metninin görseli	119
Şekil 54. Modül 8 B1-a Dinleme metninin görseli	120
Şekil 55. Modül 8 B3-b dinleme Metninin görseli.....	122
Şekil 56. Modül 8 B4-a dinleme metninin görseli	123
Şekil 57. Modül 8 C2-b dinleme metninin görseli	124
Şekil 58. Modül 8 Ein Tag in der Stadt-a dinleme metninin görseli.....	125
Şekil 59. Modül 8 Ein Tag in der Stadt-b dinleme metninin görseli.....	126
Şekil 60. Dinleme metinlerinde uygulanan etkinlik grafiği	128
Şekil 61. Birinci kriterin değerlendirmesi	129
Şekil 62. İkinci kriterin değerlendirmesi	129
Şekil 63. Üçüncü kriterin değerlendirmesi.....	130
Şekil 64. Dördüncü kriterin değerlendirmesi	131
Şekil 65. Beşinci kriterin değerlendirilmesi	132
Şekil 66. Altıncı kriterin değerlendirilmesi	132
Şekil 67. Yedinci kriterin değerlendirilmesi	133

BÖLÜM 1

GİRİŞ

İnsan hayatındaki en önemli varlıklardan biri olan dil, kişiler arasındaki iletişimin gerçekleşmesinde çok önemli bir fonksiyonu üstlenmektedir. İletişimin başlıca unsuru olan dili doğru kullanmamız neticesinde sorunsuz bir şekilde gerçekleşen iletişim, yanlış kullanımlar neticesinde sekteye uğramakta ve bu durum birçok sorunun ortaya çıkmasına sebebiyet vermektedir. İletişimde bu sorunlarla karşılaşmamak için iletilerin eksiksiz olarak aktarılmasını ve anlaşılmasını sağlamak bir zorunluluk hâline gelmiştir.

Tüm bu düşüncelerden yola çıkarak teknolojinin hızla ilerlediği dünyada ve Avrupa Birliği'ne üye olma hedefinde olan Türkiye'de farklı dillere mensup insanlarla iletişim kurma ihtiyacı giderek artmakta ve yabancı dil bilmek neredeyse bir zorunluluk hâline gelmektedir.

Cumhuriyet Döneminde yaygınlaşan yabancı dil eğitimi ve öğretimi, günümüze kadar birçok değişikliğe uğramıştır. Yabancı dilin önemi arttıkça müfredat programları da belli aralıklarla değişmiş, aynı zamanda yeni yöntem ve teknikler de geliştirilmiştir. Bu gelişmeler doğrultusunda farklı kitaplara ve araç gereçlere gerek duyulmuş ve yapılan çalışmalar neticesinde söz konusu güncellemeler sağlanmıştır. Kullanılan her yeni yöntem ve tekniğin ortak amacı yabancı dili en iyi şekilde öğretebilmek olmuştur.

Yukarıda da belirtildiği gibi Cumhuriyet Döneminde Türk Eğitim Derneği Koleji ile başlayan İngilizce eğitimi (Çelebi, 2006, s. 288), günümüzde tüm ortaöğretim kurumlarında zorunlu yabancı dil olarak öğretilmektedir. Birçok lisenin 2011 yılı itibariyle Anadolu liselerine dönüştürülmeye başlanmasıyla birlikte ikinci yabancı dil öğretimi de zorunlu hâle gelmiş, bu durum özellikle Almanca'nın önem kazanmasına neden olmuştur. Bu doğrultuda geliştirilen müfredat programlarına istinaden günümüze dek farklı birçok Almanca kitap yazılmıştır.

Söz konusu kitapların en güncel konumda olanı ise 2018 yılında uygulanmaya başlanan Almanca Öğretim Programına göre yazılan “Wie Bitte?” adlı ders kitabı setidir.

Bilindiği üzere, yabancı dil eğitiminin temel taşlarını oluşturan becerilerin bir tanesi de dinleme becerisidir. Modern öğretim yöntem ve tekniklerine göre dinleme becerisinin nasıl uygulanması gerektiği, bu metinlerin nasıl seslendirilmesi gerektiği konusunda birçok bilim insanı çeşitli kriterler geliştirmiştir.

Bu düşüncelerden yola çıkarak bu çalışmada, yabancı dil öğretimi, öğretimde uygulanan dinleme kazanımı ve bu doğrultuda geliştirilen kriterler konusu ele alınacaktır. “Wie Bitte?” adlı ders kitabının A1.1 cildinde bulunan dinleme metinlerinin de söz konusu kriterlere uygun olup olmadığı araştırılarak bir sonuca varılacaktır.

1.1. Problem

Tüm dünya ülkelerinde yabancı dil öğretimine gösterilen önem, Türkiye’de de yabancı dilin eğitim programlarında zorunlu derslerden biri hâline gelmesini gerektirmiştir. Cumhuriyetten bu yana Türk eğitiminde yabancı dil derslerine yer verilmeye başlanmış, yabancı dil öğretim programları uygulanmış ve zamanla üzerinde birtakım değişiklikler yapılmıştır. Ancak öğretim programlarına getirilen yeniliklere ve uygulanan birçok yönetime rağmen yabancı dil öğretiminde Türkiye arzu ettiği başarıyı elde edememiştir. Nitekim Demirpolat’ın da ifade ettiği gibi Türkiye’de yabancı dil öğretiminde açıkça ortada duran başarısızlığın sebebini tek bir etmene bağlamak doğru olmaz. Birbirini etkileyen ve birbirinden etkilenen pek çok unsur yabancı dil öğretimi sorununa neden olmaktadır (Demirpolat, 2015, s. 7).

Söz konusu sorunlara bakacak olursak; öğretmenlerin yetersizliği, fiziksel şartlar, sınıfların kalabalık olması, eğitim materyallerinin yetersizliği gibi birçok faktörün ön plana çıktığı görülebilir.

Bu sorunları çoğaltmak mümkün. Fakat çalışmamızın ana unsurunu temel dil becerileri, bu becerilerden ise özellikle dinleme becerisi oluşturacağı için araştırmamızda eğitim materyalleri konusu ağırlık kazanacaktır.

Eğitim materyalleri konusu ele alındığında akla gelen en önemli materyal şüphesiz ders kitapları ve bu kitapların yardımcı materyalleridir. Uluslararası düzeyde yazılan birçok yabancı dil ders kitabının aksine, yerel düzeyde hazırlanmış olan ders kitaplarında birçok

eksiklik gözlemlenmektedir. Bu eksikliklerden bir tanesi de öğrencilerin dinlediklerini anlamalarına yönelik olarak hazırlanmış olan dinleme metinleridir.

Dinleme eylemi, diğer becerilere oranla günlük hayatta en çok karşılaştığımız beceri konumundadır. Bunun yanı sıra dinleme esnasında kontrolün dinleyicide olmaması da bir zorluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu ve buna benzer birçok nedenden dolayı dinleme becerisi yabancı dil derslerinin ayrılmaz bir parçası konumunda olmalıdır.

Söz konusu becerinin geliştirilmesine yönelik ders kitaplarında yer alan dinleme metinleri, belli kriterlere uygun ve öğrencilerin günlük hayatta karşılaşılabilceği şekilde otantik türde olmalıdır. Yerel ders kitaplarında yer alan dinleme metinlerinin ise gerçek hayatta karşılaşılabilcek diyalog ve/veya ortamlardan çok uzak, daha yapay bir şekilde olduğu görülmektedir. Özellikle merkezi sınavlarda dinlediğini anlama sorularının olmaması vb. nedenlerden dolayı dinleme becerisine çok fazla değeri verilmediği düşünülmektedir.

Bu tespitlerden yola çıkarak 2018-2019 eğitim-öğretim yılı itibariyle ortaöğretim düzeyinde tüm Anadolu liselerinde kullanılmakta olan “Wie bitte? A1.1” adlı Almanca ders kitabında yer alan dinleme metinleri, “dinleme metinlerinin nasıl olması gerektiği” hususunda çeşitli bilim insanlarının geliştirmiş oldukları kriterler bağlamında incelenecektir. Adı geçen ders kitabında yer alan dinleme metinlerindeki eksiklikler tespit edilerek somut önerilerde bulunulacaktır.

1.2. Çalışmanın Amacı

İnsanlar bildiklerinin % 80’ini dinleme yoluyla edinirler (Brent ve Anderson’dan aktaran Türkel, 2012, s. 129). Bu nedenle hedef dili sadece öğretmenden değil, bu dili anadilde konuşan farklı aksanda birçok kişiden duymak önemlidir.

Bu çalışmadaki amaç, dinleme becerisinin önemli yönlerini ortaya çıkarmak ve dinlemenin dil öğretimindeki sunumuna katkıda bulunmaktır. Burada Anadolu liselerinde okutulan “Wie bitte? A1.1” adlı kitapta bulunan dinleme alıştırmalarının belirlenen kriterlere göre incelenmesi ve değerlendirilmesi hedeflenmiştir.

Çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

- Dinleme metinlerinde ses kalitesi yeterli midir?
- Dinleme metinleri, gerçekçi ve hedef kitleye uygun mudur?
- Metinler, ana dil kullanıcıları tarafından mı seslendirilmiştir?

- Dinlemede istenen bilgiler metni anlamaya yönelik midir?
- Konuşulan metnin hızı, öğrenci seviyesine uygun mudur?
- Verilen alıştırma, dinleme sırasında tamamlanabilecek düzeyde midir?

1.3. Çalışmanın Önemi

Bilim ve teknolojinin gelişimiyle iletişim çok kolay gerçekleşmekte ve yabancı dil öğretiminin önemi gittikçe artmaktadır. “İnsanlar bildikleri dil sayısı kadar hayat yaşarlar.” cümlesiyle karşımıza çıkan Çek atasözünde de dil bilmenin gerekliliği açıkça vurgulanmaktadır. Dili iyi bilmek, insanın kendini ve ülkesini iyi bir şekilde temsil etmesini, kendine olan güven duygusunun artmasını, iş başvurularında avantajın kendinde olmasını ve sayamadığımız daha birçok yararı sağlamaktadır.

Tüm bu nedenlerden dolayı ülkemizde yabancı dil, çok büyük önem taşımakta ve ilkökul ikinci sınıftan itibaren öğretilmeye başlanmaktadır. Ancak ilkökul, ortaokul, lise ve üniversite eğitimi süresince yabancı dil öğretilmiş olmasına rağmen yabancı dil becerisinin istenilen düzeyde olmadığı bilinmektedir.

Cumhuriyet Döneminden bu yana birçok yabancı dil öğretim yöntemi kullanılmış ancak sonuca bakıldığında başarılı olunamadığı görülmüştür. Bunun nedenlerinden bir tanesi de dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin tam olarak kazandırılmamasıdır. Yabancı dil öğretiminde bu becerilerin bir bütün olarak kavratılması gerekmektedir.

Günlük iletişimde dört temel dil becerisine harcanan zaman dağılımı aşağıdaki gibidir:

Dinleme %45, Konuşma % 30, Okuma ve Yazma birlikte % 25 (Aldyab, 2017, s. 442).

Buradan yola çıkarak dinlemenin hayatımızda büyük önem taşıdığı ve dinleme becerisinin diğer becerilerin temelini oluşturduğu söylenebilir. Bundan dolayı yabancı dil öğretiminde dinleme ve dinlediğini anlama çalışmaları büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda Anadolu liselerinde okutulan “Wie bitte? A1.1” adlı kitabın dinleme metinleri incelenecek, dinleme metinlerinde geçen konuşmacının konuşma hızı, aksanı, metnin gerçekliği, dinleme ve dinleme alıştırma çalışmalarının öğrencinin seviyesine uygunluğu vb. araştırılacaktır.

1.4. Varsayımlar

Yabancı dil öğreniminde dinleme ve dinlediğini anlama çok önemsenmelidir. Maalesef konuşulanı anlama ve yorumlama konusunda problem yaşanmaktadır. Problemin temel nedenlerinden birisi öğrencilerin çoğunun öğrendikleri yabancı dili, anadili düzeyinde konuşan öğretmenlerden duymamalarıdır. Dolayısıyla sadece öğretmenin telaffuzu duyulmakta ve buna alışılmaktadır. Böyle olunca öğrendikleri dili, anadili düzeyinde konuşan birinden duyduklarında konuşma hızı ve telaffuz çok farklı gelmekte; bu nedenle de öğrenciler, dinlediğini anlama ve yorumlamada sıkıntı yaşamaktadır. Bu problemlerin en aza indirilmesi, ders kitaplarındaki dinleme metinlerinin dinleme kriterlerine uygun olarak yapılması ve dinleme çalışmalarının uygulanması ile mümkün olacaktır. Bu yaklaşımlar dikkate alınarak çalışmamızda aşağıdaki sayılıtlara yer verilecektir:

- Öğrenci yabancı dili, o dili anadili düzeyinde konuşan birinden duymazsa anlama ve yorumlama sorunu yaşayabilir ve bu dilde iletişim kurmada zorlanabilir.
- Dinleme alıştırmaları ile öğrencilerin neleri kavrayıp neleri kavrayamadığı tespit edilerek kavrayamadıkları konularda daha çok dinleme ve dinlediğini yorumlama çalışmaları yapılmalıdır.
- Dinleme ve dinlediğini anlama çalışmalarının sıkça uygulanması, bu dile karşı korkularının azalmasını sağlayacaktır.
- Dil öğretiminde temel dil becerilerinin eşit olarak verilmesi gerekmektedir, aksi durumda iletişimde sorunlar yaşanmaktadır.
- Farklı aksanlarda yapılan dinleme çalışmaları, zamanla daha rahat anlama ve yorumlamayı beraberinde getirir ve dolayısıyla dili geliştirmemize katkı sağlar.
- Konuşma hızı, aksanı, metin gerçekliği gibi dinleme kriterlerindeki farklılıklar kısa filmler izletilerek öğrenciye benimsetilebilir.
- Öğrenciler dinleme çalışmalarında yapılan etkinliklere dâhil olabilmekte ve hatalarını düzeltebilmektedir.
- Öğrenciler dinleme ve dinlediğini anlama çalışmaları ile dili; anadili düzeyinde konuşan insanlardan duyabilmekte, anlayıp yorumlayabilmekte ve zamanla insanlarla iletişime geçip kendilerini ifade etmeyi öğrenebilmektedirler.

1.5. Sınırlıklar

Araştırmamızda ortaöğretim kurumlarında okutulan “Wie Bitte?” adlı Almanca ders kitabının A1.1 cildindeki dinleme metnlerinin ve alıştırmalarının dinleme becerisi yönünden incelenmesi ve yukarıda varsayımlarda değinilen maddelerin değerlendirilmesi ile sınırlandırılmıştır.

BÖLÜM II

YÖNTEM

Tez teorik ve uygulama olmak üzere iki ana bölümden oluşacaktır. Tezin dinleme metinlerinin inceleme ve değerlendirme bölümünde betimsel araştırma yöntemi uygulanacaktır.

Betimleme, bütün bilim kollarında ilk aşamayı oluşturur; amacı araştırma konusu olguları ve bu olgular arasındaki ilişkileri saptama, sınıflama ve kaydetmedir (Yıldırım, 2000, s. 56). Betimsel araştırmalarda sadece var olan durumun ortaya konması amaçlanır (Erdem, 2011, s. 140).

2.1. Araştırmanın Modeli

İki bölümden oluşan tezin teorik bölümünü oluşturan kısımları için Ankara’da bulunan kütüphanelerden ve online erişim sağlanabilen yurt dışı kütüphanelerden faydalanılacaktır. Ayrıca internet üzerinden tez ve makalelerden de yararlanılacaktır. Teorik kısmı tamamlandıktan sonra uygulama kısmını oluşturan dinleme metinleri, belirlenen kriterlere göre incelenecek ve değerlendirilecektir.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, ortaöğretim kurumlarında okutulmakta olan Almanca ders kitapları oluşturacaktır.

Örneklem olarak ise 2018–2019 eğitim öğretim yılında ortaöğretim kurumlarında okutulan “Wie bitte?” adlı ders kitabının A1.1 cildi kullanılacaktır.

2.3. Verilerin Toplanması

Bu alışmada, “Wie bitte?” adlı ders kitabının A1.1 cildinin dinleme metinleri inceleneceğinden öğrencilerle çalışma yapılmayacaktır. Bu nedenle deneysel, istatistiki araştırmalar da yapılmayacaktır. Araştırmanın teorik kısmı için gerekli veriler, Ankara’da bulunan kütüphanelerden ve online erişim sağlanabilen yurt dışı kütüphanelerinden, ayrıca çeşitli tez, makale, kitap ve internet kaynaklarından elde edilecektir. Uygulama kısmında ise “Wie bitte? A1.1” adlı Almanca ders kitabı, belirlenen kriterlere göre incelenecek ve kitapta bulunan dinleme metinlerinin analizi yapılacaktır.

2.4. Verilerin Analizi

Öncelikle elde edilen bilgilerin analizi, teorik araştırma ve genel tarama yöntemi ile yapılacak ve tarama sonuçları ile dil, dilin ğretim yöntemleri, temel dil becerileri gibi bilgilere ulaşılacak ve elde edilen bilgiler özetlenecektir. Edinilen bu bilgiler doğrultusunda ders kitabının dinleme metinleri incelenecek, eksiklikler tespit edilecek ve çözüm önerileri sunulacaktır.

BÖLÜM III

DİL VE YABANCI DİL

3.1. Dil

İnsan, doğası gereği yalnız yaşayamaz ve doğumdan ölüme başka insanlarla birlikte olma ve onlarla iletişim kurma ihtiyacı duyar. Sağlıklı bir iletişim de dille sağlanmaktadır. Kişiler dil vasıtasıyla anlar ve anlaşıp, düşünce ve duygularını iletir ve dolayısıyla toplumsallaşır. Hayatın her alanında ve her yerde var olan dil, çok eski zamanlardan beri merak edilen bir konu olmuş ve birçok düşünür, dili kendine göre tanımlamıştır.

Dilin tanımına ilk olarak Türk Dil Kurumu Sözlüğü'nden (2011, s. 664) başlamanın doğru olacağı düşünülmektedir. Buna göre dil; İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan, zeban olarak tanımlanmıştır.

Benzer düşünceleri paylaşan Sinan (2006, s. 75), dili insanoğlunun doğuştan itibaren toplumsallaşması sürecinde kullandığı bir araç olarak ifade ederken; Vardar (1988, s. 20), dili çocukluk çağında tanıştığı ve edindiği dil; Adalı (1982, s. 14) ise “İnsan topluluklarının anlaşma, bildirişme aracı” olarak tanımlamıştır.

Dili tanımlayan Banguoğlu da onun insanların meramlarını anlatmak için kullandıkları bir sesli işaret sistemi olduğunu aktarmıştır (Banguoğlu, 1998, s. 10).

Dilin kapsamlı bir tanımına ise Ergin tarafından kaleme alınan “Türk Dil Bilgisi” adlı kitapta rastlanmaktadır (Ergin, 1997, s. 3). Buna göre:

Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan doğal bir vasıta; kendine has kuralları içinde yaşayıp gelişen canlı bir varlık; milleti bir arada tutan, koruyan ve milletin ortak malı olan sosyal bir kurum; temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış gizli bir anlaşmalar sistemi ve seslerle örülmüş muazzam bir yapıdır.

Göğüş (1978, s. 56), "Avrupa uygarlığının gelişmesinde, dillerin büyük yeri vardır. Avrupa toplumlarının ulus olarak belirmelerinde en büyük etken dilleridir." tanımıyla Ergin'in düşüncelerini desteklemektedir.

Kişi her şeyden önce ait olduğu toplumun diliyle tanışır. Her toplumun duyuş, düşünüş ve davranış özellikleri vardır. Bunun ifade yolu ise ancak dille mümkündür, düşüncesini savunan Ünalın (2001, s. 155), dilin bir kültür göstergesi olduğunu savunmaktadır.

Dil; kültürün en önemli unsurudur. Çünkü kültürün nesilden nesile aktarılması, ancak dilin sözlü ve yazılı ürünleriyle mümkündür. Dil bu bakımdan bir nevi taşıma fonksiyonu yüklenmektedir. Toplumun edebiyatı, sanatı, felsefesi, tekniği ile bütün kültürü, düşünceleri, töre ve gelenekleri dil ile bir bağlılık içindedirler. Töre ve geleneklerin kuşaktan kuşağa aktarılması ancak bir bildirme ile olabilir. Bunu da ancak dil başarır, diyen Akarsu'nun (1998, s. 88) tanımını Koçak (2012, s. 304), dilin özel bir hassasiyet gösterilmek suretiyle muhafaza edilmesi gereken canlı bir varlık olduğunu ifade ederek desteklemektedir.

İnsanoğlunun muhakeme yeteneğinin dili vasıtasıyla gerçekleştiğini ileri süren Şengül ve Yalçın (2007, s. 750), insanların kavram, simge ve sembollerle algıladıkları ve daha sonra da algıladıkları şeyleri dil kuralları sayesinde anlamlı iletiler hâline getirip karşı tarafa aktardıklarını ileri sürmektedirler. Onlara göre, sosyal bir varlık olan insanın zaruri ihtiyacı olan iletişim olgusu, çoğu zaman dilin iletişim süreci içindeki kullanımına bağlı olarak gerçekleşmektedir.

Yukarıda verilen tanımlardan sonra dilin ilk ve en önemli görevinin iletişim olduğu söylenebilir ancak bunun yanı sıra dilin nitelikleri ve işlevi de göz ardı edilmemelidir. Dilin bahsedilen kimi kavramsal boyutlarını Bahadıroğlu şu şekilde ifade etmektedir:

➤ *Dil, İletişimi Sağlar*

İnsanlar arasında iletişimi sağlayan birçok unsur vardır: Trafik levhaları, jest ve mimikler, renkler, nesneler... Ama bunların arasında en işlek olanı dildir. Dil, insan iletişiminin doğal bir ürünü olduğu için asla yok olmayan en garantili yoldur.

➤ *Dil, Düşünme Aracıdır*

Zihin ürünlerini ortaya koyan yegâne şey dildir. Dilin duygu ve düşünceleri ortaya koyması, dili değerli kılar. Eğer dil olmasaydı, düşüncelerimizin herhangi bir değeri

kalmazdı. Ayrıca düşüncelerin paylaşımıyla çoğaldığı göz önünde tutulursa; dil ve iletişim olmasa bir insanın zindana hapsedilmesinden farkı olmaz.

➤ *Dil Bir Sistemdir*

Dil, doğal bir sisteme, döngüye sahiptir. İnsandan farkı bir işleyişi vardır aslında. Bir dil doğar, gelişir ve daha sonra da ölür. Kullanımdan kalkan sözcüklere ölü sözcükler denir hatta. Tam bir matematiksel sistemle döner diller. Bu bakımdan kesinlikle iyi işleyen bir sistemdir dil.

➤ *Dil Canlı Bir Varlıktır*

Dil tamamen organik bir varlık gibi işler. Kendi içinde kuralları vardır, toplumsal değişimlerden etkilenir, sözcükleri yaşar, ölür, gelişir. Toplumdaki değişimler önce dili etkiler, yabancılaşma ya da gelişme ilk dilde başlar. Toplumun kadrajıdır dil.

➤ *Dil Kesinlikle Şahsi Değildir; Toplumsaldır*

Dil, bir kamu malıdır. Kimsenin şahsi malı ya da tapulu mülkü değildir. Tamamen toplum yaşantısına göre gelişir. Öyle ki dil; toplum yaşantısına göre gelişir, insan ve toplum yapısına göre zenginleşir ya da fakirleşir. Bir dile bakmak, onun şifresini çözmek toplumla da doğrudan alakalıdır. Bu bakımdan dil-toplum-insan arasında gerçekten sıkı bir bağ vardır.

Dil, toplumdaki nesiller arasında da bağ kurduğu için tam anlamıyla mihenk taşıdır. Geçmiş geleceğe, geleceği diğer nesillere taşır. Ayrıca diğer toplumlarla anlaşmada da büyük rol oynar. Bu bakımdan dili gelişmemiş bir toplum gelişmiş sayılmaz (Bahadıroğlu, 2016).

Dilin hem bireysel, hem de toplumsal açıdan çok önemli bir işlevinin olduğu da bilinmektedir. Aynı düşünceleri paylaşan İşcan'a (2007, s. 5) göre dil, insanların sağlıklı düşünebilmesinin yegâne yoludur. İnsanların sağlıklı düşünmesi de toplumun, milletin ve devletin emin adımlarla ilerlemesini sağlayacaktır.

Tüm bu düşünce ve tanımlamalardan yola çıkarak dilin bireyler, dolayısıyla da toplumlar üzerinde çok önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir. Nitekim Konfüçyüs'ün "Bir ülkeyi idare etmeye çağırılsaydınız önce ne yapardınız?" sorusuna cevaben:

"Önce dildeki karışıklığı düzeltirdim. Dil düzgün olmazsa kelimeler düşünceleri iyi anlatamaz. Düşünceler iyi anlatılmazsa ahlak ve kültür bozulur. Ahlak ve kültür bozulursa adalet yolunu şaşırır. Adalet yanlış yola saparsa halk güçsüzlük ve şaşkınlık içine girer, ne

yapacağını bilemez. Bu sebeple, kişi söylediğini doğru söylemelidir. Hiçbir şey dil kadar mühim değildir.” (bkz. Uygur, 2001, s. 23) ifadeleri bu düşünceleri fazlasıyla desteklemektedir.

3.2. Yabancı Dil ve Yabancı Dilin Önemi

Dil, bir önceki bölümde de bahsedildiği gibi insanların ve toplumların hayatlarındaki en öncelikli olgulardan biridir. En önemli özelliklerinden biri ise kişiler arasındaki iletişimin sağlanmasında kullanılan bir araç olduğu gerçeğidir.

Aynı dili konuşan toplum içinde iletişimin gerçekleşmesinde, aynı dilin kullanılması yeterli olurken farklı dillere mensup insanlarla gerçekleşmesi gereken iletişimlerde, dil eksikliğinden kaynaklanan sorunlardan dolayı iletişim sorunları ortaya çıkabilmektedir. Bu sorunun çözümü için yabancı dil bilmek gerekmektedir.

Yabancı dilin önemine değinmeden önce yabancı dilin ne olduğunun bilinmesi gerekmektedir. Farklı dillere mensup insanlarla iletişim kurmak ve/veya farklı dillerde kaleme alınmış olan çeşitli metinleri anlamak amacıyla kişinin anadilinden sonra bilinçli olarak öğrendiği diğer dil veya dillere yabancı dil denilmektedir.

Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanmış olan Türkçe Sözlük’te ise yabancı dil “Ana dilin dışında olan dillerden her biri; Ana dilin dışında öğrenilen uzmanlık dili” (2011, s. 2496) olarak tanımlanmıştır.

Demircan (1990, s. 8) ise ana dilinden veya birinci dilden sonra öğrenilen dillere yabancı dil denildiğini ifade etmiştir.

Yukarıda tanımlarına yer verilen yabancı bir dili bilmek, günümüzde neredeyse bir zorunluluktur. Özellikle iletişim ve ulaşım araçlarının gelişen teknoloji ile birlikte sürekli gelişmesi, farklı dillere ve kültürlere ait insanlar arasındaki mesafeleri de kısaltmıştır. Söz konusu etkileşimlerde herhangi bir sorun yaşamamak adına ilgili yabancı dillerin bilinmesi önem arz etmektedir. Benzer düşünceleri paylaşan Genç (2004b, s. 92), yabancı dil öğrenmenin; bir ülkenin dilini öğrenmenin, kültürünü tanımanın ötesinde yabancı olanın aslında kişinin kendisinden uzak olmadığını, farklılıklar olsa da yabancıyla anlaşılabilirliğini öğrenmek, çağdaş bir dünya görüşü edinebilmek olduğunu belirtmektedir.

Tüm dünya ülkelerinde yabancı dil bilme ve öğrenmenin önemi, toplumsal ve kültürel değişimler ve uygulamaya dayalı ilerlemeler karşısında giderek daha büyük önem kazanmaktadır, diyen Sözer (1984); ülkeler arasında kültür alışverişi ve çeşitli alanlarda iş birliği olanaklarının artmasıyla yabancı dil öğrenme etkinliklerinin daha da zorunlu bir gereksinim durumuna gelmesinden bahsetmektedir (s. 132).

Teknolojik gelişmelerin her geçen gün baş döndürücü bir hızla yaşandığı günümüzde, yabancı dil öğrenmenin öneminin zorunlu bir gereksinim hâline geldiğini belirten Demirel (2003), içinde yaşadığımız çağın bilimini öğrenmek, özümsemek ve dahası üretmek durumunda olan ve Avrupa Birliği üyesi olma yolunda hızlanan adımlarıyla Türkiye’de yabancı dil eğitiminin ciddiyetle ele alınması gereken önemli konuların en başında yer aldığını belirtmektedir.

Karmaşık iletişim ağı içinde evrenin küçülmesinin günümüzde yabancı dilin öneminin daha da belirginleştirdiğinden söz eden Kocaman (1983), tek bir toplumda bile iki veya çok dillilikten söz edilen bir konumda, bir değil birkaç yabancı dil öğrenmenin akademik hayatta ya da meslek hayatında çoğu zaman bir önkoşul gibi görüldüğünü söylemektedir (s. 116).

İletişim ve uzay çağı şeklinde nitelendirilen çağımızda gelişen teknoloji sayesinde mesafeler kısalmış ve iletişim ortamları yabancı dil öğrenimine olan ilginin de artmasını sağlamış, böylece kişilere anadilleri yeterli gelmemeye başlamıştır. Diğer taraftan bir yabancı dil bilmenin kişiye sağlayacağı yararlar göz önüne alındığında ise bu özelliğin ve edinimin kişinin dünyayı daha iyi kavramasına, kültürel ve dilsel engelleri aşmasına ve meslek sahibi olabilmesine imkân sağlayacağı düşünülmektedir (Odabaşı, 1997, s. 23).

Yabancı dil bilmenin ve öğrenmenin öneminin tartışılmaz olduğunu ve çağın teknolojisini, bilimini öğrenmek, anlamak, sahiplenmek ve üretmek zorunda olan; Avrupa Birliği üyesi olma hedefinde ve yolunda olan Türkiye’de bu durumun diğer ülkelerden daha da ciddiyetle ele alınması gereken bir konu olduğunu savunan Çelebi (2006), günümüzde bir yabancı dilin yeterli olmadığını; bilgisayar ve yabancı dil bilmenin, çağa yetişmenin, onu yakalayabilmenin olmazsa olmazlardan olduğunu ifade etmektedir (s. 286).

Aynı şekilde Koçak (2010) da, yabancı dil öğrenmenin bir lüks değil, doğal bir zorunluluk olduğunu belirtmiştir. Ona göre, dil olmadan insanların iletişim kurup anlaşabilmeleri çok

zordur. Yabancı dil öğrenmek, yabancı ülkenin insanlarıyla gerek yurt içinde gerekse yurt dışında sağlıklı iletişim kurabilmenin ilk ve en önemli şartıdır (s. 28).

Günümüz dünyasında ikinci dilin / yabancı dilin büyük bir önem kazandığını belirten Göçer (2009, s. 28), insanların hangi sektörde çalışıyor olurlarsa olsunlar bir yabancı dil hatta ikinci bir yabancı dil öğrenme ihtiyacı duyduğunu belirtmiştir. Bir yabancı dil bilmenin ayrıcalık olmaktan çıkıp, herkesin sahip olması gereken bir özellik olduğu günümüzde yabancı dil eğitiminin önemini de arttırmıştır.

Tüm bu tanımlamalardan yola çıkacak olursak yabancı dil ile yabancıyı, onun kültürünü, dolayısıyla dünyayı tanımaktayız. Teknolojinin hızla ilerlemesi; iletişim ve ulaşım araçlarının gelişmesini, ülkelerin yakınlaşmasını, yabancı insanların iletişimlerinin artmasını sağlamıştır. Bu durum bize yabancı dilin önemini ve yabancı dili öğrenmenin kaçınılmaz olduğunu gösterirken “Bir dil, bir insan.” söyleminin de ne kadar doğru olduğunu her geçen gün kanıtlamaktadır.

3.3. Türkiye’de Yabancı Dil

Bir önceki başlıkta önemine değinilen yabancı dil eğitimi konusunda, ülkeler çeşitli programlar geliştirmektedir. Belirlenen yabancı dillerin öğretiminin özellikle gelişmiş ülkelerde erken yaşlarda başladığı ve ihtiyaçlar doğrultusunda birden fazla yabancı dil öğretiminin gerçekleştiği görülmektedir.

Türkiye’de de her geçen gün yabancı dil eğitimi daha fazla önemsenmekte, bu doğrultuda sürekli yeni ve güncel müfredatlar geliştirilmektedir. Günümüzde yabancı dil eğitimine ilkökul ikinci sınıftan itibaren başlanması, bu durumun açık bir göstergesidir.

Bu duruma gelene kadar yabancı dil öğretiminde birçok değişik yapılmıştır. Bunun için bu başlık altında Cumhuriyet Döneminden günümüze kadarki yabancı dil eğitiminin tarihine kısaca göz atılacaktır.

Türkiye’de eğitim konusundaki arayışların 1. Dünya Savaşı’ndan sonraki döneme rast geldiğinden bahseden Çelebi, Almanya’da Hitler zulmünden kaçan öğretim üyelerinin Türkiye’ye getirildiğinden, yabancı dil bilen asistanların derslere girdiğinden, ancak bu şekilde bu işin yürümeyeceği anlaşıldığından yabancı dil öğretimine ortaöğretimde ağırlık verilmesi gerektiğinden bahsetmiştir. Atatürk, çocukların eğitimi için halkın desteğini istemiş ve bunun üzerine özel Türk okullarının temelini atılmasını sağlamış ve 31 Ocak 1928 tarihinde Türk Eğitim Derneği (TED) kurularak, 1928-1934 yılları arasında bugünkü

TED koleji ortaya çıkmıştır. Bu kolej, 1951–1952 öğretim yılına kadar takviyeli İngilizce dersleri yaparken bu yıldan sonra tamamen İngilizce eğitime geçmiştir (2006, s. 288).

1955-1956 yıllarında İstanbul, İzmir, Eskişehir, Diyarbakır, Konya ve Samsun'da İngilizce öğretim yapan "Maarif Koleji" adı altında okullar açılmıştır. Böylelikle yabancı dilde eğitim veren bazı özel kurumlar ortaya çıkmış, bu şekilde yabancı dilin daha iyi öğrenileceği kanısına varılmıştır. Daha sonra 1970'li yıllarda devlet okullarında da bazı derslerin İngilizce anlatılması gündeme gelmiş ve Anadolu liseleri ortaya çıkmıştır. Anadolu liseleri, bir yıl yabancı dil hazırlık programları yapan ve sınavla öğrenci alan kurumlar olarak ortaya çıkmıştır (Çetintaş & Genç, 2001, s. 51).

Anadolu liseleri, 1997 Eğitim Reformu öncesine kadar, hazırlık sınıfında haftada 24 saat yoğun yabancı dil öğretilen, orta ve lise kademeleri bulunan okullardı. Ancak zorunlu ilköğretimin 1997-1998 eğitim-öğretim yılından itibaren sekiz yıla çıkarılmasıyla reform öncesi ortaokul öncesi ağırlıklı yabancı dil öğretimi yapılan hazırlık sınıfı; lise öncesine çekilmiş, ortaokul kademesi kaldırılmıştır. Bu durum, hazırlık dâhil yedi yıllık Anadolu liselerinin hazırlık dâhil dört senelik eğitim kurumları hâline gelmesini sağlamıştır (Genç, 2004, s. 109).

2004-2005 eğitim-öğretim yılında Anadolu liselerinin hazırlık sınıfları kaldırılınca yıllık İngilizce ders saati de %70 oranında azalmıştır. Sınavla gelen öğrencilere uluslararası bir vizyon kazandıran bu okulların, kuruluş amacının dışına itildiğini belirten Özçakır (2014), bu uygulamaların tekrar gözden geçirilmesi, yanlışlıkların düzeltilmesi ve Anadolu liselerinin kuruluş amacına uygun şekilde faaliyet göstermesi gerektiğini belirtmektedir.

Yukarıda da belirtildiği gibi Türkiye’de bugüne kadar yabancı dil eğitiminde farklı uygulamalara gidilmiştir. Önceleri yabancı ve özel okullarda başlayan yabancı dil eğitimi sonraları devlet okullarında uygulanmaya başlanmış; uzun bir dönem ortaokulda verilen yoğun yabancı dil eğitimi daha sonra lise döneminde, 2013 yılı itibarıyla ise yeni uygulama ile ilkokul ikinci sınıftan itibaren verilmeye başlanmıştır.

Erken yaşlardan itibaren öğrenilen diller konusu ele alındığında ise özellikle İngilizcenin açık bir şekilde ön planda olduğu görülmektedir. Birçok eğitim kurumunda birinci yabancı dil tercihleri hep İngilizceden yana olmaktadır. Özellikle 2013 yılında genel liselerin Anadolu liselerine dönüştürülmesinin tamamlanması ile birlikte Anadolu liseleri müfredatlarında yer alan “ikinci yabancı dil” dersleri, İngilizce haricinde ikinci bir dilin de önem kazanmasını sağlamıştır. Yapılan ders tercihlerine bakıldığında ise ikinci yabancı dil

olarak Almancanın hemen hemen tüm Anadolu liselerinde öğretilmeye başlanması dikkat çekmektedir. Bu durum, dikkatlerin Almancaya çevrilmesini de sağlamıştır.

Evrensel iletişimde ortak dil olarak İngilizce kabul edilmesine rağmen iş sahasında ve eğitim alanında ikinci bir dile sahip olan insanlar tercih edilirken bu ikinci dilin genellikle Almanca olduğu görülmektedir.

2018 yılı itibariyle tüm okullarda yeni müfredat programının uygulanmaya başlanmasıyla birlikte yabancı dil derslerinin Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Programında yer alan dil düzeyi ölçütlerine göre uygulanması hedeflenmektedir. Bu ölçütlere göre: A1, A2 başlangıç düzeyini; B1, B2 orta düzeyi ve C1, C2 ileri düzeyi kapsamaktadır.

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Programında (s. 31) yukarıda bahsedilen dil seviyeleri ve bu seviyelerin yeterlilik düzeyleri şu şekilde karşımıza çıkmaktadır:

Tablo 1

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi-Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme Ortak Öneri Düzeyleri Genel Basamaklar Kümesi

Yetkin Dil Kullanımı	C2	Okuduğu ve duyduğu her şeyi zorluk çekmeden anlayabilir. Farklı yazılı ve sözlü kaynaklardan edindiği bilgileri özetleyebilir; gerekçe ve açıklamaları bağlantılı bir anlatımla dile getirebilir. Kendini anında, çok akıcı ve açıkça ifade edebilir. Çözümü güç olan konularda da ince anlam farklılıklarını vurgulayabilir.
	C1	Geniş çapta, iddialı, uzun metinleri anlayabilir ve ima edilen anlamları da kavrayabilir. Sık sık sözcük arama zorunluluğu duymadan kendini anında ve akıcı bir dille ifade edebilir. Dili, toplumsal ve meslek yaşamında, eğitim ve öğretimde etkin ve esnek bir şekilde kullanabilir. Karmaşık konularda görüşlerini açık, düzenli ve ayrıntılı biçimde belirtebilir. Bu sırada çeşitli dilsel araçları uygun şekilde kullanarak metinleri birbirine bağlayabilir.
Bağımsız Dil Kullanımı	B2	Soyut ve somut konular içeren metinlerin içeriğini ana hatlarıyla kavrayabilir; kendi uzmanlık alanındaki tartışmaları da anlayabilir. Kendini o denli akıcı ve anında ifade edebilir ki, anadilli konuşurlarıyla az çaba göstererek anlaşabilmesi mümkündür. Kendini geniş bir konu alanında belirgin ve ayrıntılı bir şekilde ifade edebilir, güncel bir konuda görüşünü belirtebilir ve çeşitli olanakların olumlu ve olumsuz yönlerine değinebilir.
	B1	Anlaşılır ve ölçünlü bir dille konuşulduğunda, iş, okul, boş zaman etkinlikleri vb. gibi bilinen şeyler söz konusu olduğunda, konuşmanın ana hatlarını anlayabilir. Öğrenmekte olduğu dilin konuşulduğu ülkeye yaptığı yolculuklarda karşılaştığı çoğu zorlukların üstesinden gelebilir. Bilinen konularda ve ilgi duyduğu alanlarda kendini basit ve bağlantılı olarak ifade edebilir. Deneyim ve olaylar hakkında bilgi verebilir; hayal, beklenti, amaç ve hedeflerini anlatabilir, tasarısı ve görüşlerinin kısa gerekçelerini gösterir ya da bunlara açıklamalar getirebilir.
Temel Dil Kullanımı	A2	İlgi alanıyla ilgili cümleleri ve sıkça kullanılan anlatımları (örneğin, kişi ve aileyle ilgili bilgileri, alışveriş, iş, yakın çevre) anlayabilir. Bilinen alışılmış konularda, doğrudan doğruya bilgi alışverişi söz konusu olduğunda, alışlagelmiş, basit durumlarda kendini ifade edebilir. Geçmişi, eğitimi, çevresi ve doğrudan gereksinimleriyle bağlantılı şeyleri basit dilsel araçlar yardımıyla anlatabilir.
	A1	Somut ihtiyaçların karşılanmasını amaçlayan, bilinen günlük ifadeleri ve oldukça basit cümleleri anlayıp kullanabilir. Kendini tanıtabilir, başkalarını tanıtırabilir. Başkalarına, kendileri hakkında (örneğin, nerede oturdukları, kimleri tanıdıkları ve nelere sahip oldukları) sorular yöneltebilir ve sorulan benzeri soruları yanıtlayabilir. Karşısındaki kişiler yavaş ve anlaşılır bir biçimde konuşuyorlar ve de yardımcı oluyorsa, onlarla basit yollardan anlaşabilir.

Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü. (2013). *Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi öğrenim, öğretim ve değerlendirme. Frankfurt: telc*, Milli Eğitim Bakanlığı.

Tabloda yer alan seviyelere ulaşmak için sarf edilmesi gereken süre ve ders saatleri de tartışılan konulardan birisidir. Konu ile ilgili araştırma yapan Çetintaş, A1 seviyesinden C2 seviyesine ulaşınca kadar kaç ders saati gerektiği sorusunun cevabını aramış ve aşağıda yer alan tabloyu aktarmıştır. Buna göre A1-C2 dil düzeyleri ve bu düzeyler için öngörülen ders saatlerini şu şekildedir (2010, s. 67).

Tablo 2

Dil Düzeyleri İçin Öngörülen Ders Saatleri

Dil Düzeyi	Ders Saati
A1	80 – 200
A2	200 – 350
B1	350 – 650
B2	590 – 680
C1	800 – 1000
C2	1000 – 1200

Çetintaş, B. (2010). Türkiye’de yabancı dil eğitim ve öğretiminin sürekliliği. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 6(1).

Bilindiği üzere ilkokul 2, 3. ve 4. sınıflarda haftalık 2 saat olan İngilizce derslerinin 6 dönem boyunca toplamı 216 saat; 5 ve 6. sınıflarda haftalık 3 saatten 4 dönem boyunca toplamı 216 saat; 7 ve 8. sınıflarda ise haftalık 4 saatten 4 dönem boyunca toplamı 288 saattir. Anadolu liselerinde de yine haftalık 4 saat olan İngilizce derslerinin 8 dönem boyunca toplamı 576 saat etmektedir. İkinci yabancı dil Almanca dersleri ise haftalık 2 saatten 8 dönem boyunca 288 saat etmektedir. Bu tespitten ve yukarıda yer alan tablodaki bilgilerden hareketle, Anadolu lisesinden mezun olan bir öğrencinin İngilizce dil seviyesinin C2 yani ileri seviyede, ikinci yabancı dil seviyesinin de A2 yani temel seviyede olması gerektiği görülmektedir. Ancak yabancı dil derslerinden başarılı olarak geçen ve lise eğitimini tamamlayan öğrencilerin ne yazık ki hedeflenen düzeyde bir yabancı dil bilgisine sahip olmadıkları görülmektedir.

Bunun yanı sıra Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Programına dayalı olarak geliştirilen yeni öğretim programı aşağıdaki hedef ve ilkeleri gözetmektedir:

- Öğrenci ve öğrenme merkezli yaklaşımın benimsenmesini,
- Öğrenileni başka alanlara uygulayabilme ilkesinin benimsenmesini,
- Öğrenme strateji ve tekniklerinin bilinçli verilmesini,
- İletişimsel dil kullanımı için ortam yaratılmasını,
- Öğrencinin bilgi sahibi olduğu konuları temel almasını,
- Bireysel farklılıkları göz önünde tutan farklı tip alıştırımların kullanılmasını,
- Derste kendi kendine çalışma, eşli çalışma, grup çalışması gibi değişik gruplamalara yer verilmesini,

- Teknolojik araçları kullanma becerisinin geliştirilmesini,
- Simülasyon ve dramatizasyon etkinliklerinin kullanılmasını,
- Oyun, popüler şarkı, bilmece, bulmaca, fıkra gibi çeşitli etkinliklerin kullanılmasını,
- Öğrenci otonomisini artıracak beceri geliştirme ve eleştirel düşünme çalışmalarına olanak sağlanmasını,
- Öğretmen konuşma süresinin en aza indirgenmesini ve öğrenci konuşma süresinin artırılmasını,
- Türkçe kullanımından kaçınılmasını (Çetintaş, 2010).

Söz konusu ilkeler 2018 yılında uygulanmaya başlanan Almanca Öğretim Programında da yer almasına rağmen henüz tam olarak gerçekleştirilemediği bilinmektedir.

Türkiye’de uygulanan yabancı dil eğitimi ve bu doğrultuda geliştirilen programlar ile ilgili bilgi ve tespitleri kısaca değerlendirmek gerekirse ülkemizde Cumhuriyetin ilk yıllarından beri yabancı dil eğitime önem verildiği görülmektedir. Dünya üzerinde bu doğrultuda yeni geliştirilen yöntemlerin ve müfredatların da Türkiye Cumhuriyeti’nin ilgili kurumları tarafından yakinen takip edildiği, mevcut müfredatların bu doğrultuda yeniden yapılandırıldığı anlaşılmaktadır. Bu konuda en güncel örnek ise Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Programının tamamının Almanca Öğretim Programında karşılık bulmasıdır. İlgili programa istinaden özellikle öğrenci merkezli bir eğitim, yeni yöntem ve teknikler, bol etkinlik yapılan dersler ile her dilin bir zenginlik olduğunu kavrayan öğrencilerin dile karşı olan bakışının değişmesi hedeflense de maalesef birçok okulda geleneksel türde bir eğitimin devam ettirildiği bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır.

3.4. Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri

Dili tanımlarken bireyin sürekli olarak ilişki kurma ihtiyacı olduğunu ve bunu başarabilmesi için kendi dilini, kültürünü olduğu kadar değişik yabancı dilleri ve kültürleri de bilmesi gerektiğinden bahsedilmiştir. Bu ihtiyacın karşılanması ise ancak yabancı dil eğitiminin başarılı bir şekilde gerçekleştiği bir eğitim sistemi ile mümkün olabilecektir. Nitekim Kuzu’nun (2013, s. 30) da belirttiği gibi, yabancı dil öğrenmede başarıyı yakalayabilmek, öğretmenin tutum ve davranışları veya öğrenme sürecinde kullandığı yöntemlerle doğrudan ilişkilidir.

Memiş ve Erdem'e (2013) göre yöntem, dil öğretiminde öğrenciyi eğitimin amaçlarına en çabuk ve en güvenilir olarak ulaştıracak öğretim unsurudur (s. 299). Bu nedenle dilin nasıl öğretileceği daima tartışma konusu olmuş ve bu doğrultuda günümüze dek birçok yöntem oluşturularak uygulanmıştır. Yabancı dil öğretimi dört temel beceriyi kapsamasına rağmen tüm becerilerin aynı anda kazandırılmasının zor ve olanaksız olduğunu savunan Demirel, yabancı dil öğretiminde farklı yöntemlerin bilinmesi ve amaca yönelik olarak kullanılması gerektiğini belirtmiştir (2010, s. 37).

Yabancı dil eğitiminde kullanılmakta olan çok sayıda yöntem olmasına rağmen literatürde en çok kabul görenler aşağıdaki gibidir:

- Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi
- Düzvarım Yöntemi/Direkt Yöntem/Dolaysız Yöntem
- Dilsel-İşitsel Yöntem
- İletişimsel Yöntem
- Görsel-İşitsel Yöntem
- Doğal Yöntem
- Bilişsel Yöntem
- Seçmeli Yöntem

3.4.1. Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi

18. yüzyılın sonlarından İkinci Dünya Savaşı'na kadar geçen dönemde eğitim kurumlarında kullanılan dil öğretim yönteminin, Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi olduğunu belirten Yaylı, bu yöntemde ana dilden hedef dile, hedef dilden de ana dile birebir çeviri yapıldığını ifade etmektedir (2009, s. 10).

Söz konusu yöntem; yabancı dil öğretiminde bilinen ilk yöntemdir ve bu yöntemde hedef dilin dil bilgisi yapısının ve kelime bilgisinin öğretimi amaç edinilmiş, çeviri tekniği kullanılarak tümevarım teorisine göre hedef dilin öğretilmesi amaçlanmıştır. Dil bilgisi-Çeviri Yöntemi genellikle; dilbilgisi kurallarının birkaç örnek cümle ile açıklanması, yabancı kelimelerin anadilde karşılıklarını içeren bir kelime listesinin oluşturulması, dilbilgisi kuralları ve kelimeleri içeren bir okuma ve dilbilgisi bölümü ile kelimelerin kullanımı konusunda pratik yapma gibi alıştırmalardan oluşmaktadır. Konuşma becerisinin gelişmesine önem vermeyen yöntem, ilk kez Latince ve Yunanca öğretimi için kullanılmıştır (Sarı, 2006, s. 36).

Dil Bilgisi-Çeviri Yönteminde öğretmenin aktif, öğrencinin ise pasif konumda olduğu öğretmen merkezli bir uygulama gerçekleşmektedir. Modern yabancı dil eğitiminde artık öğrenci merkezli bir yaklaşım tercih edildiği için, yabancı dil eğitiminde bu yöntem pek tercih edilmemektedir.

3.4.2. Düzvarım Yöntemi

1950’lerde günlük yaşamda kullanılan konuşma dilini temel alan ve konuşmaya dayalı bir yöntemin gerekliliğini belirten Oflaz (2015, s. 702), Düzvarım Yöntemi’nin dilin dolaysız öğretimini amaçladığını, adını da buradan aldığını ve Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemine tepki olarak ortaya çıktığını belirtmiştir. Söz konusu yöntem, kelime bilgisinin -derslerde uygulanan ana dili ve hatta ana dilde düşünmeyi ortadan kaldırmayı amaçlayan yaklaşımıyla- kendiliğinden kazanılabileceğini savunmaktadır.

Bu yöntemde, derslerin kısa bir hikaye ya da dialogla başladığını belirten Tosun (2006), yöntemin sözlü olarak hareket ve resimlerle desteklendiğini ve ana dilin kullanılmadığını belirtmiştir. Burada dilbilgisi, tümevarım yöntemiyle öğretilirken fiillere öncelik verilmektedir. Dersle ilgili açıklamaların bilinen sözcük ve yapılarla sürdürüldüğü yöntemde öğretmen modeldir, dolayısıyla ona çok iş düşmektedir ve çok yorulmaktadır. Öğretimde yetişkinle çocuk arasında ayırım yapılmayan ve uzun yıllar sürdürülen bu yöntem de beklenen başarıyı sağlayamamıştır (s. 81).

3.4.3. Dilsel - İşitsel Yöntem

Söz konusu yöntemi 1930’lu yıllarda Amerikan ordusu, Michigan Üniversitesinin yardımcılarıyla geliştirmiştir. Yöntemin geliştirilmesindeki amaç, Amerikan askerlerinin ABD üssü bulunan ülkelerin dillerini mevcut yöntemlerle öğrenememlerinden kaynaklanan bir eksikliğin giderilmesidir.

Uygulama neticesinde alınan sonuçlar çok başarılı olmuş, bu doğrultuda söz konusu yöntem 1950’li yıllarda ABD’deki orta dereceli okullarda da yaygınlaşmıştır. Bu yöntemde, hedef dildeki yapılar ve yeni kelimeler diyaloglar yoluyla öğretilmektedir. Derse başlama, ders metinleri, kalıplar her zaman bir diyalogla başlamaktadır. Bu diyaloglar bazen öğretmen bazen de cihazlar yardımıyla seslendirilmekte ve öğrencilerden önce koro hâlinde, sonra gruplar halinde ve son olarak da kendi başlarına tekrar etmeleri istenmektedir (Demircan, 2013, s. 215). Adı geçen yöntem, dilin sözlü yönüne -dinlediğini

anlama ve konuşma becerilerine- öncelik tanıyan bir yaklaşımdır. Diyaloglar ve yoğun sözlü alıştırmalar kullanarak dil yapılarını belli bir sıraya göre öğretmeyi amaçlamaktadır (Calp, 2017, s. 614). Oflaz'a (2015) göre bu yöntem esas olarak dilbilgisi yapılarının öğretilmesini, yapı öğretilirken öğrencinin dikkatinin buraya toplanması gerektiğini savunmaktadır (s. 703).

İşitsel-Dilsel Yöntemle yabancı dil öğrenen öğrencilerin dinleyip sürekli tekrar ettiklerini aktaran Memiş ve Erdem, öğrencilerin dili mekanik olarak öğrendiğini ve bunun da dili yalnızca kalıplar dâhilinde konuşabilmeye neden olduğunu savunmuşlardır. Yeni kelimelerin ve kalıpların da bir bağlam çerçevesinde öğretilmesinden dolayı öğrencilerin bunları bağlam dışında anlamakta ve kullanmakta güçlük çektiklerini; ayrıca öğrencilerin dili tekrar yoluyla belli kalıplar içinde öğrendikleri için, onu yaratıcı bir biçimde kullanamadıklarını belirtmişlerdir (Memiş & Erdem, 2013, s. 304).

Birçok yöntemde olduğu gibi, bu yöntem de zamanla etkisini yitirmeye başlamış ve Semerci'nin (1999, s. 41) de belirttiği gibi, 1970'lere gelindiğinde Dilsel-İşitsel Yöntemin uygulanmasında görülen eksiklik, öğretim koşullarının gelişmesi ve değişmesi ile yabancı dil öğretim hedeflerinde gözlenen değişiklikler programcılarını yeni arayışlara yöneltmiştir. Tüm bu arayışlar daha sonra yabancı dil öğretimine iletişimsel yöntemi kazandıracaktır.

3.4.4. İşitsel - Görsel Yöntem

İşitsel-Görsel Yöntem 1960 sonrasında, öncelikli olarak Fransızcanın öğretimi için geliştirilmiştir. Memiş ve Erdem'e göre bu yöntemi diğer yöntemlerden ayıran en önemli detay, teknolojik aletlerin dil öğretiminin temel araçlarından biri hâline gelmesidir. Dil öğretimi, dil laboratuvarlarında taşınabilir kasetçalar-CD vb. ses kayıtları, ses kayıt cihazları ve kısa film şeritli projeksiyon kullanılarak yapılmaktadır. Söz konusu yöntem, farklı kaynaklarda CREDİF Yöntemi veya St. Cloud Yöntemi isimleriyle de anılmaktadır (Memiş & Erdem, 2013, s. 313).

İşitsel-Görsel Yöntem'de adından da anlaşıldığı gibi işitsel araçlar, görsel araçlar ve işitsel görsel araçlar kullanılmaktadır.

Bu yöntemin kullanıldığı öğretimde bütün duyu organlarından yararlanıldığını belirten Doğan (2012, s. 191), öğretmenlerin öğrencilere tüm dilsel yapıların anlamlarını; davranış, jest ve mimiklerle açıkladığını, görsellerle gösterdiğini, ses kayıtlarından da ilgili yapıların telaffuzlarını dinlettiğini aktarmaktadır.

Ancak bu yöntemin öğrenciye çok az özgürlük alanı verdiğini ileri süren Doğan (2012), öğrencilerin “kendini harekete geçirme, ait olma ve hedefi gerçekleştirme” ihtiyaçlarını karşılayamadıklarını ileri sürmektedir (s. 198).

3.4.5. İletişimsel Yöntem

1970 ve 1980’li yıllarda, İletişimci Yaklaşım, doğal yoldan öğrenmeyi savunmuştur. Bu yöntemde, dinleme becerisi ile öğrencilerin öğrenilen dildeki sesleri tanımaları, bu bağlam içinde yer alan vurgulama ve tonlamaların yol açtığı anlam değişikliklerini fark etmeden ve en önemlisi de konuşmacıdan gelen mesajı tam ve doğru olarak anlamaları amaçlanmaktadır. Burada radyo, teyp ve ses bantları gibi işitsel araçlardan yararlanılmaktadır. Çünkü bu araçların, telaffuzları mükemmel derecede olan yabancı öğretmenler tarafından seslendirilmiş olması nedeniyle dildeki vurgulama ve tonlamaların yol açtığı anlam değişiklikleri öğrencilere dinletilmektedir. Bunun yanı sıra alıştırmalar bölümünde sorulara cevap verdirmek suretiyle de öğrencilerin konuşması sağlanmaktadır (Demirel, 1990, s. 108).

Günümüzde en çok kullanılmakta olan yöntemlerden biri olan İletişimsel Yöntem, Oflaz’a göre öğrencilerin kelime veya dilsel kalıpları ezberlemesi yerine, onları anlayarak, kavrayarak kullanmasıdır. Kelimeler ve cümleler, kavramların iletilmesi için birer araçtır. Diğer bir deyişle, dilin yüzeysel yapısı yani gramer kurallarından çok, dilin alt yapısı yani konuşmada kullanılan kavramların öğrenilmesi ve kullanılması önemlidir. Bu yaklaşım, kelime ve anlamlarını doğrudan öğretilmemesini, iletişimsel etkinlikler yoluyla dilin daha etkili şekilde öğrenilebileceğini savunmaktadır (2015, s. 704).

İletişimsel Yöntem’in göz ardı ettiği ezber kavramının aslında yararlı bir yetenek olduğunu belirten Hengirmen, ezberin yerli yerinde kullanıldığında yabancı dil öğretimine büyük faydalar sağladığını belirterek bu yöntemde ezber yapılmamasını bir eksiklik olarak görmüştür (2006, s. 36).

3.4.6. Doğal Yöntem

1975 yılında geliştirilmeye başlanan Doğal Yöntem’i Demirel “Yabancı dil öğrencilerine, başından itibaren yalnızca, öğretmenin kendi anadili olan yabancı dili kullanarak, sürekli konuşma yoluyla iletişim kurmak ve bu etkileşimi birbirleriyle bir metin oluştururcasına bağlantılı ama dilbilgisi açıklaması yapılmaksızın anlaşılabilir

ölçüde yalın bir cümle dizisiyle gerçekleştirmektir.” biçiminde tanımlamaktadır (2010, s. 46).

Demirel’e göre bu yöntemde, öğrenciden -duyduğu sözcük ya da kelimenin anlamını bilmeseyse veya tam çıkaramamış olsa bile- duyduklarını doğrudan tekrar ve taklit etmesi istenir. Öğrenci, tıpkı anadilini öğrenirken yaptığı gibi öğrenirken etkin olmalı, yanlışlıklara aldırmadan elverdiğince konuşmalıdır.

Demircan ise bu yöntemde yabancı dilin de ana dili gibi öğrenildiğini; yaş ve eğitim düzeyi ne olursa olsun, herkesin dili aynı şekilde öğrendiği görüşüyle hataya düşüldüğünü savunmaktadır (2013, s. 175-176).

3.4.7. Bilişsel Yöntem

“Bilişsel Yöntem’de dil; bir alışkanlık geliştirme süreci olarak değil, bilinçli olarak kuralları öğrenme sürecidir.” Kurnaz’a göre Bilişsel Yöntem; konuşma, dinleme, okuma ve yazma olmak üzere dört dil becerisini birden geliştirmeye ağırlık verme dışında gramer-çeviri metoduna da benzemektedir. Bu yöntemde iletişim yetkinliği üzerinde durulmaktadır. Öğretmen ve öğrencinin tutumu, sınıf içi etkileşim, iyi bir öğrenme ortamı için çok önemlidir. Öğretmen; kesin yetkiyi temsil eden bir kişi olarak değil, öğrenmeyi kolaylaştırıcı kişi olarak görülmektedir (Kurnaz, 2006, s.39).

Ancak bu yöntemde de öğrencilerin hatalarına fazlaca dikkat edildiği için öğrencilerin kendilerini baskı altında hissedebileceğini belirten Erdem ve Memiş, bu hataları düzeltmek ve doğruluğun kalıcı olmasını sağlamak adına çok fazla tekrar ve alıştırmayı yaptırıldığında öğrencilerin sıkıldığını ifade etmişlerdir (2013, s. 306).

3.4.8. Seçmeli Yöntem

Yukarıda değinilen tüm yöntemlerin karması olan bu yöntemde adından da anlaşılacağı üzere seçme tekniği uygulanmaktadır. Seçmeli Yöntem, yöntemler karması ya da yöntem zenginliği anlamında da kullanılmaktadır. Sözcük öğretiminde, düz varım yöntemine dil bilgisi kurallarını öğretmede, bilişsel öğrenme yöntemine konuşma becerisini kazandırmada, kulak-dil alışkanlığı ve iletişimci yönteme ağırlık verilmesi gibi, öğretmenin sınıf içi etkinliklerinde her yöntemin iyi tarafını değişik eğitim durumlarında kullanabilmesi olarak da tanımlanabilir (Demirel, 2014, s. 42).

Öğrencilerin sürekli değişen ve farklılaşan yöntemlere uyum sağlaması ve her birinde yeterlilik gösterebilmesi mümkün olmamaktadır. Yöntemin bu yanı değişime kapalı öğrencilerin öğrenim motivasyonlarını kaybetmelerine yol açmaktadır (Doğan, 2012, s. 210).

Tüm bu yöntemlerin tanımlamalarından yola çıkılacak olursa hepsinin ortak amacının yabancı dili en iyi şekilde öğretmeye çalışmak olduğu görülmektedir. Her yöntemde farklı uygulamalar denenmiş olsa da en iyi, en doğru yöntem budur diyebilmek de mümkün değildir. Yöntemin hangi hedef kitleye uygulanacağı da önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Hedef kitlenin bulunduğu çevre, konuştuğu dil ve kişisel özellikler dikkate alınarak uygun yöntemi seçmek ve uygulamak gerekmektedir. Dolayısıyla kullanılan yöntemler de zamana uyum sağlamalı ve sürekli olarak gelişim içinde olmalıdır.

3.5. Temel Dil Becerileri

Bir milleti meydana getiren temel unsurlar arasında yer alan dilin, bireylerin anlaşmalarını sağlayan araç niteliği taşıdığını ve bireyler arasında sağlıklı ilişkilerin kurulabilmesi için etkili bir iletişime ihtiyaç olduğunu dile getiren Doğan (2012, s. 1), iletişimin etkin bir biçimde gerçekleşebilmesi için dilin verimli ve etkili kullanılmasının şart olduğunu belirtmektedir. İletişim yeteneğini en verimli şekilde kullanabilmenin şartı, dili kullanabilme becerisidir. Bu da temel dil becerilerin tam olarak kazandırılmasıyla mümkün olabilmektedir.

İnsanlar arasında iletişimi sağlayan en önemli unsurun dil olduğunu belirten Aktaş, dili tüm boyutlarıyla kullanabilmek için sözlü iletişimlerde “konuşma-dinleme ve dinleme-anlama” becerilerine, yazılı iletişim için ise “yazma-okuma ve okuduğunu anlama” becerilerine sahip olunması gerektiğini ifade etmektedir. Söz konusu becerilerin eşit şekilde öğretilmesi gerektiğinin de altını çizen Aktaş, bu becerilere sahip olmanın kendi anadilimizi öğrenmede ne denli ön koşul ise, herhangi bir yabancı dili öğrenmede de o denli ön koşul olduğunu ifade etmiştir. Modern yabancı dil öğretiminde, bu becerilerin bir bütün olarak ele alınıp kavratılması, birinin diğerine tercih edilmemesi anlayışı ağırlık kazanmaktadır. Bu anlayışın ortaya çıkmasını özellikle günümüzde baş döndürücü bir hızla gelişen kitle iletişim ve ulaşım araçlarının insanlar arasındaki ilişkileri hem bireysel hem de toplumsal düzeyde etkilemesi sağlamıştır (Aktaş, 2005, s. 94).

Bir dili tam olarak bilmek, o dili dinleme, anlama, konuşma, okuma ve yazma becerileri ile birlikte bir bütün olarak kullanmaktır. Dinleme/dinlediğini anlama derken sesleri ayırt edebilme, sözcükleri algılama, sözcüklere anlam yükleme kastedilmektedir. Konuşmada bu özelliklerin yanı sıra sözlü iletişim kurma vardır. Okuma becerisi okuyucu ile metin arasında etkileşim kurularak geliştirilebilirken, yazılı anlatımda amaçlar, öğrenilen dilbilgisi yapıları ve sözcükleri pekiştirmek ile bir yabancı dilde bir amaç doğrultusunda yazmayı öğrenmektir (Adıyaman, 2002, s. 93).

Hayatımız boyunca anlamaya ve anlatmaya çalışırız. Anlatırken yukarıda değinilen becerilerden konuşma ve yazmaya ihtiyaç duymakta iken anlama boyutunda dinleme ve okumaya gereksinim duyulmaktadır. Bu durum anadilde olduğu gibi yabancı dilde de bir gerekliliktir.

Tüm bu düşüncelerden de anlaşılacağı üzere yabancı dil eğitimindeki amaç; dört temel becerinin kazanılması ve kişilerin öğrendikleri dili sevmelerinin sağlanmasıdır. Bu dört temel beceri bir bütün olarak kavratıldığı takdirde doğru anlama ile duygu ve düşünceleri anlatabilme gerçekleşebilmektedir.

3.5.1. Dinleme Becerisi

Günlük hayatta en çok karşı karşıya kalınan beceri olan dinleme ile ilgili bazı özlü sözler de güncelliğini hâlen korumaktadır. Bu konuyla ilgili ünlü Alman yazar Goethe'nin “Konuşmak bir ihtiyaç ise dinlemek bir sanattır.” sözü örnek olarak verilebilir.

Ergin ve Birol (2000) dinlemeyi, seslerin farkında olmayı, onlara dikkat etmeyi, belli işitsel işaretleri tanımayı ve hatırlamayı içine alan ve anlamlandırma ile sonlanan psikolojik bir süreç olarak tanımlamaktadır (s. 115).

Dinleme, dil eğitiminde ön plana çıkan becerilerden biridir. Dinleme becerisinin daha anne karnında iken başladığı ve yaşam boyu devam ettiği söylenmektedir. Dört temel beceri arasında ilk edinilen beceri dinleme becerisidir. Nitekim Özbay (2001, s. 9) da, dinleme becerisinin dört temel becerinin ilki olup diğer becerilerin de temelini oluşturduğunu aktarmaktadır.

Güçüyeter'in (2009) belirttiği gibi, bir kişinin bir gün boyunca yaptığı faaliyetler takip edilirse uykuyla geçirilen zaman dışında, günlük hayatta en çok konuşma ve dinlemeye zaman ayırdığı görülmektedir (s. 163). Türkçe öğretim programında, dinleme-izleme becerisi olarak adlandırılan dinleme “İletişim kurmanın ve öğrenmenin temel yollarından

biri olup verilen iletiyi doğru bir şekilde anlama, yorumlama ve değerlendirme becerisi.” (MEB, s. 2005) olarak tanımlanmaktadır.

Dinlemenin dil becerilerinin kazanılmasında anahtar beceri niteliğinde olduğunu savunan Doğan, buna rağmen çeşitli nedenlerden dolayı dinleme becerisine gerekli önemin verilmediğini ve bu becerinin eğitime çok az zaman ayrıldığını ileri sürmekte ve yapılan araştırmalara göre dinleme becerisinin en çok ve en sık kullanılan dil becerisi olduğunu paylaşmaktadır (Doğan, 2012, s. 2).

Dilin dört temel işlevinden biri olan dinleme, kişiler arasında iletişimin vazgeçilmez bir unsuru, anlatıcıdan gelen mesajları anlama ve yorumlama çabası; işitmeyi de içine alan kapsamlı, karmaşık, aktif bir süreç; çok boyutlu bir olgu; amaçlı bir davranış ve insanın seçme özgürlüğünün de bir yansıması olarak insan beyninin bilişsel süreçlerini gerektiren zihinsel bir etkinliktir (Epçaçan, 2013, s. 335).

Anadili öğrenme sürecinde ilk önce "anlama"nın, yani "dinleme"nin olduğunu belirten Taşer, ardından da "üretim"in, bir başka ifadeyle "konuşma"nın gelişmesi ve dil öğretiminde bu sıranın bozulmaması gerektiğini ifade etmiştir (Taşer, 2000, s. 27).

Tüm bu ifadelerden yola çıkarak, yabancı dil eğitiminde dört temel beceriden birini oluşturan dinleme becerisinin ilk edinilen becerilerden biri olduğu, günlük hayatta en fazla kullanılan beceri olduğu, iletişim kurmada çok önemli bir rol üstlendiği, buna rağmen derslerde yeteri kadar önemsenmediği ve dinleme becerisine gerektiği kadar zaman ayrılmadığı söylenebilir.

3.5.2. Konuşma Becerisi

İnsanların birbirleriyle olan iletişimleri, herhangi zihinsel veya bedensel bir sorun olmadığı sürece konuşma aracılığıyla gerçekleşmektedir. İletişim, dolayısıyla da konuşma gereksinimi insanlığın doğuşundan itibaren vardır. Teknolojik ve bilimsel süreçler yazılı iletişimde çığır açıcı buluşları beraberinde getirmiş olsa da konuşmaya alternatif olabilecek bir iletişim aracının geliştirilmesi şu an için mümkün görünmemektedir. Bu nedenle yabancı dil eğitiminde en önemli becerilerden birisi olan konuşma becerisi asla ihmal edilmemelidir.

Bulut’a (2013, s. 12) göre konuşma; zihindeki duygu, düşünce ve bilgilerin sözle ifade edilmesidir. Konuşma ile duygu ve düşüncelerimizi ifade edebilmekte, onun vesilesiyle

iletişim kurabilmektedir. Bu nedenle konuşmanın hayatımızda önemli bir rolü bulunmaktadır.

Konuşma ile ilgili literatürde farklı tanımlamalar yer almaktadır. Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanan Türkçe Sözlük'te (2011, s. 1477) Konuşmak:

1. Bir dilin kelimeleriyle düşünceğini sözlü olarak anlatmak.
2. Belli bir konudan söz etmek.
3. Bir konuda karşılıklı söz etmek, sohbet etmek.
4. Söylev vermek, konuşma yapmak.
5. Konuşma dili olarak kullanmak.
6. Düşünceğini herhangi bir araç kullanarak anlatmak" şeklinde ifade edilmektedir.

Yukarıdaki tanımdan da anlaşılacağı üzere konuşma; insanın düşüncelerini dile getirebilmesidir, insanların birbirleri ile ilişki kurabilmesidir, karşılıklı duygu alışverişidir. Dolayısıyla konuşma; paylaşım, birbirini etkileme demektir. Konuşma, toplumun vazgeçilmez becerilerindendir.

Yabancı dilde de konuşmanın en önemli amacı; insanlarla iletişim kurabilmek, iletişim kurarken öğrenilen dili doğru bir şekilde kullanabilmek, takılmadan akıcı bir şekilde kendini ifade edebilmektir.

Taşer, konuşmayı; duygu, düşünce ve dilekleri görsel, işitsel öğeler aracılığı ile karşımızdakine iletmek, açıklamak, dışa vurmak olarak tanımlarken (2000, s.27), Ergenç konuşma eylemini, konuşucunun amacı ve sezdirmeleleriyle dinleyicinin çıkarımlarının toplamı olarak ifade etmiştir (Ergenç, 1999, s. 43).

Yabancı dil eğitiminde en çok önemsenmesi gereken becerilerden biri olan konuşma becerisinin en temel özelliğinin yabancı kişilerle sağlıklı iletişim kurmak olduğu bilinmektedir. Buna rağmen yabancı dil derslerinde öğrencilere sunulan konuşma süreleri oldukça kısadır. Bu durum da, günlük hayatta yabancı dilde konuşma imkânı çok az olan öğrencilerin ilgili beceri konusunda eksik kalmalarına neden olmaktadır. Bu ve yukarıda bahsedilen diğer nedenlerden dolayı konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik ilave aktivitelerin derslerde uygulanması gerekmektedir.

3.5.3. Okuma Becerisi

Türkçe sözlükte (1998, s. 1675) okumak "Yazıya geçirilmiş bir metne bakarak bunu sessizce çözümleyip anlamak veya aynı zamanda seslere çevirmek." şeklinde tanımlanmıştır. Bulut da okuma becerisini, bir yazıyı meydana getiren harf veya sembollerini seslendirmek ve bu işaretlerin ifade ettiklerini anlama çabası olarak aktarmaktadır (Bulut,

2013, s. 13). Demirel'e (1999, s. 59) göre ise okuma, bilişsel davranışlarla psikomotor becerilerin ortak çalışmasıyla yazılı sembollerden anlam çıkarma etkinliğidir. Benzer düşünceleri paylaşan Göğüş'e (1978, s. 60) göre ise okuma, bir yazının harflerini, sözcüklerini, imlerini tanımak ve bunların anlamlarını kavramaktır.

Tüm bu ifadelerden yola çıkarak okuma becerisi, okunan bir metinden anlam çıkarma ve yorumlama olarak tanımlanabilir. Okuma becerisi içinde hem okuma, hem okuduğunu anlama hem de yorumlama bulunmaktadır. Benzer düşüncede olan Güneş (2000, s. 59), okuduğunu anlamada okunan kelimenin anlamını bilmenin yeterli olmadığını aktarmaktadır. Ona göre kelimenin anlamını bilmekle birlikte kelimeyi anlama, kavrama, zihinde canlandırma ve kelimeler arasında ilişki kurma ve değerlendirme yapabilmek de gereklidir.

Günümüzde insanoğlu çok farklı kaynaklardan yeni bilgilere ulaşır ve bu bilgiler aracılığıyla çeşitli deneyimlere sahip olmaktadır. Bu durum ise okumanın değerini arttırmaktadır. Öğrenmede temel olan unsurlardan biri de okumadır. Okuma becerisi insanların kazandığı bir alışkanlık ve tekrar işidir. Okuma ile kişi yaşayamayacağı tecrübeleri öğrenebilir, yaşantı yoluyla sahip olamayacaklarına okuma yoluyla sahip olabilir.

Yabancı dil için okuma; anlama, düşünme, yorumlama ve sonuçları değerlendirme demektir. Bu nedenle ana dile göre daha fazla gereklidir. Çünkü dili öğrenen kişi o dilin kelime bilgisine, cümle yapısına, kültürüne henüz sahip değildir. Kişi, okuma yapılırken asıl amacın anlama olduğunu bilmeli, okuduğu bilgileri kendi bilgi ve düşünceleri ile yorumlayabilmelidir. Yabancı dili öğrenen kişinin okuma becerisi iyi geliştiği takdirde yazma becerisi de olumlu yönde gelişebilecektir.

3.5.4. Yazma Becerisi

Yazma; duyguların, düşüncelerin, hayallerin, okunanların ve işitilenlerin kâğıt üzerine etkili bir şekilde aktarılması olarak tanımlanabilir (Bulut, 2013, s. 15). Özbay'a (2007) göre ise yazı, sözün resimleştirilmiş biçimidir (s. 10). Aynı düşünceleri paylaşan Özdemir'e göre yazma, bireylerin konuşma ve düşüncelerini yazılı olarak anlatmalarındır (Özdemir, 1987, s. 77). Göçer (2010, s. 178) yazmayı, herhangi bir konuda duygu, hayal ya da özgün fikirleri belli bir düzen ve bütünlük içinde yazıya geçirme işi olarak tanımlamıştır. Bu tanımlara göre yazma becerisi bir anlatma becerisidir de denilebilir.

Yazma becerisinin, dinleme ve okuma becerilerine göre ön plana çıkan zorluklarından birisi, yazmada duygu ve düşünce aktarımlarının söz konusu olmasıdır.

Doğan'a göre yazma becerisi, dil becerileri içinde en zor ve karmaşık olanıdır. Bu yüzden özel ilgi ve yöntemler gerektirmektedir (Doğan, 2003, s. 198). Öğrencilerin en zorlandığı becerilerden olan yazma becerisinin iyi olması için öncelikle diğer temel becerilerden olan dinleme, konuşma ve okumanın geliştirilmiş olması gerekmektedir.

Çakır'a (2010, s. 171) göre "Yazmak neden bu kadar zordur?" sorusuna verilen cevaplar aşağıdaki gibi değerlendirilebilir:

- İyi bir dilbilgisine ihtiyaç vardır.
- Düşüncelerin yazılı olarak anlatılması zordur.
- Yazmanın kendine özgü uyulması gereken birçok kuralı vardır.
- Yazılacak konu hakkında yazan kişi yeterince bilgi sahibi olmalıdır.
- Etkili bir yazılı anlatım için hedef dilin iyi bilinmesi gerekir.
- Noktalama işaretlerini gerektiği gibi uygulamak zordur.
- Anlamlı cümleler kurmak gerekir.

Yukarıdaki maddeler incelendiğinde yazma becerisinin öğrenciler tarafından kazanımının zor olduğu ifade edilebilir. Bunun nedeni olarak da öğrencilerin öğrendikleri dile ait yeterli bilgi birikimine sahip olmamaları gösterilebilir. Ancak sık sık yazma becerisini geliştirici çalışmaların yapılması, zamanla yazma becerisinin olumlu yönde ilerlemesine katkı sağlayacaktır.

BÖLÜM IV

DİNLEME BECERİSİ

4.1. Dinleme

Çalışmamızın ana unsurunu oluşturacak olan dinleme becerisi, diğer dil becerileri gibi yabancı dil eğitiminin temel taşlarından birini oluşturmaktadır.

Dinleme becerisine geçmeden önce öncelikle dinlemenin ne olduğu konusunda bilgi aktarmak doğru olacaktır. Bu bağlamda en genel anlamıyla dinleme; kişinin işitilenleri algılaması, işitilenler arasında bağlantı kurup doğru anlayabilmesi olarak tanımlanabilir.

Güleryüz (2003, s. 29) de dinlemeyi, bireyin sesleri, konuşmaları işitme ve görme organlarıyla algılaması, zihinsel işlemlere tabi tutarak anlaması olarak ifade ederken aynı düşüncüyü paylaşan Özbay (2005, s. 11) dinlemeyi; konuşan ya da sesli okuyan bir kişinin vermek istediği mesajları doğru olarak anlayabilme etkinliği olarak tanımlamıştır.

Dinleme becerisinin seslerin ve varsa konuşma görüntülerinin farkında olmayla ve onlara dikkati vermeye başladığını belirten Ergin ve Birol, bu becerinin belli işitsel işaretlerin tanınması ve hatırlanmasıyla süren ve anlamlandırılmasıyla son bulan psikolojik bir süreç olduğunu ifade etmektedirler (2000, s. 6).

İnsanların birbiriyle iletişim kurmalarında dinlemenin büyük bir öneme sahip olduğunu ifade eden Güneş, dinlemenin sadece iletişim kurma amaçlı yapılmadığını; öğrenme, anlama ve zihinsel becerileri geliştirmede önemli bir alan olduğunu belirtmektedir (2007, s. 74).

Sever (2011, s. 10) ise dinlemenin, işittiğimizi anlamak ve saklamak ya da işittiğimizi anlamak amacıyla dikkat harcamak olduğunu ileri sürmüştür.

Dinlemenin bir yetenek olduğunu vurgulayan Temur (2001, s. 61), dinleyicinin önce söylenilenlerle sonra söylenenler arasında bağlantı kurması gerektiğini belirtirken, Demirel

dinlemeyi, konuşan kişinin vermek istediği mesajı pürüzsüz olarak anlayabilme ve söz konusu uyarana karşı tepkide bulunabilme etkinliği olarak tanımlamaktadır (2010, s. 3).

Yukarıdaki dinleme tanımlamalarından sonra sık sık karıştırılmakta olan işitme ile dinleme arasındaki anlam farkına değinilecek olunursa işitme; bireyin isteği dışında gerçekleşen, işitme organı aracılığıyla beyine ulaşan sesler topluluğu olarak ifade edilirken dinleme; kişinin isteği ile algıladığı ve anlam kazandırdığı sesler bütünü olarak tanımlanabilir.

Toparlayacak olursak dinleme, işitilenlerin algılanması ve yapılan yorumlama sonucu doğru anlam çıkarabilme olarak ifade edilebilir. İşitme sonrası odaklanması gereken; anlaşılmayan kelimeler değil, anlamı bilinen kelimeler olmalıdır. Anlaşılan kelimelerin yorumlanarak anlam çıkarılması sonucu dinleme gerçekleşmektedir.

Yukarıdaki tanımlar incelendiğinde dinleme yapılırken aşağıdaki etkinlikler eşzamanlı olarak gerçekleşmektedir:

- Mesajları işitme
- İşitilenleri algılama
- Algılananlar arasında bağlantı kurma
- Çözümleme
- Bağlantı kurma ve yorumlama
- Anlama
- Öğrenme
- Beceri geliştirme
- Ve dinleme sonucu iletişim kurma

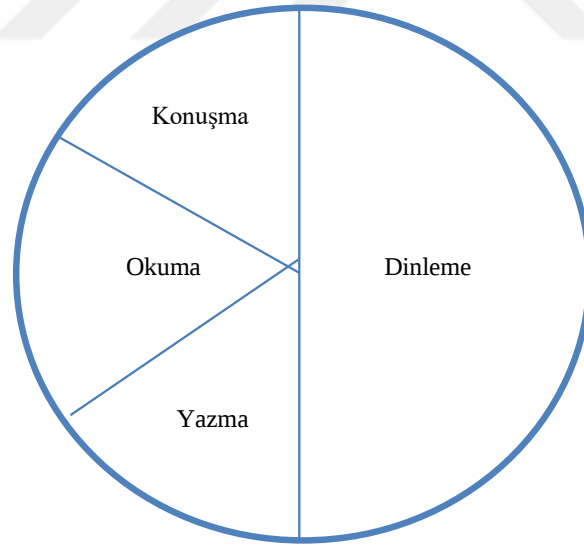
4.2. Dinlemenin Yeri ve Önemi

Dinleme, kişinin ilk öğrendiği en önemli ve en çok kullanılan becerilerdendir ve yabancı dil öğrenmenin temelini oluşturmaktadır. Araştırmanın önceki bölümlerinde dinleme ile ilgili birçok tanım yapılmış, dinlemenin ne olduğu ve nasıl olduğu aktarılmıştır. Bu tanımlamalardan yola çıkarak, dinleme, işittiğini yorumlama ve anlamadır denilebilir. Dinleme ile kişinin dinlediklerini yorumlaması, anlamlandırması ve böylelikle iletişim kurması gelişmektedir.

Dinleme, konuşma becerisinin temelini oluşturmaktadır. Bu nedenle dinleme becerisinin yabancı dil öğretiminin en başından itibaren konuşma, okuma ve yazma becerilerinin yanında verilmesi önem arz etmektedir. Yabancı dili anlama çalışmaları dinleme etkinlikleriyle desteklenmelidir. Amaç, öğrencilerin konuşulan metinleri bağımsız olarak anlamalarını sağlamaktır. Aynı zamanda, dinleme süreci kişinin telaffuzunun gelişmesini de sağlamaktadır.

İnsan, hayatının büyük bir dönemini dinlemeyle geçirmektedir. Bilgi edinme yollarından en önemlisi de dinlemedir. Gerek eğitim alanında gerekse günlük yaşamda dinleme, en sık tercih edilen öğrenme yoludur. Göğüş, yapılan araştırmalara göre bir kişinin insanlarla birlikte olduğu sürenin % 42'sini dinlemekle geçirdiğini, öğrencilerin okulda öğretmen ve arkadaşlarını günde 2,5-4 saat dinlediklerini, okul başarısının da öğrencinin dinleme yeteneğine sıkı sıkıya bağlı olduğunu belirtmektedir (Göğüş, 1978, s. 227).

Bulut, araştırmalara göre insanların okuma, yazma ve konuşmaya harcadıkları zamanın toplamı kadar zamanı dinlemeye harcadıklarını belirtmekte ve bunu bir şekil üzerinde göstermektedir (2013, s. 27).

Şekil 1. Dinleme, konuşma, okuma ve yazmanın zamana yayılımı. “Etkin dinleme eğitiminin dinlediğini anlama, okuduğunu anlama ve kelime hazinesi üzerine etkisi. (Yüksek Lisans Tezi), Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aydın.”

Hızla gelişen teknoloji ile birlikte elektronik iletişim inanılmaz bir şekilde artış göstermektedir. Buna rağmen dinleme, insanlar arasındaki iletişimin temelini

oluşturmaktadır. Güven, günlük hayatta dinleme becerisinin diğer tüm becerilerden daha yoğun kullanıldığını, ortalama olarak konuştuğumuzun iki katı, okuduğumuzun dört katı ve yazdığımızın beş katı kadar dinlediğimizi belirtmektedir (2007, s. 27).

Dinleme ne kadar çok yapılırsa anlama da o kadar çok gelişebilmektedir. Dinleme kişinin sürekli maruz kaldığı bir iletişim şeklidir. Bu nedenledir ki kişi öğrenmek istediği dili, hedef dilin ülkesinde bulunduğu çok daha kolay öğrenebilmektedir. Buradan da dinlemenin ne kadar önemli olduğu anlaşılmaktadır. Dinleme becerisi; konuşma, okuma ve yazma becerileri kadar önemli olmasının yanı sıra, ilk beceri olarak da iyi bir okuma, iyi bir konuşma ve iyi bir yazmanın da olabilmesinin koşullarındandır.

Yabancı dili öğrenen kişi, konuşulanları sorgulayabilmek, önceden öğrenilmiş bilgilerle ilişkilendirebilmek ve çıkarımlarda bulunabilmek için dinleme becerisine gereksinim duymaktadır. Bundan dolayı dinleme becerisine daha fazla önem vermek gerekmektedir. Unutmamak gerekir ki dinleme, yabancı dil öğrenmenin ilk basamağı sayılabilir. Çünkü dinleme ne kadar çok yapılırsa o kadar gelişebilmekte, buna bağlı olarak da konuşma, okuma ve yazma becerileri gelişebilmektedir. Bir yabancı dil için o dili iyi biliyorum diyebilmek, hedef dilin dört temel becerisinde de iyi olduğunu kabul etmek demektir. Yani kişinin dinlediklerini ve okuduklarını anladığını, konuşarak ve yazarak da kendini ifade edebildiğini söylemek mümkün olabilir. Çok yakın zamana kadar dinleme becerisi, üzerinde en az durulan becerilerden olmuştur. Bunu ders kitaplarını incelediğimizde anlamak mümkündür. Birçok yabancı dil ders kitabının işitsel materyalleri bulunmamaktadır. Dolayısıyla kişi dinleme becerisini, öğretene ve öğrenen kişiden duyduğu kadar geliştirebilmektedir. Hedef dili, sadece öğretene aksanı ile öğrenmek durumundadır. Bu da hedef dili, o ülkede öğrenip anadili gibi konuşan biri olabileceği gibi, hiç o ülkede bulunmayıp dili sonradan öğrenen biri de olabilmektedir. Yabancı dilin, dinleme becerisinin yapıldığı ortamlarda öğrenilmesi ile kişi sadece sınıfta konuşulan dili değil, aynı zamanda hedef dilin konuşulduğu biçimde duyulmasına olanak vermektedir. Bu durum, dili öğrenen kişinin hedef dili gerçek aksanı ile duymasına, dolayısıyla kişiye hedef dilin gerçek hayatta konuşulduğu şekli ile karşılaşma imkanı sağlamaktadır. Böyle olunca hedef dilin konuşma hızını, doğru aksanını, kültürünü daha yakından tanıma şansına sahip olurken, gerçek hayatta konuşulan dili duymak, o dili öğrenen kişi için öğrenmeyi daha zevkli hâle getirmektedir. Kişi yabancı dili, gerçek hayatta konuşulduğu hâliyle sadece dinleme becerilerinde duyabilmektedir. Bundan dolayı dinleme becerisi, günümüzde dil öğrenme sürecinin en önemli parçalarından sayılmaktadır.

Günümüze kadar dinleme üzerine birçok araştırma yapılmıştır. Güven, dinleme becerisi üzerine yapılan araştırma çalışmalarını ve sonuçlarını şu şekilde özetlemektedir (Güven, 2007, s. 28):

- Bir dili konuşmayı öğrenmek, büyük ölçüde o dili dinlemeyi öğrenme işidir (Nida, 1957).
- Sadece konuşma becerisinin dayanağı olarak değil, kendi başına bir beceri olarak dinleme ve anlama becerisinin sistemli bir şekilde geliştirilmesi gereklidir (Newmark and Diller, 1964).
- Konuşulanlar bir başkası tarafından anlaşılmıyorsa iletişim gerçekleşmiş olamayacağına göre ve hedef iletişim ise konuşulanların dinleyen tarafından anlaşılması birincil önemdedir (Rivers, 1966).
- Her yaştaki insan beyni, bebeklerin ana dili öğrenirken yaşadığı süreci izleyerek, yani belirli bir süre sadece o dili dinleyerek, o dilin seslerini, gramerini ve mantığını anlayabilir (Asher, 1969).
- Konuşmadan anlamak mümkün olmakla birlikte anlamadan konuşmak mümkün olmayacağına göre, dinleme becerisinin öğrenilmesi, konuşma becerisinin öğrenilmesinden önce gelmelidir (Nord, 1981).

Yukarıdaki tanımlardan da anlaşılacağı gibi araştırmacıların dinleme becerisi ile ilgili birçok çalışması bulunmaktadır. Bu da bize dinleme becerisinin öneminin anlaşıldığını göstermektedir.

Özetle insan, hayatında dinlemeye çok fazla zaman ayırmaktadır. Bu da dil öğrenmede dinleme becerisinin önemini göstermekte ve dil öğretilirken dinleme becerisine yeterince zaman ayrılması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

4.3. Dinleme Becerisinin Diğer Dil Becerileri ile İlişkisi

Bilindiği üzere dinleme, konuşma, okuma ve yazma dört temel dil becerisi olarak kabul edilmektedir. Dil öğretiminde her dört beceriye de önem vermek gerekmektedir. Çünkü bu dört beceri bir bütündür. Biri dahi eksik kaldığında tam öğrenmenin gerçekleşmesi mümkün olamamaktadır. Günlük yaşantıda dinleme becerisi, diğer üç beceriden önce edinilen bir beceridir. Ailede başlayıp gelişen, sonrasında okulda devam eden ve yaşamın her sahasında en çok kullanılan dinleme becerisi bir anlamda insanın işittiği sesleri

zihninde okuması, yorumlaması ve anlamlandırmasıdır. Dinleme ne kadar iyi yapılırsa diğer beceriler de o kadar iyi olacaktır. Dinleme becerisinin diğer becerilerle güçlü bir ilişkisi bulunmaktadır. Özbay, insanın ana dili ediniminin doğrudan dinleme yoluyla gerçekleşmekte olduğunu (2010, s. 57), dinleme olmadan da diğer dil becerilerinin gelişmediğini belirtmektedir (2001, s. 10).

Daha önce bahsedildiği gibi yabancı bir dili öğretirken dört temel beceriyi bir bütün olarak vermek gerekmektedir. Her biri birbirini tamamlamaktadır ve birinin eksik kalması durumunda dil öğrenme de eksik kalacaktır. İnsan doğduğu andan itibaren dinleme becerisi geliştirmekte, dolayısıyla diğer becerilerin temelini oluşturmaktadır. Okul çağına kadar bunu konuşma takip etmektedir. Okula başladığı andan itibaren de buna okuma ve yazma eklenmektedir. Dil öğretimi de bu şekilde olmaktadır. Kişi önce dili duyar, duyduğunu anlamlandırır sonra konuşmaya başlar, daha sonra okuma ve yazma gelmektedir. İnsan hayatı boyunca anlar ve anlatır. Dinleme ve okuma becerileri anlamayı; konuşma ve yazma becerileri de anlatmayı sağlamaktadır.

Konuşma becerisi kişinin dinleme becerisinden sonra ve dinlemenin yardımıyla kazandığı beceridir. Kişi önce sesleri duyar, tanır ve onları çıkarmaya çalışır. Sesler kelimeleri, kelimeler cümleleri oluşturmakta, sonrasında başlayan konuşma ile kişi çevresiyle konuşarak iletişim kurmaya başlamaktadır.

Önceki başlıklarda dinleme becerisinin tüm becerilerden daha fazla kullanıldığından bahsedilmişti. Dinleme becerisinden sonra en sık kullanılan ikinci beceri olarak konuşma becerisi ön plana çıkmaktadır. Konuşma iletişimin gerçekleşmesi için en gerekli olan ikinci beceridir. Çünkü iletişim hayatın neredeyse her anında bulunmakta ve iyi iletişim de ancak iyi dinleme ve konuşmaya bağlı olarak gerçekleşmektedir. Diğer bir ifadeyle, insan karşısındakini iyi dinlerse anlar ve ona karşılık verebilir. Böylece konuşmayla sağlıklı bir iletişim kurulabilir. Konuşmanın gerçekleşebilmesi için en az iki kişinin olması gerekmektedir. Özbay'a göre konuşma becerisi ile dinleme becerisi arasında doğrudan bir ilgi bulunmaktadır. Bunun başlıca sebepleri arasında konuşmanın birden fazla kişi arasında cereyan etmesi ve tarafların birbirlerini dinlemek zorunda olmaları bulunmaktadır. Dinleme olmadan konuşma olmayacağı gibi, dinleme becerisi gelişmemiş olan insanların güzel konuşmaları da mümkün olmamaktadır (2009, s. 61).

Dinleme ve konuşma arasında farklı bir bağ vardır. İletişimin sağlıklı yürüyebilmesi için kişinin konuşmacıya odaklanması, konuşmacıyı dikkatli dinlemesi gerekmektedir. Çünkü konuşmayı kaçırdığı an konudan uzaklaşmaktadır. Konuşma anlıktır, okuma ve yazma

gibi kalıcı değildir. Konuşmada, okuma ve yazma becerilerinde olduğu gibi tekrar yapma şansı bulunmayabilir. Kişi karşılıklı konuşmada anlayamadığı konuyu sorabilir, tekrarlatılabilir. Ancak kişinin soru yöneltemeyeceği konuşmalarda dinleme tam olmazsa tekrarlatma şansı olamamaktadır.

Kişinin doğduğu andan itibaren dinlemeye başladığı daha önce belirtilmişti. Daha sonrasında ise anlamaya ve konuşmaya başlanmakta ve okul çağına gelene kadar dinleme, anlama ve konuşma gerçekleşmektedir. Okula başlanıldığı dönemden itibaren buna okuma eklenmekte ve okuma anlama gerçekleşmektedir. Yayla, bireyin anlama becerisinin okul öncesinde, okuma becerisinin okul döneminde olduğunu belirtmekte ve iki beceri arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır (Yayla, 2014, s. 100).

Aldıyab, dinleme yeteneği yüksek öğrencinin okumada ilerlediğini, düşük olduğunda ise öğrencinin okumada geride kaldığını savunmaktadır. Ayrıca dinleyici dinlemeye özen gösterirse, dinlediklerini ayırt edebilir, temel fikirlerini çıkarabilir ve daha sonra bu dinlediklerine ihtiyaç duyarsa onları hatırlayabilir. Öğrenciler ilk dönemlerde duyduklarını hatırlarlar, dilsel gelişimleri ile birlikte ileriki dönemlerde okuduklarını dinlediklerinden daha fazla hatırlarlar (2017, s. 443).

İyi dinleme ve okuma kelime dağarcığının gelişmesine de yardımcı olmaktadır. Bu gelişim daha sonra kendini hem konuşma hem de yazma becerilerinde gösterebilecektir. Dinleme ve okuma becerileri kişinin kendini daha güzel daha rahat ifade etmesine yardımcı olmaktadır.

Okuma sessiz yapılabildiği gibi sesli de yapılabilmektedir. Sesli okumada kişi kendi sesini işitme şansı bulur ve varsa eğer hatalarını anlayabilir. Yabancı dil öğretiminde sesli okuma etkinlikleri önem arz etmektedir. Sesli okuma ile kişinin aksanı daha iyiye gitmekte ve dolayısıyla konuşma becerisi de gelişmektedir.

Yazma becerisi; konuşma ve okuma becerisi gerçekleşmeden edinilemeyecek bir beceridir. Bir anlatım becerisi sayılan yazma becerisi; genellikle okul döneminde kazanılmaktadır. Yazma, konuşma becerisinin kazanılmasından sonra kazanılmaktadır. Yazma becerisinin iyi olabilmesi için kişinin öncelikle dinleme becerisinin iyi olması gerekmektedir. Çünkü anlama becerisinin kazanılması ancak dinleme becerisi ile mümkün olur. Dinleme becerisi olan kişinin anlama ve anlatma becerisi de güçlü olur. Dolayısıyla anlatım becerisi güçlü olan kişinin yazma becerisi de iyi olacaktır.

Kişi bir konuyu dinlerken aynı zamanda yazarsa, yani not alırsa dinlenen konu daha kalıcı olmaktadır. Çünkü Özbay, dinleyerek öğrendiklerimizin %70'ini bir saat içinde, %80'ini bir gün içinde unuttuğumuzu; unutma eğrisini bizim avantajımıza çevirecek en önemli girişimin not almak olduğunu belirtmektedir (2009, s. 85). Bu da not almadığımız takdirde, dinlediğimizin çoğunluğunu unuttuğumuzu göstermektedir. Dinlediğimizi not alma öğrendiklerimizi kalıcı kılmaktadır. Buna göre de dinleme ve yazma arasında önemli bir ilişki olduğu söylenebilir.

Toplamak gerekirse dinleme becerisinin yanında konuşma, okuma ve yazma becerileri de geliştirilmelidir. Temel dört beceriden birinin eksik olması öğrenmenin eksik olmasına neden olmaktadır. Dört beceri de dil öğrenmede önemlidir ve birbirine bağlıdır. Bu nedenle dil öğretilirken dört beceri de geliştirilmelidir.

4.4. Dinleme Yöntemleri

Dinleme söylenen bir sözü işitmek için dikkatini vermektir. Dinleme, sözlü olarak anlatılanları işitmek ve onlara anlam yükleyip tepki verme sürecidir. Ancak dinleme yapılırken farklı dinleme yöntemleri bulunmaktadır. Bahsi geçen dinleme türleri aşağıda belirtilmektedir.

Dinleme Çeşitleri

Temur (2010, s. 305), dinleme eğitiminde üç stratejiden bahsetmektedir:

- Parçadan Bütüne Stratejileri: Metne odaklanılır. Metindeki dil birimlerinden hareketle metnin anlamı çözümlenmeye çalışılır. Metinde sadece ihtiyaç duyulan kısım ön plana çıkar.
- Bütünden Parçaya Stratejileri: Burada odak nokta dinleyicilerdir. Hem metnin dil birimleri, hem dinleyicilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, hem de metin türü ile ilgilidir ve metin türünü tespit etmeyi içerir.
- Üst Bilişsel Stratejiler: Üst bilişini kullanabilen dinleyici grubunu içine alır. Bu dinleyiciler dinleme stratejilerinin nerede, nasıl kullanılacağını bilirler.

Öğretim Programında “Her dinleme/izleme etkinliği belirli bir yöntem ve tekniğe göre yapılmalı, her etkinliğin farklı bir yöntemle yapılmasına özen gösterilmelidir.” (MEB, 2006, s. 13) ifadelerine yer verilmiştir. Bu nedenle dinleme etkinliklerinin yapıldığı

metinlerde kullanılabilecek yöntem ve tekniklerin amacına ve uygulama biçimlerine kısaca değinilecektir:

1. Etkin (Aktif/Katılımlı/İletişimli) Dinleme

Etkin dinlemede konuşan kişi ile dinleyen kişi arasında bir diyalog geçmektedir. Dinleyen konuşanın söylemek istediğini, konuşan ise dinleyenin konuşmadan ne kadar yararlandığını, söylediklerinin anlaşılıp anlaşılmadığını anlar ve bilir.

Bu dinleme türünde amaç, dinleme sürecinde zihinde oluşan soruların konuşmacıya iletilerek dinlenenlerin daha iyi kavranmasıdır. Katılımlı dinlemede dinleme sırasında başka bir işle uğraşmamak ve konuşmacı ile göz teması kurmak gereklidir (MEB, 2006, s. 62).

2. Katılımsız Dinleme

Dinleme sürecinde öğrencilerin dinledikleri üzerinde düşünmelerini sağlayarak zihinsel faaliyetlerini etkin kılmayı amaçlayan katılımsız dinlemede, dinlenen metnin bir süreçten mi bahsettiği yoksa bir açıklama mı getirdiği belirlenir. Metnin türüne ve metinden elde etmek istenilenlere uygun olarak zihinde “Kim, ne, nereye, ne zaman, nasıl?” gibi sorulara cevap bulmaları için öğrenciler yönlendirilir (MEB, 2006, s. 62).

3. Not Alarak Dinleme

Dinleme esnasında öğrencilerden dinleme amaçlarına göre notlar almaları istenir. Bu uygulamanın amacı, dinlenenlerin daha kolay anlaşılmasını ve hatırlanmasını sağlamaktır (MEB, 2006, s. 62).

4. Kendini Konuşanın Yerine Koyarak Dinleme (Empatik Dinleme)

Dinleyicinin kendini konuşmacının yerine koyarak onun neler hissettiğini, sözlerinin hangi deneyimleri yansıttığını, kendini ve dünyayı nasıl algıladığını anlamak amaçlı bu dinlemede öğrencilerden konuşmacının veya dinledikleri varlık ve şahıslardan birinin yerine kendilerini koyarak olayları, duygu ve düşünceleri anlamaları istenir (MEB, 2006, s. 62).

5. Yaratıcı Dinleme

Katılımlı ve katılımsız dinleme ile gerçekleştirilebilen yaratıcı dinlemede konuşmacının sözlerinden yeni düşünce ve hayaller üretilir ve üretilen bu düşünce ve hayaller dile getirilir (MEB, 2006, s. 63).

Soru sorma tekniğinin ağırlıklı olarak kullanıldığı bir dinleme türüdür.

6. Seçici Dinleme

Dinlenenlerin içinden ilgi ve ihtiyaca yönelik olanların seçilerek dinlenmesidir (MEB, 2006, s. 63).

Bir kişinin ilgi duyduğu konuya yoğunlaşması, kendi için gerekli bilgiyi duymaya yönelik dinlenmesidir. Dinleyicinin sadece kendi ilgi alanlarına yönelik olanları duyarak diğer söylenenleri dinlemediği dinleme türüdür.

7. Eleştirel Dinleme

Bu türün amacı; öğrencilere dinledikleri hakkında soru sorma alışkanlığı kazandırarak konu hakkında düşüncelerini, konuyu olumlu ve olumsuz yanılarıyla tarafsız bir bakış açısıyla değerlendirmelerini sağlayarak kendi doğrularını buldurmaktır (MEB, 2006, s. 63).

4.5. Dinleme Eğitiminde Uygulama Süreci

Demirel'e göre dinleme süreci, genel anlamda dinleme öncesi, dinleme sırası ve dinleme sonrası olmak üzere üç aşamadan oluşmaktadır.

Dinleme öncesi

1. Tanıtma: Dinlenecek konu hakkında genel bilgi verilir.
2. Kestirme: Konu hakkında öğrencilerin tahminleri alınır. Dinlenecek metnin başlığı söylenerek içerik tahminlerinin sınırı daraltılır.
3. Yeni kelimelerin öğretimi: Dinlenecek metinde geçen yeni kelimeler ve gerekirse yeni cümle kalıpları öğretilir. Yeni öğrenilen kelimeler, bilinen cümle kalıplarıyla yeni öğrenilen cümle yapıları da bilinen kelimelerle verilir.
4. Amaçlı dinleme: Dinleme etkinliğinin amacı belirlenir.

Dinleme sırası

1. Öğretmen metni yüksek sesle okur.
2. Öğrencilerin metni dinlerken farklı tonlama ve vurgulara dikkat etmesi sağlanır.
3. Öğrencilerden dinleme sonunda sorulacak sorulara cevap verebilmeleri için gerekli gördükleri yerleri not etmeleri istenir.

Dinleme sonrası

1. Dinleme metniyle ilgili sorulara cevap verilir.
2. Dinlenen metnin sözlü ya da yazılı özeti çıkarılır.
3. Dinlenen metinle ilgili resimlerin ya da cümlelerin olay sırasına göre dizilmesi istenir.
4. Dinlenen metne uygun başlık önerilir.

Dinlemede izlenecek bu sıra, dinleme eğitiminin sistemli bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlayacağı gibi öğrencinin kendi dinleme sürecini fark etmesine de yardımcı olacaktır (1999, s. 36–37).

Dinleme öncesi çalışmalar, öğrencilerin bu etkinliğe hazırlanmasını sağlamaktadır. Bu zihinsel ve fiziksel bir hazırlıktır. Fiziksel hazırlık dendiğinde en başta, sınıf ortamının dinlemeye uygun olması akla gelmektedir. Bu kapsamda sınıf ortamının sessiz ve ses düzeninin iyi olması gerekmektedir. Ayrıca öğrencilerin dikkatlerini dağıtacak ses ve görüntülere karşı önlem alınması gerekmektedir. Görüldüğü üzere dinlemenin sağlıklı gerçekleşebilmesi için fiziksel hazırlık önem arz etmektedir. Zihinsel hazırlıkta ise motivasyon önemlidir ve öğrencilerin bilgi birikimlerinin yoklanması, ilgi ve meraklarının uyandırılması amaçlanmaktadır. Bu çalışma türünde görsellerden yararlanılarak öğrencilere konuyla ilgili sorular sorulabilir.

Dinleme sırasındaki çalışmalarda dinleme etkinlikleri daha çok anlamaya yönelik yapılmaktadır. Bu çalışmalarda sorulan soruları cevaplayabilmeleri için öğrencilerden not tutmaları istenebilir. Örneğin olay kahramanlarının isimleri, olayın geçtiği yer veya zaman, olayın konusu gibi bilgilerin not edilmesi önerilebilir.

Dinleme sırasında öğrencilerin dinleme metnini anlama ve sorulan sorulara cevap verebilmeleri için planlı bir etkinliğin ürünü olarak not tutmalarını sağlamak gerektiğini belirten Doğan; dinleme sonrasında ise öğrencilerle, dinlenen metni özetleme, sorulan soruları cevaplandırma ve metni değerlendirme gibi çalışmaların yapılması gerektiğini savunmaktadır (2007, s. 82).

Dinleme sonrası uygulamalarının üç grupta ele alınabileceği görülmektedir. Bunlar; dinlenen metinle ilgili ayrıntılı sorulara yanıt verme, dinlenen metnin sözlü ya da yazılı olarak özetini çıkarma, dinlenen metinle ilgili eğitsel oyunlar ve iletişimsel çalışmalardır. Son grupta yer alan çalışmalar; giriş ve gelişme kısmı dinlenen bir öykünün sonuç kısmını söyleme ya da yazma, metni dinlerken ya da dinledikten sonra duyulanları resim yoluyla

anlatma, dinlenen metinle ilgili resimleri ya da cümleleri olayın oluş sırasına göre sıraya dizme, dinlenenleri yazma, dinlenen metinde boş bırakılan yerleri doldurma, dinlenen metne uygun başlık önerme gibi olabilir (Demirel, 2014, s. 99).

Sonuç olarak, öğrencinin dinleme becerisindeki gelişiminin öğretmen tarafından gözlemlenmesi, problem varsa oluşum sebeplerinin belirlenmesi, hangi durumlarda problemlerin oluştuğunun belirlenmesi ve çözüm oluşturabilecek öğretim etkinliklerinin planlanmasının yapılması gerekmektedir.

Dinleme eğitimi verilirken ilgili öğretim programı göz önünde tutularak bu sürecin gerçekleştirilmesi gerektiğinden Milli Eğitim Bakanlığının hazırlattığı ders materyallerinde dinleme metinlerine yer vermiştir. Bu nedenle dinleme becerisini geliştirmeye yönelik çalışmalarda öğretmenin dinleme metinlerini seslendirmesi veya Eğitim Bilişim Ağından dinletmesi ve metne yönelik etkinlikleri yaptırması beklenmektedir.

4.6. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Programında Dinleme Becerisi

Avrupa Birliği ülkeleri diğer alanlarda sağlamış oldukları ortak çalışmaları en kısa zamanda eğitim alanında da gerçekleştirmek için bir dizi yeni fikir ve proje üretmektedir. Yetmişli yıllarda başlatılan ilk proje çalışmalarının sonuçları bugün yabancı dil öğretimi alanında “Threshold Level”, “Un Niveau Seuil” ve “Kontaktschwelle Deutsch” gibi kavramlarla anılmaktadır. Birçok Avrupa ülkesinde yabancı dil dersleri programlarının, ders araç gereçlerinin ve uygulanan ders öğretim yöntemlerinin temelini oluşturan bu çalışmalara yenileri eklenmektedir. Nitekim 2001 “Avrupa Diller Yılı” etkinlikleri kapsamında en son proje çalışması olan “Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Programı” (Alm. GER=Gemeinsamer Europäischer Referenzrahmen für Sprachen/İng. CEF=Common European Framework of Reference for Languages) ve “Dil Gelişim Dosyası” kamuoyuna tanıtılmış ve bu yeniliklerin bundan sonra (yabancı) dil öğretimi alanına getirecekleri tartışmaya açılmıştır (Güler, 2005, s. 92).

Ülkemizde örgün eğitim sürecinde en az 2 yabancı dil öğrenmenin teşvik edilmesi ile ilgili çalışmalar yapılması ve yaygın eğitim kurumlarında Avrupa Ortak Öneri Çerçevesi (AOÖÇ) dil kriterlerine göre A1-B1 seviyelerinde Almanca, İngilizce ve Fransızca kurs programları geliştirilerek öğretmenler yetiştirilme gibi faaliyetlerden de anlaşılağı üzere, yabancı dil eğitim öğretimi artık eğitim sistemimizin vazgeçilemez ve en önemli parçası hâline gelmiştir (AOÖÇ, s. 6).

AOÖÇ'nin en çok kullanılan bölümleri yabancı dildeki her beceri için belirlenmiş olan “yapabilirim-tanımları” ve onların altı farklı düzeyde sınıflandırıldığı A1, A2, B1, B2, C1 ve C2 bölümleridir. Bu seviyelere ait kısa tanımlar AOÖÇ'sinde yer aldığı şekliyle araştırmanın “Türkiye’de Yabancı Dil” bölümünde (s.16) verilmiştir.

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Programı’nda yer alan Tablo 3, dinleme anlama becerisi için her altı düzeyde, kişiyi kendini değerlendirmeye yönlendiren bir taslağı oluşturmaktadır. Dil öğrenenler, bu tablo ile dinleme anlama becerisi yeterli düzeylerine ilişkin bir değerlendirme yapabilmektedirler.

Tablo 3

Dinleme Becerisi Yönünden Ortak Öneri Düzeyleri

DİNLEME ANLAMA	A 1	Benimle ya da ailemle ilgili veya benim çevremde dolaşan somut şeyleri bildiğim sözcüklerle çok basit tümcelerle ve ancak yavaş yavaş ve tane tane konuşulduğunda anlayabilirim.
	A 2	Tek tek tümceleri ve günlük yaşamda en çok kullanılan sözcükleri, eğer benim için, örneğin, kişi ve aile, alışveriş yapma, iş, yakın çevre üzerine ve benzeri gibi önemli şeylerle ilgili ise anlayabilirim. Kısa, açık ve basit mesajları ve duyuruları anlayabilirim.
	B 1	Anlaşılır ve ölçünlü dil kullanıldığında ve iş, okul, boş zaman etkinlikleri ve benzeri gibi bilinen şeyler söz konusu olduğunda, konuşmanın ana noktasını anlayabilirim. Eğer oldukça yavaş ve açık konuşulursa güncel olaylar, benim mesleğim ve ilgi alanlarımla ilintili radyo ve televizyon yayınlarından temel bilgileri anlayabilirim.
	B 2	Bildiğim bir konuda uzun konuşma metinlerini ve sunumları, hatta işlenen konudaki karmaşık gerekçelendirmeleri anlayabilirim. Televizyonda çoğu haber yayınlarını ve güncel söyleşileri anlayabilirim. Ölçünlü dil konuşulduğunda çoğu filmi anlayabilirim.
	C 1	Uzun konuşmaları, açıkça yapılandırılmamış ve ilişkiler açıkça belirtilmemiş olsa bile takip edebilirim. Televizyon yayınlarını ve filmleri fazla zorluk çekmeden anlayabilirim.
	C 2	İster canlı ister medyada konuşulan dili, hatta hızlı konuşulsa bile, anlamakta hiçbir zorluk çekmem. Sadece farklı konuşma türüne/aksana alışabilmem için biraz zamana ihtiyacım olabilir.

Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü. (2013). *Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi öğrenim, öğretim ve değerlendirme*. Frankfurt: telc, Milli Eğitim Bakanlığı.

Tablo 3’e göre, devlet okulunda okuyan ve haftada iki saat Almanca dersi gören bir öğrenci, liseden mezun olduğunda kendisi ya da ailesi veya çevresi ile ilgili yavaş yavaş konuşulan basit cümleleri anlayabilir duruma gelmelidir.

4.7. Dinleme Metinleri Nasıl Olmalı (Dinleme Becerisi Kriterleri)

Her analizin kriterlere ihtiyacı olduğunu ve kriterlerin bir liste biçiminde düzenlenmesinin onları daha anlaşılır ve kullanışlı kıldığını belirten Kast ve Neuner, bu şekilde farklı ders

kitapları üzerinde yapılan inceleme sonuçları arasında bir karşılaştırma yapma imkânı olabileceğini belirtmektedirler (1994, s. 109).

İlgili literatürün incelenmesi neticesinde geliştirilen ölçütler incelendiğinde, söz konusu ölçütlerin büyük bölümünün “kriterler cetveli” (Alm. Kriterienraster) ya da “kriterler kataloğu” (Alm. Kriterienkatalog) biçiminde hazırlandığı görülmektedir.

Bu çalışmanın ana unsurunu oluşturan “dinleme becerisi” konusunda da farklı bilim insanları çeşitli ölçütler geliştirmişlerdir. Araştırmanın uygulama bölümünde incelenecek olan “Wie bitte?” adlı Almanca ders kitabının A1.1 cildinde yer alan dinleme metnlerinin uygunluğu da belirli ölçütlere göre incelenip yeterli olup olmadığı belirlenecektir.

Yukarıda değinilen ve farklı bilim insanları tarafından geliştirilen çeşitli kriter katalogları incelendiğinde, bu araştırma için yabancı dil olarak Almanca öğretimi alanında ciddi çalışmaları bulunan Prof. Dr. Dietmar Rösler’in öncülünde geliştirilen kriterlerin kullanılmasının uygun olacağı kararına varılmıştır.

Söz konusu kriterler Almanya’nın Giessen Üniversitesinde 2002 yılında yapılan bir seminer neticesinde elde edilmiştir. Seminere katılan katılımcılar öğrenme materyallerinin analizi için birçok kitap, online yabancı dil öğrenme siteleri, videolar, dinleme metinleri, öğretmen forumları ve yabancı dilde hazırlanan birçok alıştırmaya üzerinde inceleme yapmışlardır. Bu incelemeler neticesinde de bu çalışmada da kullanılacak olan “dinleme metinleri kriterlerini” belirlemişlerdir.

Buna göre aşağıdaki ölçütlerin dinleme metinlerinde olması gerektiği sonucuna varılmıştır:

- Dinleme metninin kayıt kalitesi iyi olmalıdır.
- Konuşmalar otantik olmalıdır.
- İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantik olmalıdır.
- Dinleme metnlerinin konuşma hızı, öğrencinin seviyesine uygun olmalıdır.
- Almanca konuşan ülkelerin tamamı hakkında bilgi verilmelidir. Sadece Almanya esas alınmamalıdır.
- Dinlediğini anlama soruları, metnin önemli unsurlarını anlamaya yönelik olmalıdır.
- Alıştırmalar dinleme sırasında yapılabilmelidir.

BÖLÜM V

DERS KİTABI

5.1. Ders Kitabı

Başarılı bir yabancı dil eğitiminde kullanılan araç gereçlerin en önemlilerinden birisi de ders kitaplarıdır. Hem kullanılan yöntemlerin daha başarılı uygulanması, hem de hangi konuların ne zaman, hangi sıralamayla öğretilmesi gerektiği hususunda ders kitapları önemli bir yol gösterici konumundadır. Bunun yanı sıra yabancı dil derslerinde mutlaka uygulanması gereken dört temel dil becerisinin de bu kitaplarda yer alması, eğitimcilerin işlerini kolaylaştırmaktadır.

Ders kitabı kavramını çeşitli açılardan ele alan Semerci; ders kitabının eğitim-öğretim açısından kullanılma kolaylığı olan, her öğrencinin ulaşabildiği, bilgilerin dolaysız olarak verildiği, sürekli kullanılabilen, her an başvurulabilen ve sözel öğretimin boşluklarını doldurabilen önemli araçlarından biri olduğunu belirtmektedir. İyi hazırlanmış bir ders kitabı, hem öğretmenlere hem de öğrencilere büyük yarar sağlamanın yanında eğitim ve öğrenme etkinliklerinde kılavuzluk eder (Semerci, 2004, s. 49).

Oğuzkan da ders kitabını, belirli ölçülere göre incelendikten sonra belli bir okul, sınıf ve ders için öğretmen ve öğrencilere temel kaynak olarak önerilen bir araç olarak tanımlamıştır (1993, s. 83). Ders kitaplarının öğretim programlarında yer alan konulara ait bilgileri plânlı ve düzenli bir biçimde inceleyip açıklayan bilgi kaynakları olduğunu belirten Ünsal ve Güneş, bu kaynakların öğrenciyi dersin hedefleri doğrultusunda yönlendiren ve eğiten temel dokümanlar olduğunu savunmuşlardır (2004, s. 2).

Bu tanımlamaların yanı sıra ders kitaplarının nasıl olması gerektiği sorusu da akla gelmektedir. Ders kitapları belirli kriterler göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır. Gelişigüzel olarak hazırlanmış olan ders kitapları öğrenmeyi olumsuz etkileyebilmektedir.

Ders kitaplarının nasıl olması gerektiği ile ilgili belirli ölçütler geliştiren Küçükahmet, tüm alanlarda yazılmış olan ders kitaplarında bulunması gereken genel kriterleri şu şekilde sıralamaktadır (2003, s. 35-36):

- Ders kitabı; yazı genişliği, sayfa genişliği, sayfa sayısı, renk ve kullanımı açısından düzeye uygun olmalıdır.
- Kavram düzeyi, yazarın stili, kelime düzeyi ve söz dizimi kademeye uygun olmalıdır.
- Konu alanı, değerlerin sunumu, ilgilerin gelişimi ve olgunluk gereksinimleri açısından çocuğun yaşına uygun olmalıdır.
- Bireylerin duyguları ve sorumlulukları arasındaki benzerlik ve farklılıkları sağlamalıdır. (ırk, din, renk, ulusal köken, cinsiyet, yaş, özürlülük)
- Ders kitaplarının öğrencinin anlama düzeyine göre uygunluk düzeyi belirlenmelidir. (çok uygun, uygun, biraz uygun, uygun değil ve hiç uygun değil)

Toparlayacak olursak ders kitabı, öğretmen ve öğrencinin derslerde temel kaynak olarak kullandığı bir araçtır. Ayrıca Binbaşıoğlu'nun da tanımladığı gibi iyi bir ders kitabı, öğretim sürecinin gerektirdiği bütün koşulları üzerinde taşınmalı; bunun için ders kitabı yazarı, öğrenme psikolojisi ve bunun eğitsel sonuçlarını iyi bilmelidir. Ona göre öğretim için ilk koşul, öğrenen bireyin öğrenmeye ilgi duyması; dolayısıyla bir ders kitabının ilk yapacağı iş, bireyde bu ilgiyi uyandırmak olmalıdır (1994, s. 33).

5.2. Ders Kitabının Önemi

Yukarıda tanımlamalarına yer verilen ders kitabı, geçmişten günümüze kadar sınıf içerisinde başlıca başvuru kaynağı olarak kullanılmaktadır. Doğrudan öğrenciyle de temas eden bu kitaplar, öğrenmede başlıca unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Gelişen teknolojik altyapılar neticesinde de sürekli güncellenen kitaplar, günümüzde çeşitli uygulamalarla bilgisayar vb. cihazlar üzerinden de kullanılmaktadır. Diğer bir ifadeyle, çağımızdaki yüksek teknolojik gelişmelere rağmen ders kitapları, sınıflardaki en etkin materyal olma özelliğini hâlen korumaktadır. Bu ve buna benzer onlarca neden, ders kitaplarının ne kadar önemli olduğunun açık bir göstergesidir.

Bahsedilen tespitlerden hareketle, eğitimde en önemli kaynak olan ders kitapları; eğitim ve öğretimin vazgeçilmezidir. Çünkü öğretmenin yardımcı görevi, öğrencinin ise bilgi

kaynağı olarak kullanılmaktadır. Yalın'a göre ise ders kitapları, sınıf içi öğrenme-öğretme etkinliklerine yönelik kararlar üzerinde de önemli etkilere sahiptir (1996, s. 61).

Coşkun ve Kuglin yaptıkları araştırmada, kitabın sınıfta yazı tahtasından sonra en sık başvurulmuş araç olduğunu belirtmişlerdir (1996, s. 77).

Ders kitaplarının önemine değinen Genç'e göre ders kitabı, genel ve özel hedeflerin somutlaştırılarak sunulduğu; malzemenin bu hedeflere uygun olarak seçildiği, düzenlendiği; sınıf içindeki öğretim sürecinin, yönteminin, dersin aşamalarının, çalışma biçimlerinin, öğrenci ve öğretmen etkileşiminin belirlendiği; araç gereç seçiminin ve kullanımının düzenlendiği öğretim malzemesidir. Sınıf içi etkinliklerin saptanmasına, düzenlenmesine; hedeflere erişilip erişilmediğinin kontrolüne ve ölçülmesine yardımcı olur (2002, s. 74).

Ders kitaplarını önemli kılan bir diğer husus da öğretmenin anlatacağı konuların ders kitabında bulunması, öğrencinin derse daha iyi hazırlanmasını ve ders saatini daha etkili geçirmesini sağlamasıdır. Aynı zamanda kitapta bulunan alıştırmalar öğretmenin işini kolaylaştırmaktadır. Öğrencinin ise derse hazırlıklı gelebilmesi ve konuyu tekrar yapabilmesi için elinde kaynak kitap bulunması çok önemlidir. Bilindiği üzere artık birçok ders kitabı ezberden çok uygulamaya yönelik hazırlanmaktadır. Bu da öğrenciyi araştırmaya teşvik etmekte ve öğrenciye farklı düşünme yeteneği kazandırmaktadır. Günümüzde görsel ve işitsel öğelerin artması ve yaygın olarak kullanılması öğrencilerin daha kalıcı bir öğrenme süreci yaşamalarını sağlamaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı son yıllarda eğitim ve öğretimde bazı değişiklikler yapmıştır. Bunun neticesinde daha önce her dersin sadece bir ders kitabı varken bu durum genişletilerek artık birçok derse ait çalışma kitapları benzeri ek materyaller de bulunmaktadır. Bunun yanı sıra işitsel ve görsel araçlar da artmıştır.

Son yıllarda geliştirilen diğer bir uygulama da MEB'in geliştirdiği ve öğrenci ile öğretmenler için hazırladığı bir platform olan Eğitim Bilişim Ağıdır (EBA). Söz konusu platformda okullarda görülen derslerin ders kitapları, alıştırmalar kitapları, çeşitli test kitapları ve yardımcı kitaplar bulunmaktadır. Burada ayrıca öğretmenler birbirleri ile paylaşımda bulunabildiği gibi, öğrencilere çeşitli ödevler de verebilmektedirler. Ders notlarının, sunum tekniklerinin, görsel öğelerin ve dinleme metinlerinin paylaşıldığı platformda etkili bir bilgi alışverişi oluşmaktadır. EBA, teknolojik gelişim sayesinde her

gün biraz daha zengin, eğitici içerikli ses, video ve haber modülleri ile eğitime yön vermektedir.

Özetle ders kitapları, öğretmen ve öğrencilerin en çok tercih ettiği yardımcı kaynak olarak kullandıkları ders aracıdır. Çünkü öğretmenler birçok etkinliği buradan yapmakta, konuların tekrarına yönelik ödevlerini buradan vermektedir. Ders kitabı, öğretmenin ne öğreteceği konusunda yol gösterici; öğrencinin neler öğreneceğini gösteren bir araçtır. öğrencilerin neler öğreneceğini ve öğretmenlerin neleri öğreteceğini önemli ölçüde etkileyen bir araçtır. Kullanılan ders kitapları MEB müfredatlarına uygun olarak hazırlandığından öğretmen için kolaylık sağlamaktadır. Bu nedenle ders kitapları büyük önem teşkil etmektedir.

Buna rağmen temel kaynak olarak kullanılan ders kitaplarının çoğunun görsellikten uzak olmasından dolayı öğrenciye sevimsiz geldiği gözlemlenmektedir. Bu nedenle hazırlanan kitapların görselliğine de dikkat edilmeli; kitaplar, öğrencide dikkat uyandırmalı ve motive edici olmalıdır.

5.3. Türkiye’de Kullanılan Yerel Almanca Ders Kitapları

I. Dünya Savaşı döneminden itibaren ülkemizde yabancı dil öğreniminin arttığı önceki bölümlerde belirtilmişti. Günümüzde ise İngilizce en çok tercih edilen birinci dil olarak önemini devam ettirirken, Almanca ikinci dil olarak yerini almıştır. Neredeyse tüm Anadolu liselerinde Almancanın zorunlu ikinci yabancı dil olarak okutulması bu durumun açık bir göstergesidir. Bu liselerde okutulan Almanca derslerinde günümüze kadar farklı birçok ders kitabı okutulmuştur.

Hangi tür kitapların okutulabileceği konusunu aktaran Genç’e göre, Türkiye'deki yabancı dil öğretmenleri, öğrenme öğretme hedeflerine ulaşmak için kitabını Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan listedeki ders kitapları arasından belirlemek ve seçmek durumundadırlar. Bu nedenle öğretmenlerin hangi ders kitabıyla çalışacaklarını; kitabın öğrencilerine, öğrenme koşullarına uygunluğunu araştırmaları gerekmektedir (2010, s.71).

Tarihsel süreç içinde yayımlanan Almanca ders kitapları incelendiğinde ise geçmişte yazılmış olan yabancı dil ders kitaplarında okuma ve yazma becerilerine önem verilirken günümüzde yazılan yabancı dil kitaplarında dört temel becerinin geliştirilmesinin hedeflendiği söylenebilir.

Yine geçmişte yazılmış olan kitaplarda görsellik az, yazı fazla ve dil bilgisi konularının ağırlıkta olduğu görülmektedir. Ayrıca ders kitapları sadece tek bir kitaptan oluşmaktaydı. Bu tarzda yazılmış olan kitaplar öğrencilerin ilgisini çekmemekte ve öğrenciye sevimsiz gelmektedir. Günümüz yabancı dil kitapları ise ders kitabı, alıştırmalar kitabı, öğretmen kitabı, CD gibi birçok görsel ve işitsel materyalden oluşmaktadır. Bilindiği üzere yabancı dil kitaplarında görsellik fazla ve alıştırmalar ilgi çekici olduğunda öğrencinin yabancı dil öğrenmeye karşı motivasyonu daha yüksek olmaktadır.

Tüm bu tespitlerden yola çıkarak; geçmişte yabancı dil öğretim kitaplarının amacının dilbilgisini alışılmış yöntemler ile vermek olduğu, günümüzde ise dört temel beceriyi geliştirmeyi hedefleyen anlama ve konuşmanın öncelikli olduğu yöntemlerle oluşturulmuş ve öğrencinin dikkatini çeken ders kitaplarının arttığı görülmektedir.

Araştırmamızda inceleyecek olduğumuz “Wie bitte? A1.1” adlı Almanca ders kitabı da Millî Eğitim Bakanlığı, Talim Terbiye Kurulunun 28.05.2018 gün ve 78 sayılı kararı ile ders kitabı olarak kabul edilmiş ve 2018–2019 eğitim öğretim yılı itibarıyla Anadolu liselerinde okutulmaya başlanmıştır.

5.4. “Wie bitte? A1.1” Adlı Almanca Ders Kitabı

Bu başlık altında araştırmamızın ana unsurunu oluşturan “Wie bitte?” adlı Almanca ders kitabı setinin A1.1 seviyesinde olan ders kitabı hakkında bilgi verilecektir.

“Wie bitte?” öğrenci seti ders kitabı ve çalışma kitabından oluşmaktadır. Öğretmenler için ayrıca öğretmen kitabı da bulunmaktadır. Kitabın dinleme metinlerine ise EBA’dan ulaşılabilir.

“Wie bitte?” adlı ders ve çalışma kitabının kapağı, Almanya bayrağının renklerinden oluşan bir bavul ve başkenti Berlin şehrinin sembollerinden oluşmaktadır.

Şekil 2. “Wie bitte? A1.1” adlı ders kitabının ön kapağı

Dinleme becerisi açısından incelenecek olan “Wie bitte? A1.1” adlı ders kitabı, Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi uyarınca 2018-2019 eğitim öğretim yılında MEB’e bağlı Anadolu, fen ve sosyal bilimler liselerin 9. ve 10. sınıflarında ikinci yabancı dil olan Almanca dersinde okutulmaktadır.

Adı geçen kitap Döndü ÖZTÜRK, Fadime İNCEBEL, Fatma BALKAN, Tülay YILDIRIM ve Yasemin CANOĞLU tarafından hazırlanmıştır. Editörleri Yrd. Doç. Dr. Meltem EKTİ ve Yrd. Doç. Dr. Erkan ZENGİN, Program Geliştirme Uzmanı Seçil Yıldırım PALABIYIK, Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı İlkay ÜÇGÜL ÖCAL, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Uzmanı Mustafa KARA, Grafik Tasarım Uzmanı Yelis ERBİL olan ders kitabında A4 boyutunda ve ön kapağında Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi’nin öngördüğü şekilde kitabın dil düzeyi olan “A1.1” yer almaktadır.

“Wie bitte? A1.1” adlı ders kitabı 106 sayfadan oluşmaktadır; sayfalar renklidir ve birçok görselden oluşmaktadır. Kitapta aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi 8 ünite ve her üniteye ait 3 içerik bulunmaktadır.

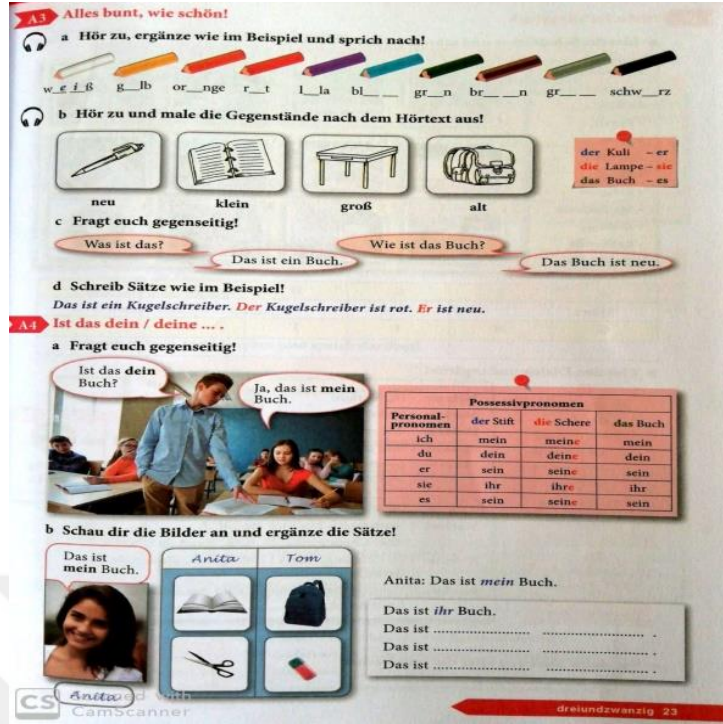
Tablo 4

Wie bitte? Ortaöğretim A1.1 Düzeyi Almanca Ders Kitabında Geçen Modüller ve Alt Başlıklar

MODUL 1: HALLO	MODUL 2: MEIN GYMNASIUM
A. Guten Tag!	A. Im Klassenzimmer
B. Erste Kontakte	B. Mein Schultag
C. Länder und Sprachen	C. Treffpunkt AG
MODUL 3: MEINE FAMILIE	MODUL 4: DER ALLTAG
A. Meine Familie – echt cool!	A. Der Wecker klingelt
B. Die Berufe	B. Was machen wir am Wochenende?
C. Du siehst gut aus!	C. Ein Treff im Cafe Timpi
MODUL 5: ESSEN UND TRINKEN	MODUL 6: BESONDERE TAGE
A. Obst und Gemüse	A. Der Kalender
B. Im Supermarkt	B. Die Überraschung
C. Wir machen einen Kartoffelsalat	C. Tage zum Feiern
MODUL 7: FREIZEITAKTIVITÄTEN	MODUL 8: EINKAUFEN
A. Tipps für die Freizeit	A. Meine Stadt
B. Die Jugendlichen und ihre Hobbys	B. Meine Klamotten
C. Die Sportarten	C. Super! Wieder Ferien

Her ünite farklı renkle belirtilmiş ve her biri toplam 8 sayfadan oluşmaktadır. Ünitelere ait içerikler ise A, B ve C harfleri ile belirtilmiştir. Ünite sonlarında dört beceriyi ölçen etkinlikler (Fertigkeitstraining) bulunmaktadır. Gramer ipuçları, üzerine raptiye yerleştirilmiş olan farklı renklerdeki kutucuklarda verilmektedir. Dinleme etkinlikleri dinleme ikonu ile gösterilmektedir. Ders kitabının sonunda gramer kalıpları ve ünitelerde geçen kelimelerin Türkçe anlamları bulunmaktadır.

Ders kitabında bulunan alıştırmaların çoğu boşluk doldurma, eşleştirme, cümle tamamlama, sorulara cevap, cevaplara soru yazma ya da kısa metin yazma şeklindedir. Ünite sonlarında bulunan beceri etkinlikleri sayfalarında ise dört temel beceriyi ölçen alıştırmalar bulunmaktadır. Son üniteden sonraki iki sayfada Mustafa Kemal Atatürk'e, ailesine ve resmi bayramlara yer verilmektedir. Ayrıca kitapta yer alan karekod uygulaması ile resim, video, animasyon, soru ve çözümler gibi ilave kaynaklara ulaşma imkânı sunulmaktadır. Kitapta yer alan sayfa numaraları ve yönergeler hedef dilde verilmiştir.

Şekil 3. Kitabın ikinci ünitesinden örnek bir sayfa

“Wie bitte? A1.1” adlı çalışma kitabı 68 sayfadan ibarettir ve ünite renkleri ders kitabındaki ünite renkleri ile aynı seçilmiş ve her ünite 7 sayfadan oluşmaktadır. Ünitelere ait içerikler kitapta olduğu gibi A, B ve C şeklinde belirtilmiş ve ünitenin sonunda “Öz Değerlendirme” formu bulunmaktadır. Öğrenciler bu form ile edindikleri bilgi ve becerileri kendileri değerlendirebilmektedir.

Çalışma kitabında alıştırmalar; boşluk doldurma, eşleştirme, cümle tamamlama, sorulara cevap, cevaplara soru yazma, diyalog ya da kısa metin yazma, metinler yardımıyla tabela doldurma, bulmaca çözme şeklinde ders kitabındaki öğrenilen konuları pekiştirecek şekilde hazırlanmıştır.

“Wie bitte? A1.1 Öğretmen Kitabı” ise 169 sayfadan ibarettir. Her ünite başında konuların kazanımları bulunmaktadır. Ardından önce ders kitabına sonra çalışma kitabına ait ünite açıklamaları ve etkinliklerin cevapları verilmektedir. Kitabın bir sayfasında ders kitabının mikroları yer alırken yan sayfasında etkinliklerin cevapları verilmektedir. Çalışma kitabında yer alan etkinliklerin cevapları da kırmızı yazıyla verilmektedir. Kitabın son sayfalarında “Dil Becerileri Değerlendirme Formu”, “Dil Becerileri Ölçütler Tablosu” ve “Dil Becerileri Değerlendirme Tablosu” bulunmaktadır.

Öğretmen kitabının olması öğretmenlere büyük kolaylık sağlamaktadır. Çünkü 2005 yılında 2551 Sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan “Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim ve Öğretim Çalışmalarının Planlı Yürütülmesine İlişkin Yönerge”nin “Ders Planı” başlıklı 12. maddesine göre: Öğretmen kılavuz kitabı bulunan derslerde, kılavuz kitap, ders plânı yerine kullanılabilir.

“Wie Bitte?” adlı ders kitabının ses dosyalarına EBA'dan erişilebilmektedir. Dinleme metinlerinde anlama ve konuşma becerilerinin gelişmesi hedeflenmektedir. Araştırmamızın ana konusunu da anlama ve konuşma becerilerinin gelişmesi amacı ile hazırlanan bu ses kayıtları ve dinleme etkinlikleri oluşturmaktadır.

BÖLÜM VI

UYGULAMA

6.1. “Wie bitte? A1.1” Adlı Ders Kitabında Yer Alan Dinleme Metinlerinin İncelenmesi

Araştırmanın bu bölümünde Rösler öncülüğünde geliştirilen ve yukarıda tanıtılan kriterler kapsamında “Wie bitte? A1.1” adlı Almanca ders kitabında yer alan dinleme metinleri incelenecektir.

Kitapta toplam 55 dinleme metni bulunmakta ve metinler kulaklık ikonuyla belirtilmektedir. Söz konusu inceleme yapılırken kitapta yer alan tüm dinleme metinlerinin tamamı birinci modülden başlamak üzere son modüle kadar incelenecektir. İlgili metinler, öncelikle kısaca tanıtıldıktan sonra yukarıda belirlenen kriterler çerçevesinde incelenecektir.

6.1.1. Modul 1: Hallo

1. Üniteye Yer Alan Dinleme Metinleri ve Bulgular

“Hallo!” başlığıyla karşımıza çıkan birinci ünite “Guten Tag”, “Erste Kontakte” ve “Länder und Sprachen” başlıklı üç içerik bulunmaktadır. Bu içeriklerde öğrencilere Alman Alfabeti, ülkeler ve ülkelerde konuşulan diller ile kendini kısaca tanıtmaya gibi bilgiler vermek amaçlanmaktadır. Kitabın tamamında olduğu gibi söz konusu ünite de dinleme metinleri kulaklık ikonuyla belirtilmiştir. Bu bağlamda toplam 11 dinleme etkinliği ile karşılaşılmaktadır.

A1 Begrüßung und Verabschiedung (Selamlaşma ve Vedalaşma)

a. Hör zu und wiederhole! (Dinle ve tekrarla!)

“Dinle ve Tekrarla!” talimatıyla yer alan dinleme neticesinde öglencilerin selamlaşma kalıplarını öğrenmeleri hedeflenmektedir. İlgili etkinlikte günlük hayattan fotoğraflar yer almakta ve dinleme toplam 0.34 dakika sürmektedir. Öğretmen kitabında bulunan yönlendirmeye göre, öğrencilerin öncelikle dört fotoğrafı incelemesi ve konuşma baloncukları arasında bağlantı kurması beklenmektedir. Daha sonra dinleme neticesinde öğrencilerden duyduklarını tekrarlamaları istenmektedir.

Söz konusu dinlemenin “dinlediğini anlama” etkinliğinden çok, duyduğunu tekrar etme şeklinde oluşturulduğu anlaşılmaktadır. Öğrenciler bu etkinlik neticesinde öğretilmesi hedeflenen kalıpların doğru telaffuzlarını edinebileceklerdir.

Tablo 5

Modül 1 A1-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER A1 Begrüßung und Verabschiedung a. Hör zu und wiederhole!	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metnlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.				X

Yukarıda yer alan tablo değerlendirildiğinde dinleme metnlerinin kayıt kalitesinin oldukça iyi düzeyde olduğu söylenebilir. Konuşmalardaki otantikliğin ise gerçek hayatta karşılaşılabilecek düzeyde olmadığı anlaşılmaktadır. İlgili ifadeler doğallıktan uzak bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Sabah uyanıldığında veya akşam yatmak üzere olduğunda esneme benzeri sesler kullanılarak bu durum gerçekleştirilebilirdi. İletişimin sözsüz unsurlarına da metinde hiç rastlanılmamaktadır. Dinlemede yer alan konuşma hızı A1 seviyesindeki öğrencilerin anlayabileceği ve takip edebileceği şekildedir. Bunun yanı sıra ilgili kriterlerde yer alan “Almanca konuşulan ülkelerin tamamı hakkında bilgi verilmiştir.” kısmı metnin bu doğrultuda bilgiler içermemesi nedeniyle değerlendirilememiştir. “Dinlediğini anlama soruları, metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.” ve “Alıştırmalar, dinleme sırasında yapılabilmektedir.” maddeleri ise ilgili metnin “dinlediğini anlamaya” yönelik olarak hazırlanmamış olması nedeniyle yorumlanamamıştır.

A1 Begrüßung und Verabschiedung

a Hör zu und wiederhole!

Şekil 4. Modül 1 A1-a dinleme metninin görseli

b. Hör zu und lies! (Dinle ve Oku!)

“Dinle ve Oku!” başlığı altında yer alan dinlemede ise resmi ve gayri resmi durumlarda kullanılmakta olan vedalaşma ifadeleri yer almaktadır. Gerçek hayattan çekilmiş fotoğrafların yer aldığı etkinliğin dinleme süresi 0.30 dakikadır. Öğretmen kitabının yönlendirmesine göre öncelikle öğrencilerin fotoğrafları incelemeleri ve ardından dinleme alıştırmalarını yapmaları istenmektedir.

Tablo 6

Modül 1 A1-b Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
A1 Begrüßung und Verabschiedung				
b.Hör zu und lies!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metinlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilir.				X

İlgili dinleme metni Rösler’in belirlediği kriterler doğrultusunda incelendiğinde, kayıt kalitesinin yeterli olduğu, kişilerin konuşmalarının yapay durmasından ötürü herhangi bir otantikliğin söz konusu olmadığı, konuşmalara etki eden çevresel faktörlerin yer almadığı belirlenmiştir. Söz konusu metinde yer alan Herr Ünsal adlı kişinin elinde tekerlekli bavul bulunduğu, diğer resimdeki Liane adlı kişinin ise kapı kolunu tuttuğu görülmektedir.

Seslendirilmenin yapıldığı bu anlarda çevresel sesler olarak “bavul sürüme sesi” ve/veya “kapı açılma/kapanma sesleri”nin ilave edilmesi dinlemeyi daha gerçekçi ve etkili hâle getirilebilirdi. Bunun yanı sıra ilgili metinde yer alan kişilerin konuşma hızının öğrencilerin seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Almanca konuşulan ülkeler ile ilgili bir bilginin bulunmaması ve metnin “dinlediğini anlamaya” yönelik sorular içermemesi nedeniyle diğer üç kriter değerlendirilememiştir.

Şekil 5. Modül 1 A1-b dinleme metninin görseli

A4 Wie geht es dir? (Nasıl-sın?)

c. Hör zu und kreuze an! (Dinle ve İşaretle!)

“Dinle ve İşaretle!” talimatı ile başlayan üçüncü dinlemede kişilerin birbirlerinin hatırlarını sorabilmeleri hedeflenmektedir. Bu metinde iki kişi birbirine nasıl olduğunu sormakta ve bu doğrultuda cevap vermektedir. Konuşma metninin süresi 0.28 dakikadır.

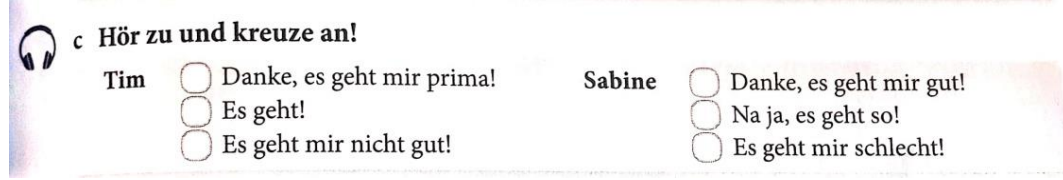
Tablo 7

Modül 1 A4-c Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
A4 Wie geht es dir?				
c. Hör zu und kreuze an!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metinlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilir.	X			

Yukarıdaki tabloya göre kayıt kalitesinin oldukça iyi olduğu anlaşılmaktadır. Buna rağmen kişilerin ses tonlarında bir monotonluk görülmektedir. “Tim” adındaki genç harika hissettiğini, “Sabine” adındaki kız da o kadar iyi olmadığını söylemektedir. Ancak seslerinden ve/veya konuşmalarından bu durum hissedilmemektedir. Ayrıca iki gencin

bulunduğu ortamın doğal sesleri de duyulmamaktadır. Dinleme metninde öğrenciden duyduğunu anlama yerine duyduğunu işaretlemesi istenmektedir. Konuşma hızı öğrenci seviyesine uygun olduğundan ilgili işaretlemeler, dinleme esnasında yapılabilecek durumdadır.

Şekil 6. Modül 1 A4-c dinleme metninin görseli

B2 Leons Informationen (Leon'un Bilgileri)

a. Hör den Dialog und ergänze! (Diyalogu Dinle ve Boşlukları Tamamla!)

Sayıların öğretilmesinin hedeflendiği bu içerikte Frau Müller ve Leon adında iki kişi konuşmaktadır. Frau Müller Leon'dan telefon numarasını ve adres bilgilerini istemekte ve konuşma 0.41 dakika sürmektedir.

Tablo 8

Modül 1 B2-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER B2 Leons Informationen a. Hör den Dialog und ergänze!	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metinlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

İlgili dinleme metni yukarıdaki kriterlere göre değerlendirildiğinde kayıt kalitesinin yeterli olduğu hemen fark edilmektedir. Frau Müller ve Leon arasında geçen diyalogun ise günlük hayatta kullanıma tarzından çok uzak olduğu, dolayısıyla da yapay bir şekilde gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Aynı şekilde gerçek dünyayı yansıtan arka fon seslerinin olmayışı da dinlemede motivasyonun düşmesine neden olmaktadır. Dinleme metninde geçen konuşma hızı A1.1 seviyesine uygundur. Dinlediğini anlama sorularının bulunmadığı metinde Almanca konuşulan ülkeler hakkında da bir bilgiye

rastlanılamamaktadır. Bunun yanı sıra duyduğunu yazmaya yönelik olan metinde geçen alıştırmaların dinleme sırasında yapılabileceği düşünülmektedir. Sayıların metnin hemen yanında bir tablo içerisinde yazılı olarak bulunması, öğrencilerin hatırlayamadığı rakamları hatırlamasına yardımcı olmaktadır.

B2 Leons Informationen

Hör den Dialog und ergänze!

Frau Müller : Leon, wie ist deine Telefonnummer!

Leon : Meine Telefonnummer ist

Frau Müller : Wie ist deine Adresse?

Leon : Meine Adresse ist Schillerstraße

die Zahlen

1 eins	11 elf
2 zwei	12 zwölf
3 drei	13 dreizehn
4 vier	14 vierzehn
5 fünf	15 fünfzehn
6 sechs	16 sechzehn
7 sieben	17 siebzehn
8 acht	18 achtzehn
9 neun	19 neunzehn
10 zehn	20 zwanzig

Şekil 7. Modül 1 B2-a dinleme metninin görseli

B3 Leons Freunde (Leon'un Arkadaşları)

c. Hör zu und ergänze die Informationen! (Dinle ve Bilgileri Tamamla!)

Kendini ve başkasını tanıtmak gibi konuların işlendiği B3 numaralı içerikte, “Mein Name ist...”, “Mein Familienname ist...”, “Ich bin... Jahre alt.”, “Ich komme aus...”, “Ich wohne in...” gibi kendini kısaca tanıtmak kalıplarının öğretilmesi hedeflenmektedir. Metinde Mehmet Özer adında bir genç kendini tanıtmaktadır ve dinleme 0.30 dakika sürmektedir.

Tablo 9

Modül 1 B3-c Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
B3 Leons Freunde				
c. Hör zu und ergänze die Informationen!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metinlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Metin, Rösler'in kriterlerine göre incelendiğinde, kaydın anlaşılır olduğu, konuşma hızının yeni öğrenen öğrencilere uygun olduğu, ancak konuşmanın monolog türünde olması ve

çevreden doğal seslerin hiç duyulmamasının dinlemeyi doğallıktan çıkardığı tespit edilmiştir. Dinleme metninin monolog değil de diyalog şeklinde, çevreden doğal seslerin de duyulduğu bir ortamda gerçekleşmesi, öğrencilerin daha gerçekçi hissetmelerine katkı sağlayabilirdi. Konuşmanın monolog şeklinde geçmesi ve cümle kalıplarının arka arkaya söylenmesi, konuşma hızının öğrencinin seviyesine uygun olmasını sağlasa da öğrencilerin alıştırmayı dinleme sırasında yapmalarını zorlaştıracaktır. Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmemesi nedeniyle bu kriter değerlendirilememiştir. Alıştırmada yer alan sorular, dinlediğini anlamaya yönelik olarak hazırlanmıştır. Bu doğrultuda öğrencilerden verilen başlıklara uygun bilgiler doldurması beklenmektedir.

 c Hör zu und ergänze die Informationen!

	Vorname :
	Familiennamen :
	Alter :
	Heimatland :
	Wohnort :

Şekil 8. Modül 1 B3-c dinleme metninin görseli

C1 Meine Klassenfreunde (Sınıf Arkadaşlarım)

a. Hör die Gespräche und ergänze die Lücken! (Konuşmaları Dinle ve Boşlukları Tamamla!)

“Sınıf Arkadaşlarım” adlı bölümde dört farklı ülkeden gelen gençler kendilerini tanıtmakta ve dinleme metni 1.12 dakika sürmektedir. Bu bölümde ülkeler, ülkelerin bayrakları ve bu ülkelerde konuşulan diller ile “sprechen, kommen, heißen” fiillerinin çekimlerinin öğretilmesi hedeflenmektedir.

İlgili dinlemede farklı ülkeden çocukların gerçek fotoğrafları ve ülkelerin bulunduğu bir harita yer almaktadır. Haritada ülkelerin isimleri belirtilmemekte ya da ok işaretiyle gösterilmemektedir. Öğretmen kitabındaki yönlendirmeye göre de sadece metnin dinlenmesi ve boşlukların tamamlanması istenmektedir.

Söz konusu dinleme “dinlediğini anlama” alıştırmasından çok “duyduğunu yazma” alıştırması olarak görülmektedir.

Tablo 10

Modül 1 C1-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER			
C1 Meine Klassenfreunde			
a. Hör die Gespräche und ergänze die Lücken!			
	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X		
Konuşmalar otantiktir.			X
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X		
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.			X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X		
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X		

Dinleme metnini yukarıda belirtilen kriterlere göre incelediğimizde, kayıt kalitesinin iyi ve konuşma hızının öğrenci seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Konuşmaların otantiklikten uzak olduğu, gerçek ile hiç ilgisi olmadığı ve iletişimin sessiz unsurlarına rastlanılmadığı anlaşılmaktadır. Gençler kendini tanıtırken arka fonda o ülkeyi yansıtacak seslerin yansıtılmasıyla (örneğin Türkiye için ezan sesi, Almanya için sokakta konuşan insan sesleri, çan sesleri vb.) bu durum gerçekleştirilebilirdi. Dinlemede yer alan konuşma hızı A1 seviyesindeki öğrencilerin anlayabileceği şekildedir. Bunun yanı sıra kriterlerde yer alan “Almanca konuşulan ülkelerin tamamı hakkında bilgi verilmiştir.” maddesinin gereğinin burada karşılanmadığı görülmektedir. Bilindiği üzere Almanca sadece Almanya’da değil, Avusturya ve İsviçre’de de konuşulmaktadır. Bu nedenle Almanya veya Almanca hakkında bilgiler verilirken bu ilke de göz önünde bulundurulmalıdır. Bu düşünceden hareketle bu bölümde kendini tanıtan gençlerden biri İsviçreli ya da Avusturyalı seçilerek, bu ülkelerde de Almanca konuşulduğu bilgisi verilebilirdi. Bu alıştırmada dinlediğini anlamaya yönelik sorular bulunmasa da öğrencilerin boşlukları doldurabilmeleri için metni anlamaları gerekmektedir. Bu bağlamda dinleme metni dinlediğini anlamaya yönelik olarak değerlendirilmektedir. Tablodaki son kriter dikkate alındığında ise metinde yer alan boşlukların dinleme sırasında doldurulabilecek düzeyde olduğu söylenebilir.

C1 Meine Klassenfreunde

a Hör die Gespräche und ergänze die Lücken!

Ich heiße Michael.
Ich komme aus
Ich bin Deutscher.
Ich spreche Deutsch.

Ich heiße Ivan.
Ich aus
Russland.
Ich bin Russe.
Ich spreche Russisch.

Ich heiße Hasan und das ist Onur.
Wir kommen aus der
Wir Türken.
Wir sprechen Türkisch und Deutsch.

Ich Belinda.
Ich komme aus Spanien.
Ich Spanierin.
Ich spreche Spanisch.

sprechen

ich	spreche	wir	sprechen
du	sprichst	ihr	sprecht
er/sie/es	spricht	sie/Sie	sprechen

Şekil 9. Modül 1 C1-a dinleme metninin görseli

C3 Wie Bitte? (Efendim?)

a. Hör zu und wiederhole! (Dinle ve Tekrarla!)

“Dinle ve Tekrarla” talimatıyla yer alan dinleme neticesinde öğrencilerin Alman alfabesini öğrenmesi hedeflenmekte ve dinleme toplam 1.29 dakika sürmektedir. Etkinlikte alfabede geçen harflerin okunuşu verilmektedir. Bu durum, öğrencilere daha sonra tekrar yaparken okumada kolaylık sağlayacaktır. Söz konusu alıştırma “dinlediğini anlama” etkinliğinden çok, “duyduğunu tekrar etme” şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Öğrenciler, bu etkinlik neticesinde öğretilmesi hedeflenen harflerin doğru telaffuzlarını edinebileceklerdir.

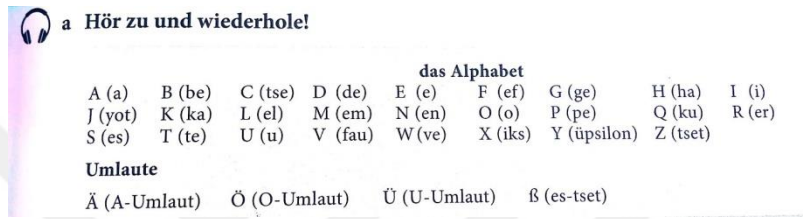
Tablo 11

Modül 1 C3-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
C3 Wie bitte?				
a. Hör zu und wiederhole!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metinlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.				X

Yukarıdaki kriterler tablosuna göre, kayıt kalitesinin iyi düzeyde olduğu söylenebilir. Burada alfabenin tekrar edilmesi söz konusu olduğundan kriterlerde bulunması beklenen

otantiklikten bahsetmek mümkün değildir. Alfabenin konuşma hızının öğrencilerin de rahatça takip ve tekrar edebileceği şekilde olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra ilgili kriterlerde yer alan “Almanca konuşulan ülkelerin tamamı hakkında bilgi verilmiştir.” kısmı dinlemenin bu doğrultuda bilgiler içermemesi nedeniyle değerlendirilememiştir. “Dinlediğini anlama soruları, metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.” ve “Alıştırmalar dinleme sırasında yapılabilir.” maddeleri ilgili etkinliğin “dinlediğini anlamaya” yönelik olarak hazırlanmamış olması nedeniyle yorumlanamamıştır. Öğrencilerin yaş grupları da dikkate alındığında, şarkı şeklinde bir dinleme metni sunulsa öğrenciler için daha ilgi çekici olmuş olurdu.

Şekil 10. Modül 1 C3-a dinleme metninin görseli

b. Hör zu und ergänze den Dialog! (Dinle ve Diyalogu Tamamla!)

Alfabenin işlendiği C3 içeriğinde, “Dinle ve Diyalogu Tamamla!” talimatının bulunduğu etkinlikte isimlerin harf harf hecelenme konusunun pekiştirilmesi hedeflenmektedir ve dinleme 0.59 dakika sürmektedir. Diyalog, Lea adında bir kız ile Dimitry adında bir erkek arasında geçmektedir.

Tablo 12

Modül 1 C3-b Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

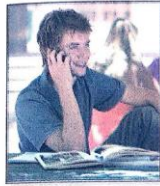
KRİTERLER	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
C3 Wie bitte?				
b.Hör zu und ergänze den Dialog!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.		X		
Dinleme metnlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.			X	
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilir.	X			

Diyalog tabloda geçen kriterlere göre incelendiğinde; kaydın anlaşılır olduğu, konuşma hızının Almancayı yeni öğrenen öğrencilere uygun olduğu görülmektedir. İki kişinin

konusması, tam doğal bir konuşma gibi gerçekleşmemiş olsa da Lea'nın Dimitry'yi tanıdığını belirten "Aaa" şeklindeki doğal tepkisi ve konuşurken hislerini az da olsa belli edecek şekilde ses tonundaki iniş çıkışları diyalogu daha gerçekçi kılmaktadır. Ayrıca etrafta olması beklenen doğal seslere de rastlanılmamaktadır. Diyalogda iki genç de Almanya'da bulunan şehirlerde yaşamaktadır. Dolayısıyla Almanca konuşulan diğer ülkelerin şehirlerine değinilmemiştir.

Etkinlikte dinletilen metin ile ilgili dört sorunun cevaplanması beklenmektedir. Bunlardan dördü de dinlediğini anlamaya yöneliktir.

b Hör zu und ergänze den Dialog!

Lea : Hallo! Hier ist Lea.
Dimitry : Hallo, Lea! Ich bin Dimitry.
Lea : Wie bitte? ?
Dimitry :
Lea : Buchstabieren Sie bitte!
Dimitry : Ja, De-i-em-i-te-er-üpsilon.
Lea : Ah, Dimitry. Bist du es?
Dimitry : Ja, ich bin es, Dimitry Ivanov.
Lea : Hi, Dimitry. ?
Dimitry : Danke, gut. Und dir?
Lea : Mir geht es auch gut. Wohnst du noch in München?
Dimitry : Nein,
Und du?
Lea : Toll, ich wohne auch in Köln.
Dimitry : Gut, dann bis bald. Tschüs!
Lea : Tschüs!

c Beantworte die Fragen nach dem Dialog!

1. Wer spricht am Telefon?
2. Wohnt Dimitry in München?
3. Wo ist Dimitry?
4. Wo wohnt Lea?

Ja/Nein – Fragen
Kommst du aus Köln?
Ja, ich komme aus Köln.
Nein, ich komme **nicht** aus Köln.

Şekil 11. Modül 1 C3-b dinleme metninin görseli

f. Welche Kennzeichen hörst du? Nummeriere! (Hangi Araba Plakalarını Duyuyorsun? Numaralandır!)

Bu etkinlikte öğrencilerin farklı araba plakalarını okuyabilmeleri hedeflenmekte ve dinleme 1.57 dakika sürmektedir. Alıştırma 6 farklı araba plakası bulunmakta ve öğrencilerin plakaları dinledikleri sıraya göre numaralandırmaları gerekmektedir. Öğretmen kitabında araba plakalarının öncelikle öğrenci tarafından sesli okunması, ardından dinletilmesi istenmektedir.

Tablo 13

Modül 1 C3-f Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER C3 Wie bitte? f. Welche Kennzeichen hörst du? Nummeriere!	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.			X	
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Dinleme metni Röstler'in belirlediği kriterler doğrultusunda incelendiğinde kayıt kalitesinin iyi ve anlaşılır olduğu söylenebilir. Etkinlik monolog şeklinde geçtiğinden dinleyiciye çok yapay gelmektedir ve bu nedenle otantiklikten bahsetmek mümkün olmadığı gibi konuşmaya etki edecek çevresel faktörler de yer almamaktadır. Araba plakalarının seslendirmesinin örneğin gerçek hayatta yaşandığı gibi, alışveriş merkezinde park alanından çekilmesi istenen bir araba plakasının anons edilmesi şeklinde yapılması konuşmanın daha gerçekçi olmasını sağlayabilirdi. Monolog şeklinde geçen konuşmanın öğrenci seviyesine göre biraz yavaş olduğu görülmektedir. Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmemektedir. İlgili plakalar incelendiğinde diğer bazı ülkelerin yanı sıra Almanya plakasının da olduğu görülmektedir. Buna rağmen Almanca konuşulan ülkelere olan Avusturya ve İsviçre'nin plakalarının yer almaması bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir. Öğrencinin etkinliği doğru cevaplayabilmesi için dinlediğini anlaması gerekmektedir. İlgili alıştırmalar dinleme sırasında yapılabilecek durumdadır.

Şekil 12. Modül 1 C3-f dinleme metninin görseli

1. Fertigkeitstraining (Beceri Çalışması)

Meine Freunde

a. Hör zu und kreuze das Richtige an! (Dinle ve Doğru Olanı İşaretle!)

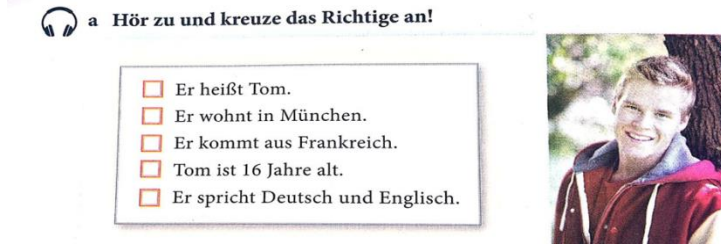
“Dinle ve Doğru Olanı İşaretle!” talimatıyla yer alan dinlemeye göre öğrencilerin “kendini tanıtırma kalıplarını” pekiştirmeleri hedeflenmektedir. Dinleme metninde gerçek bir fotoğrafla yer alan Tom adında bir genç kendini tanıtmaktadır. Dinleme süresi 0.25 dakikadır. Söz konusu dinleme “dinlediğini anlama” etkinliğidir. Öğrenciler, bu etkinlik neticesinde öğretilmesi hedeflenen kendini tanıtırma kalıplarını öğrenebilecektir.

Tablo 14

Modül 1 Meine Freunde-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER Meine Freunde a. Hör zu und kreuze das Richtige an!	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metinlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırma dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Rösler’in belirlediği kriterlere göre kayıt kalitesinin oldukça iyi olduğu görülmektedir. Dinlemede Tom adında bir genç, bir monologla kendini tanıtmaktadır. Yapay bir şekilde gerçekleşen konuşmada iletişimin sözsüz unsurlarına rastlanılmamaktadır. Kriterlere uygun bir metin olması açısından adı geçen kişi, kendini gerçek konuşma diyalogu içinde tanıtabilir ve doğal bir iletişim oluşturabilirdi. Dinlemede yer alan konuşma hızı A1 seviyesindeki öğrencilerin anlayabileceği ve takip edebileceği şekildedir. Bunun yanı sıra ilgili kriterlerde yer alan “Almanca konuşulan ülkelerin tamamı hakkında bilgi verilmiştir.” kısmı metnin bu doğrultuda bilgiler içermemesi nedeniyle değerlendirilememiştir. Dinlediğini anlama kısmında kişiye ait doğru bilgileri işaretlemek gerekmektedir. Dolayısıyla alıştırmalar, dinlediğini anlamaya yöneliktir ve dinleme sırasında yapılabilmektedir.

Şekil 13. Modül 1 Meine Freunde-a dinleme metninin görseli

b. Hr zu und kreuze die richtige Telefonnummer an! (Dinle ve Doğru Telefon Numarasını İşaretle!)

“Dinle ve İşaretle!” talimatı olan dinleme becerisini lme alıtırmasında öğrencilerin verilen telefon numaraları arasından duyduklarını işaretlemeleri istenmektedir ve süresi 1.09 dakikadır. Bu alıştırmada öğrencilerin telefon numaralarını anlayabilmeleri ve söyleyebilmeleri hedeflenmektedir.

Tablo 15

Modül 1 Meine Freunde-b Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
Meine Freunde				
b. Hr zu und kreuze die richtige Telefonnummer an!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X.	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metinlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.			X	
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilir.	X			

Yukarıdaki tabloya göre kayıt kalitesinin oldukça iyi olduğu görülmektedir. İlgili dinlemelerde karakterler kendi numaralarını bizzat kendileri söylemektedir. Bir bağlam içerisinde günlük hayatta kullanıldığı gibi “kontrol etme” veya “bir başkasının numarasını söyleme” benzeri durumların kullanılması ile birlikte dinlemeler daha gerçekçi hâle getirilebilirdi.

Bunun yanı sıra dinlemelerdeki konuşma boşluklarının çok uzun olması nedeniyle konuşma hızı oldukça yavaş seyretmektedir. Konumada evresel sesler de bulunmamaktadır. Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmemiştir. Dinleme metninde öğrencinin numaraları iaretlemesi gerektiğinden duyduğunu anlama ve doğru

cevabı işaretleme şeklinde bir cevaplama beklenmektedir. Konuşma hızı, öğrenci seviyesine göre yavaş gerçekleşmektedir ve buna bağlı olarak da alıştırma dinleme esnasında yapılabilmektedir.

 b Hör zu und kreuze die richtige Telefonnummer an?

Alina	Mark	Beate
☐ 07231 3921265	☐ 0221 83198841	☐ 089 197212
☐ 07231 3291265	☐ 0221 93188801	☐ 089 272191
☐ 07231 9213265	☐ 0221 60831818	☐ 089 217912

Şekil 14. Modül 1 Meine Freunde-b dinleme metninin görseli

6.1.2. Modul 2: Mein Gymnasium

2. Ünite Yer Alan Dinleme Metinleri ve Bulgular

“Mein Gymnasium” başlıklı ikinci ünite “Im Klassenzimmer”, “Mein Schultag”, “Treffpunkt AG” adlı üç içerik bulunmaktadır. Bu başlıklar altında okul eşyaları, renkler, ders isimleri, ders programı, günler gibi konuların verilmesi hedeflenmiştir. Adı geçen ünite toplam 9 dinleme metni bulunmaktadır.

A1 Meine Klasse (Sınıfım)

a. Hör zu und sprich nach! (Dinle ve Tekrarla!)

“Dinle ve Tekrarla!” talimatı bulunan dinleme metninde sınıfta bulunan eşyaların öğrenilmesi hedeflenmektedir. İlgili alıştırmada eşyaların isimlerinin üzerinde yazılı olduğu bir sınıf fotoğrafı bulunmaktadır. Dinleme alıştırması 0.37 dakika sürmektedir.

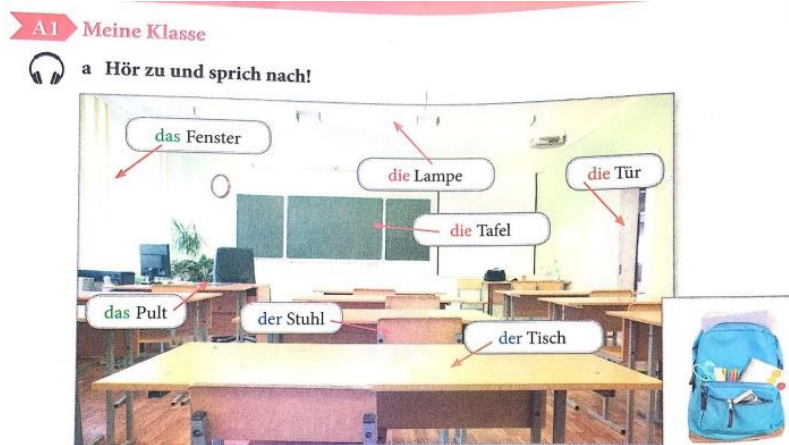
“Dinle ve Tekrarla!” talimatından da anlaşıldığı gibi bu alıştırmada öğrenciden duyduğu kelimeleri tekrar etmesi istenmektedir. Söz konusu dinleme etkinliği neticesinde öğrenciler, öğrenilmesi hedeflenen sınıf eşyalarının doğru telaffuzlarını edinebilecektir.

Tablo 16

Modül 2 A1-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER A1 Meine Klasse a. Hör zu und sprich nach!	Katlıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiklidir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.				X

Rösler'in belirlemiş olduğu kriterlere göre, dinleme metninin kayıt kalitesinin iyi ve konuşma hızının öğrencilerin seviyesine uygun olduğu anlaşılmaktadır. Konuşmalarda ve iletişimin sözsüz unsurlarında ise otantikliğe rastlanılmamaktadır. Etkinlikte "Almanca konuşulan ülkelerin tamamı hakkında bilgi verilmiştir" kriteri ile ilgili bilgi bulunmadığından bu kriter belirsiz olarak değerlendirilmiş; "Dinlediğini anlama soruları, metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir." ve "Alıştırmalar dinleme sırasında yapılabilmektedir." kriterleri de dinleme metninin duyduğunu tekrarlamaya yönelik olmasından yorumlanamamıştır.

Şekil 15. Modül 2 A1-a dinleme metninin görseli

b. Was ist in der Schultasche? Hör zu und ergänze die Wörter!

(Okul Çantasında Ne Var? Dinle ve Kelimeleri Tamamla!)

İlgili alıştırmada öğrencilerden okul eşyalarının bulunduğu resimlerin altında yer alan sözcüklerdeki eksik harflerin dinleme esnasında tamamlanması istenmektedir. Dinleme

metninin duyduğunu yazmaya yönelik olarak oluşturulduğu görülmekte ve dinleme süresi 0.55 dakikadır.

Tablo 17

Modül 2 A1-b Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
A1 Meine Klasse				
b. Was ist in der Schultasche? Hör zu und ergänze die Wörter!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metnlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Kayıt kalitesinin iyi olduğunu belirtebileceğimiz bu alıştırmada, öğrenilmesi hedeflenen kelimelerin tamamen yapay bir şekilde karşımıza çıktığı, gerçek hayatı yansıtmadığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerin alıştırma esnasında sadece bazı harfleri tamamlaması gerektiğinden konuşma hızının seviyeye uygun olduğu görülmekte ve alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir. Dinlemede Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi bulunmamaktadır. Dinleme metni dinlediğini yazmaya yönelik bir alıştırma olduğundan anlamaya yönelik sorular da yer almamaktadır.

Şekil 16. Modül 2 A1-b dinleme metninin görseli

A3 Alles bunt, wie schön! (Herşey Renkli, Ne Güzel!)

a. Hör zu, ergänze wie im Beispiel und sprich nach!

(Dinle, Örnekteki Gibi Tamamla ve Tekrar Et!)

Her renkten kalem resimlerinin bulunduğu ve renklerin öğrenilmesinin hedeflendiği bu alıştırmada, öğrencilerin duyduğu renklere ait kelimeleri tamamlaması istenmekte ve metnin dinleme süresi 0.35 dakikadır.

Tablo 18

Modül 2 A3-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
A3 Alles bunt, wie schön!				
a. Hör zu, ergänze wie im Beispiel und sprich nach!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Yukarıda yer alan tabloyu değerlendirildiğinde kayıt kalitesinin iyi olduğu anlaşılmaktadır. Konuşmanın doğal hayattan uzak olduğu ve iletişimin sözsüz unsurları ile karşılaşmadığı belirlenmiştir. Konuşma hızı, öğrenci seviyesine uygun olarak seslendirilmiştir. Renkler konusu öğrencinin ilgisini daha çok çekebilecek ve akılda kalıcılığı daha kolay olabilecek bir şarkı metni vb. ile verilebilecekken oldukça monoton bir şekilde aktarıldığı görülmektedir. Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi bulunmamaktadır. Etkinlik; dinlediğini anlama etkinliğinden çok, dinlediğini yazma etkinliği şeklinde oluşturulmuş ve dinleme sırasında yapılabilecek durumdadır.

Şekil 17. Modül 2 A3-a dinleme metninin görseli

b. Hör zu und male die Gegenstände nach dem Hörtext aus!

(Dinle ve Dinlemeden Sonra Eşyaları Boya!)

“Dinle ve Boya!” talimatıyla yer alan dinleme neticesinde öğrencilerin daha önce öğrenmiş oldukları renkleri pekiştirmeleri hedeflenmektedir. İlgili metinde siyah beyaz olarak çizilmiş dört okul eşyası bulunmakta ve dinleme süresi 0.31 dakikadır. Öğretilen renklere nispeten daha az çizimin yer aldığı ilgili aktivitede dikkat çekmektedir. Dinlemede yer alan dört çizim yerine daha fazla çizime yer verilmiş olsaydı, renklerin pekiştirilmesi daha kolay olabilirdi.

Tablo 19

Modül 2 A3-b dinleme metninin değerlendirme tablosu

KRİTERLER A3 Alles bunt, wie schön! b. Hör zu und male die Gegenstände nach dem Hörtext aus!	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

İlgili dinleme metni Rösler’in belirlediği kriterlere göre değerlendirildiğinde ise kayıt kalitesinin yeterli olduğu, konuşmaların yapay olmasından dolayı otantikliğin görülmediği ve çevrede doğal hiçbir sesin duyulmadığı anlaşılmaktadır. Dinleme metninin konuşma hızı ise öğrencilerin seviyelerine uygun olarak değerlendirilmiştir. Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi bulunmadığından bu kriter değerlendirilememiştir. Alıştırmada dinlediğini anlamaya yönelik sorular bulunmamaktadır ancak öğrenci duyduğu cümleye göre okul eşyasını boyamak durumunda olduğundan bu etkinlik, dinlediğini anlama etkinliği olarak kabul edilebilir ve dinleme sırasında yapılabilecek durumdadır.

Şekil 18. Modül 2 A3-b dinleme metninin görseli

B2 Lenas Stundenplan (Lena'nın Ders Programı)

a. Hör zu und ergänze den Stundenplan (Dinle ve Ders Programını Tamamla!)

“Dinle ve Tamamla!” başlığı altında yer alan dinleme metninde öğrencilerin ders programında geçen ders isimlerini ve isimlerin telaffuzlarını öğrenmeleri hedeflenmektedir. Ayrıca öğrenciler, bu alıştırmayı ile Almanya’da görülen dersler ile Türkiye’de görülen dersleri karşılaştırma imkânı da bulmaktadırlar. 1.30 dakika süren dinleme metninde bir ders programı verilmekte ve eksik kalan derslerin tamamlanması istenmektedir.

Tablo 20

Modül 2 B2-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER B2 Lenas Stundenplan a. Hör zu und ergänze den Stundenplan	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Söz konusu dinleme metni yukarıdaki kriterlere göre incelendiğinde kayıt kalitesinin oldukça iyi olduğu söylenebilir. Konuşmada Lena adında bir kız, gün gün ders programındaki dersleri sırasıyla monolog şeklinde söylemektedir. Tek kişinin yaptığı bu konuşmanın çok yapay olduğu hemen anlaşılmaktadır. Dinlemede iletişimin sözsüz unsurlarına rastlanılmamaktadır ve metinde yer alan konuşma, iki ya da daha fazla arkadaş arasında, karşılıklı sorular sorularak sunulmuş olsaydı daha gerçekçi olabilirdi. Konuşma metninde işlenen konu, okul olduğu için okul ortamında rastlanan çocuk sesleri, okul zili gibi çevresel seslerin bulunması, hem otantikliği arttırabilecek hem de buna bağlı olarak öğrencilerin ilgilerini çekebilecekken bu durumun dikkate alınmadığı görülmektedir.

Ders isimlerinin çoğunun bulunduğu ders programında, öğrencilerden eksik kalan ders isimlerini dinleme esnasında tamamlamaları istendiği için konuşma hızının öğrenci seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi bulunmaması nedeniyle bu kriter değerlendirilememiştir. Alıştırma, dinleme esnasında yapılabilecek düzeydedir.

B2 Lenas Stundenplan

a Hör zu und ergänze den Stundenplan!

	Montag	Dienstag	Mittwoch	Donnerstag	Freitag
1. Stunde	Biologie		Englisch	Englisch	Mathematik
2. Stunde	Biologie		Englisch		Mathematik
3. Stunde		Sport	Deutsch		
4. Stunde	Deutsch	Sport	Geschichte	Physik	
5. Stunde	Deutsch	Mathematik	Geschichte	Deutsch	Sport
6. Stunde	Physik	Englisch		Deutsch	Sport
7. Stunde		Musik		Kunst	
8. Stunde		Musik		Kunst	

b Beantworte die Fragen ins Heft!

1. Wann hat Lena Biologie?
2. Wann hat sie Deutsch?
3. Was hat sie am Freitag?
4. Ist Mathematik am Mittwoch?

haben

ich	habe	wir	haben
du	hast	ihr	habt
er/sie/es	hat	sie/Sie	haben

Şekil 19. Modül 2 B2-a dinleme metninin görseli

C2 Die AG-Auswahl (Kulüp Seçimi)

a. Hör zu und ergänze die Tabelle! (Dinle ve Tabloyu Tamamla!)

Çalışma grubu planının yer aldığı ve farklı öğrencilerin konuştuğu bu dinlemede, öğrencilerin Almanya'daki okullarda bulunan kulüpleri tanınması hedeflenmektedir. İlgili dinleme metninde beş farklı öğrenci hangi gün hangi kulüp çalışmasına katılacağını söylemektedir. Alıştırma eksik bırakılan gün ve kulüp isimlerinin tamamlanması gerekmektedir ve dinleme 0.49 dakika sürmektedir.

Tablo 21

Modül 2 C2-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
C2 Die AG – Auswahl				
a. Hör zu und ergänze die Tabelle				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metinlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Kayıt kalitesinin ve konuşma hızının iyi olduğu bu dinlemede, konuşmalar farklı kişiler tarafından yapılmış olsa da gerçek konuşma diyalogları (otantik) kullanılmamıştır. Söz konusu dinleme metninde öğrencilerin bahsettiği kulüpler ile ilgili “koro, yüzme, tiyatro” gibi çevresel seslerin olması, konuşmayı daha doğal hissettirebilirdi. “Almanca konuşulan

lkeler hakkında bilgi verilmiştir” kriteri ile ilgili bilgi bulunmamaktadır. Planda bulunan boşluklar dinleme sırasında tamamlanabilecek durumdadır. Dinlediğini anlamaya yönelik olarak oluşturulan aktivitede öğrenciler, dinledikleri metinden elde ettikleri bilgilerle söz konusu tabloda yer alan boşlukları tamamlayabilmektedir.

C2 Die AG-Auswahl

a Hör zu und ergänze die Tabelle!

Der AG-Plan		
Schüler	Wochentage	AG
1. Klaus	Montag	
2.	Dienstag	Bibliothek-AG
3. Annette		
4.	Donnerstag	Musik-AG
5. Meryem	Freitag	

b Schau dir die Tabelle noch einmal an und beantworte die Fragen!

1. Wer ist in der Musik-AG?
2. Wann ist die Bibliothek-AG?
3. Was ist Annettes AG?

şekil 20. Modl 2 C2-a dinleme metninin görseli

C3 Das AG-Anmeldeformular (Kulp Kayıt Formu)

b. Hör zu und ergänze die Fragen! (Dinle ve Soruları Tamamla!)

“Dinle ve Soruları Tamamla!” talimatıyla yer alan dinleme metninde Simone ve Anja adlı iki kız arasında geen bir diyalog yer almaktadır. 0.54 dakika sren metinde Simone arkadaşından ktphane kayıt formunu doldurmasını istemekte ve kendi kişisel bilgilerini vermektedir.

Tablo 22

Modl 2 C3-b Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
C3 Das AG - Anmeldeformular				
b. Hör zu und ergänze die Fragen!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.		X		
Dinleme metinlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilir.	X			

Ders kitabının genelinde karşılaşılan monolog şeklindeki dinleme metinlerinin aksine bu aktivite diyalog şeklinde karşımıza çıkmaktadır ve kayıt kalitesi oldukça iyi durumdadır.

Bu diyalogda ifadelerin daha doğal bir şekilde yer aldığı görülmektedir. Buna rağmen çevresel faktörlerin bulunmadığı dikkat çekmektedir. Dinlemede konuşma hızı, öğrencilerin seviyelerine uygun görülmekte ve öğrencilerden yazılması beklenen sorular, dinleme sırasında yapılabilecek konumdadır. İlgili metinde Almanca konuşulan ülkeler hakkında verilmiş bir bilgiye rastlanılmamaktadır. Söz konusu alıştırma dinlediğini anlamaya yönelik soruların bulunmaması nedeni ile “Dinlediğini anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir” kriteri de değerlendirilememiştir. Bu dinleme metni “dinlediğini anlama” soruları yerine “duyduğunu yazma” etkinliği olarak değerlendirilebilir.

 b Hör zu und ergänze die Fragen!

Simone	: Hallo, Anja!
Anja	: Hallo, Simone!
Simone	:?
Anja	: Hier ist mein Formular.
Simone	: Gut, aber wo ist mein Anmeldeformular?
Anja	: Hier, das ist dein Formular.
Simone	: Danke schön. Schreibst du bitte auch meine Informationen in das Formular?
Anja	: Okay!
Simone	: Simone König, Klasse 9A.
Anja	:?
Simone	: Ludwigstraße 10, Balingen.
Anja	:?
Simone	: Meine Telefonnummer ist 39521758.

Şekil 21. Modül 2 C3-b dinleme metninin görseli

2. Fertigkeitstraining (Beceri Çalışması)

Meine Schulsachen

a. Hör zu und kreuze an! (Dinle ve İşaretle!)

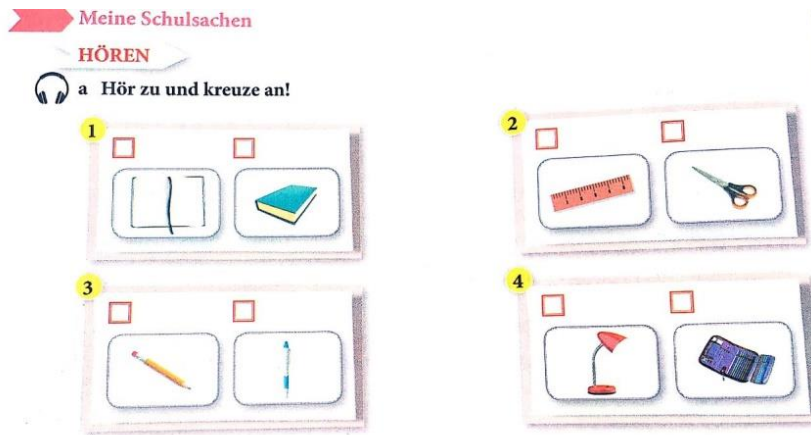
Ders araç gereçlerinin pekiştirilmesinin amaçlandığı bu çalışmada, dinletilen metne göre doğru okul eşyasının işaretlenmesi istenmektedir. İlgili alıştırma dört farklı resim ve her resimde iki ders araç gereci bulunmaktadır. Metinde bir kişi “Bu nedir? Bu bir kitap mıdır?” sorusuna diğer kişi “Evet, bu bir kitaptır.” veya “Hayır, bu bir defterdir.” şeklinde cevap vermektedir. Dinleme metni 0.54 dakika sürmektedir.

Tablo 23

Modul 2 Meine Schulsachen-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
2. Fertigkeitstraining Meine Schulsachen				
a. Hör zu und kreuze an!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Dinleme metni Rösler'in belirlediği kriterlere göre incelendiğinde kayıt kalitesinin iyi olduğu, metnin konuşma hızının öğrenci seviyesine uygun olduğu ve alıştırmaların dinleme sırasında yapılabildiği görülmektedir. Dinleme etkinliklerinde geçen diyaloglar, tam olarak günlük hayatta karşılaşıldığı şekilde bir otantikliği yansıtmamaktadır. Bilindiği üzere olumsuz ifadelerde vurgular, önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle konuşma sırasında olumsuz cevap verilirken tonlamalar da bu doğrultuda yapılabilir. İlgili dinlemede “çevreden gerçekliği hissettirecek fon seslerinin bulunmaması” da bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır. Söz konusu etkinlikte dinlediğini anlama soruları bulunmamaktadır ancak “Bu bir kitap mıdır?” sorusuna verilen olumlu ya da olumsuz cevabı öğrencinin anlaması ve uygun resmi işaretlemesi gerekmektedir. Bu nedenle ilgili aktivite, dinlemeyi anlamaya yönelik olarak değerlendirilmektedir. Dinlemede Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgilerin de yer almadığı görülmektedir.

Şekil 22. Modul 2 Meine Schulsachen-a dinleme metninin görseli

b. Hör zu und kreuze das Adjektiv an! (Dinle ve Sıfatı İşaretle!)

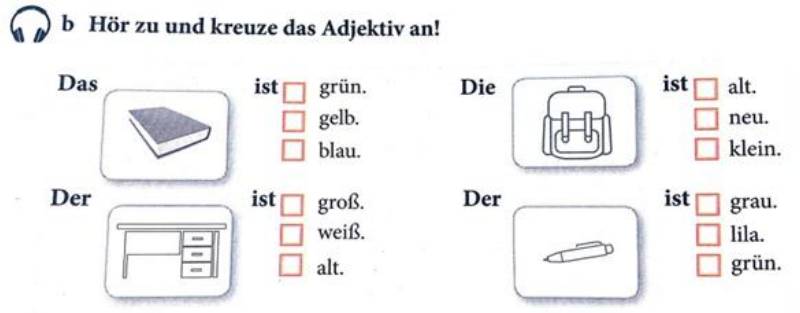
Sıfatların pekiştirilmesi hedeflenen bu dinleme metninde dört okul eşyasının bulunduğu siyah beyaz resimler ve her birinin yanında üçer sıfat bulunmaktadır. Dinlemede okul eşyasının ne renk ve/veya nasıl olduğu hakkında bilgi verilmektedir ve metin 0.29 dakika sürmektedir.

Tablo 24

Modül 2 Hören-b Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
Fertigkeitstraining Meine Schulsachen				
b. Hör zu und kreuze das Adjektiv an!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Yukarıdaki kriterlere göre dinleme metninin ses kaydının oldukça iyi olduğu söylenebilir. Çevresel faktörlerin yer almadığı bu dinleme metninin gerçek hayatta karşılaşılmayacak, yapay bir konuşma olduğu anlaşılmaktadır. Tek kişi tarafından seslendirilmiş olan dinleme metninde iletişimin sözsüz unsurlarından da bahsetmek mümkün değildir. Konuşma hızı, öğrencinin seviyesine uygun olan bu metinde beşinci kriter olan “Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir.” kısmı metnin bu doğrultuda bilgiler içermemesi sebebiyle değerlendirilememiştir. Söz konusu dinleme; dinlediğini anlama etkinliğinden çok, duyduğu kelimeyi işaretleme olarak hazırlanmış olması nedeniyle altıncı kriter de değerlendirilememiştir. Etkinlik, dinleme sırasında yapılabilecek niteliktedir.

Şekil 23. Modül 2 Meine Schulsachen-b dinleme metninin görseli

6.1.3. Modul 3: Meine Familie

3. Ünite Yer Alan Dinleme Metinleri ve Bulgular

Üçüncü ünite “Meine Familie - echt cool!”, “Die Berufe”, “Du siehst gut aus!” içerikleri yer almaktadır. Bu içeriklerde öğrencilere akraba isimleri, aile bireylerini tanıtmak, 100’e kadar sayılar, meslekler ve yaptıkları işler, vücudun bölümlerini ve kişileri tasvir etme gibi konuların öğretilmesi hedeflenmektedir. “Meine Familie” modülünde toplam 6 dinleme etkinliği yer almaktadır.

A1 Familienfoto im Internet (İnternette Aile Fotoğrafı)

a. Hör den Dialog und ergänze die Fragen! (Diyaloğu Dinle ve Soruları Tamamla!)

“Diyaloğu Dinle ve Soruları Tamamla!” talimatıyla yer alan dinleme ile öğrencilerin aile bireylerini tanımak istediklerinde sorabilecekleri soru örneklerini öğrenmeleri hedeflenmektedir. İlgili dinleme etkinliğinde Fabian adında bir karakterin aile fotoğrafı ve hemen altında ise öğrencilerden tamamlaması beklenen sorular yer almaktadır. Bu sorular, dinleme sırasında yazmada zorluk çeken öğrenciler için kolaylık sağlamaktadır. Dinleme metni 0.56 dakika sürmektedir. Söz konusu dinleme “dinlediğini anlama” etkinliğinden çok “duyduğunu yazma” etkinliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrenciler bu etkinlik neticesinde öğretilmesi hedeflenen soru çeşitlerini öğrenebilecektir.

Tablo 25

Modül 3 A1-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
A1 Familienfoto im Internet				
a. Hör den Dialog und ergänze die Fragen!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metinlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilir.	X			

Yukarıda yer alan tablo değerlendirildiğinde kayıt kalitesinin iyi olduğu, konuşma hızının öğrencilerin seviyesine uygun olduğu ve buna bağlı olarak da alıştırmaların dinleme sırasında yapılabileceği söylenebilir. Ancak Fabian ve Markus isimli iki genç arasında geçen konuşma gerçekte yaşanmayacak kadar yapay bir durumda geçmekte ve ilgili dinleme metninde iletişimin sözsüz unsurları ile karşılaşmamaktadır. Metne ait fotoğrafta

Fabian'ın ailesinin ağaçlık bir yerde olduğu görülmektedir. Bu nedenle iki genç arasındaki konuşmada arka fonda rüzgâr sesinin ve/veya kuş seslerinin olması dinlemenin daha gerçekçi olmasını sağlayabilirdi. Bunun yanı sıra ilgili kriterlerde yer alan “Almanca konuşulan ülkelerin tamamı hakkında bilgi verilmiştir.” kısmı metnin bu doğrultuda bilgiler içermemesi nedeniyle değerlendirilememiştir. “Dinlediğini anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir” maddesi ise ilgili metnin “dinlediğini anlamaya” yönelik olarak hazırlanmamış olması nedeniyle yorumlanamamıştır.

A1 Familienfoto im Internet

a Hör den Dialog und ergänze die Fragen!

Markus : *Hallo Fabian!*

Fabian : Hi! Ja, das ist meine Familie.

Markus : Oh! Deine Familie ist groß.
Meine Familie ist nicht so groß.
Deine Mutter sieht jung aus.

Fabian : Sie ist Lehrerin.

Markus :

Fabian : Das Mädchen ist meine Schwester, der Junge ist mein Cousin Arnold. Er ist 12 Jahre alt. Ich habe keinen Bruder.

Markus : Nein, ich bin ein Einzelkind.
Meine Mutter und ich leben zusammen.

Fabian :

Markus : Er lebt in England.

Was ist sie von Beruf?
Hast du Geschwister?
Wo ist dein Vater?
Hallo, Fabian! Ist das deine Familie?
Sind das deine Geschwister?

Şekil 24. Modül 3 A1-a dinleme metninin görseli

B1 Die Familienmitglieder und ihre Berufe

a. Hör die Zahlen und sprich nach! (Sayıları Dinle ve Tekrar Et!)

“Dinle ve Tekrar Et!” talimatıyla yer alan dinlemede 100’e kadar olan sayıların öğretilmesi amaçlanmaktadır. İlgili dinlemede sayılar 100’e kadar onar onar verilmiş ve dinleme metni 0.38 dakika sürmektedir. Bu alıştırma duyulan sayıların tamamı verildiğinden etkinliğin “dinlediğini anlama” alıştırmasından çok “duyduğunu tekrarlama” alıştırması olduğu görülmektedir.

Tablo 26

Modül 3 B1-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
B1 Die Familienmitglieder und ihre Berufe				
a. Hör die Zahlen und sprich nach!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantikdir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantikdir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Rösler'in belirlediği kriterlere göre incelenen dinleme metninin kayıt kalitesinin iyi olduğu söylenebilir. İlgili dinleme metninde sayıların tek tek okunmasından dolayı otantiklikten bahsetmek mümkün olmamaktadır. Ayrıca iletişimin sözsüz unsurlarına da rastlanılmamaktadır. Sayılar öğretilirken öğrencilerin ilgisini çekebilecek bir müzik parçası ya da bir tekerlemenin daha uygun olacağı düşünülmektedir. Metin, “duyduğunu tekrarlama” alıştırması olduğundan konuşma hızının öğrenci seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Almanca konuşulan ülkeler ile ilgili bir bilginin bulunmaması ve metnin “dinlediğini anlamaya” yönelik sorular içermemesi nedeniyle 5. ve 6. kriter değerlendirilememektedir.

B1 Die Familienmitglieder und ihre Berufe

a Hör die Zahlen und sprich nach!

10	zehn	60	sechzig
20	zwanzig	70	siebzig
30	dreißig	80	achtzig
40	vierzig	90	neunzig
50	fünfzig	100	(ein)hundert

Şekil 25. Modül 3 B1-a dinleme metninin görseli

b. Hör die Zahlen und schreib sie in die Tabelle! (Sayıları Dinle ve Tabloya Yaz!)

Duyulan sayıların tabelaya yazılmasının istendiği ilgili dinleme metninde sayılar, tabloda yazılı olduğu sırayla dinletilmektedir. Bu alıştırmada öğrencilerin duyduğu iki basamaklı sayıları doğru bir şekilde yazmaları istenmektedir. Dinleme metninin süresi 0.43 dakika sürmektedir.

Tablo 27

Modül 3 B1-b Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER B1 Die Familienmitglieder und ihre Berufe a. Hör die Zahlen und schreib sie in die Tabelle!	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.			X	
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.			X	

İlgili dinleme metni incelendiğinde kayıt kalitesinin çok iyi olduğunu, konuşma hızının ise öğrenci seviyesinin üzerinde olduğunu söylemek mümkündür. Öğrencilerin duydukları sayıların iki basamaklı olması ve duydukları bu sayıları anlayıp sonrasında yazmaları gerektiğinden alıştırmaya, öğrencilerin dinleme esnasında zorlanmalarına sebep olabilecektir. Bu nedenle konuşma hızı, öğrenci seviyesine uygun görülmemektedir. Sayıları anlamaya yönelik olarak oluşturulan metinde sayılar, monoton bir şekilde sırasıyla aktarılmaktadır. Dolayısıyla dinleme metninin gerçekçi (otantik) olmadığı ve iletişimin sözsüz unsurlarına rastlanılmadığı söylenebilir. Ayrıca dinlemede Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi de verilmemektedir.

b Hör die Zahlen! Schreib sie in die Tabelle und lies sie vor!

42	35	81	76	24
zweiundvierzig				
54	63	99	38	100

Şekil 26. Modül 3 B1-b dinleme metninin görseli

C3 So sehen wir aus (Böyle Görünüyoruz)

a. Hör die Texte und kreuze an! (Metinleri Dinle ve İşaretle!)

İlgili dinleme metninde kişilerin dış görünüşünün tasvir edilmesi hedeflenmektedir. 1.01 dakika süren metinde Ela isimli bir kişi kendini, oğlunu ve kuzenini tasvir etmektedir. Bu alıştırmada öğrencilerden duydukları tasvirlerle göre uygun yerleri işaretlemeleri istenmektedir.

Tablo 28

Modül 3 C3-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER C3 So sehen wir aus a. Hör die Texte und kreuze an!	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.			X	
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.			X	

İlgili dinleme metni Rösler'in belirlediği kriterlere göre değerlendirildiğinde kayıt kalitesinin iyi olduğu fark edilmektedir. Metinde Ela adındaki kadının kendini, oğlunu ve kuzenini monoton bir şekilde anlattığı görülmektedir. Burada gerçek dünyada karşılaşılabilecek bir diyalog, buna bağlı olarak da gerçekliği yansıtacak arka fon sesleri kullanılabilirdi. Dinleme metninin hikayeleştirilerek örneğin, bir mağazada ya da müzede kaybedilen bir tanıdığın tasviri şeklinde oluşturulması ve arka fonda da bulunduğu yerin seslerinin dinletilmesi dinlemeyi daha otantik bir hâle dönüştürebilirdi.

Alıştırmada öğrencilerden birçok özellik işaretlemesi beklenmektedir. Ancak Ela, Alper ve Alina isimli bu kişilerin tanımlamaları yapılırken arka arkaya hızlı bir şekilde yapıldığından öğrencilerin tabloda işaretlemeleri gereken kısımları yetiştiremeyebilecekleri düşünülmektedir. Bu bağlamda alıştırmaların anlamaya yönelik olduğu ancak dinleme esnasında yapılamayabileceği görülmektedir.

Diğer bir kriter olan “Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi” kısmına ise rastlanılmamıştır.

a Hör die Texte und kreuze an!

	Figur				Haare				Gesicht				Augen				Nase					
	klein	groß	dünn	schlank	lang	kurz	glatt	wellig	blond	braun	oval	rund	schmal	eckig	braun	grün	blau	grau	groß	klein	spitz	lang
Ela																						
Alper																						
Alina																						

Şekil 27. Modül 3 C3-a dinleme metninin görseli

3. Fertigkeitstraining (Beceri Çalışması)

Meine Familie

a. Hör zu und kreuze das Richtige an! (Dinle ve Doğru Olanı İşaretle!)

“Dinle ve Doğru Olanı İşaretle!” talimatıyla yer alan dinlemede Aylin adlı bir kişi, kendi kardeşleri ve arkadaşlarının kardeşleri hakkında bilgi vermektedir. Dinleme süresi 0.33 dakikadır. Söz konusu dinleme “dinlediğini anlama” etkinliğidir. Öğrenciler, bu etkinlik neticesinde öğretilmesi hedeflenen kız kardeş, erkek kardeş, kardeşler gibi kavramları öğrenebilecektir.

Tablo 29

Modül 3 Meine Familie-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER Fertigkeitstraining Meine Familie a. Hör zu und kreuze das Richtige an!	Katlıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metinlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.		X		
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.		X		

Yukarıdaki kriterler incelendiğinde dinleme metnin kalitesinin iyi olduğu görülmektedir. Aylin kendi kardeşleri ve arkadaşlarının kardeşleri hakkında bilgileri monolog şeklinde anlatmaktadır. Bu nedenle konuşmada anlaşılması beklenen bilgiler hızlı bir şekilde geçmekte ve bu nedenle alıştırmanın dinleme esnasında yapılamayabileceği düşünülmektedir. Yapay geçen bu anlatımda iletişimin sözsüz unsurlarına da rastlanılmamaktadır. Dinleme metni iki ya da daha fazla kişi arasındaki bir diyalog şeklinde geçse, dinleme daha gerçekçi olabilirdi. Böylelikle alıştırmalar da öğrenciler tarafından kolayca takip edilebilecek bir düzeyde olacaktır.

Dinlediğini anlama soruları metni anlamaya yöneliktir. Bunun yanı sıra ilgili kriterlerde yer alan “Almanca konuşulan ülkelerin tamamı hakkında bilgi verilmiştir.” kısmı metnin bu doğrultuda bilgiler içermemesi nedeniyle değerlendirilememiştir.

a Hör zu und kreuze das Richtige an!

	keine Geschwister	einen Bruder und eine Schwester	zwei Schwestern	drei Brüder
Aylin				
Thomas				
Paul				
Tanja				

Şekil 28. Modül 3 Meine Familie-a dinleme metninin görseli

a. Was sind sie von Beruf? Hör zu und kreuze das richtige Foto an!

(Meslekleri Nedir? Dinle ve Doğru Fotoğrafi İşaretle!)

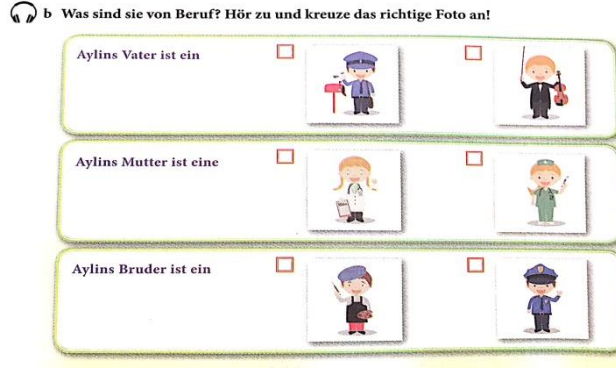
“Dinle ve İşaretle!” talimatı ile başlayan dinleme becerisinde Aylin adında bir kızın annesinin, babasının ve kardeşinin meslekleri hakkında bilgi verilmekte, her bir kişi için verilen iki meslek arasında doğru olan resmin işaretlenmesi istenmektedir. 0.28 dakika süren bu alıştırmada öğrencilerin meslekleri tanımaları hedeflenmektedir.

Tablo 30

Modül 3 Meine Familie-b Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
Fertigkeitstraining				
Meine Familie				
b. Was sind sie von Beruf? Hör zu und kreuze das richtige Foto an!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metinlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Yukarıda yer alan Rösler’in kriterlerine göre ilgili metnin kayıt kalitesinin oldukça iyi olduğu görülmektedir. Dinlemede sırasıyla Aylin’in annesinin, babasının ve kardeşinin meslekleri söylenmektedir. Bir kişi tarafından yapılan konuşma oldukça yapay geçmekte ve iletişimin sözsüz unsurlarına rastlanılmamaktadır. Kayıt kalitesinin oldukça iyi olduğu, alıştırmaların dinleme sırasında yapılabildiği ve dinlemenin metni anlamaya yönelik olduğu söylenebilir. Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmemiştir.

Şekil 29. Modül 3 Meine Familie-b dinleme metninin görseli

6.1.4. Modul 4: Der Alltag

4. Ünite Yer Alan Dinleme Metinleri ve Bulgular

“Der Alltag” başlıklı dördüncü ünite “Der Wecker klingelt”, “Was machen wir am Wochenende?”, “Ein Treff im Cafe Timpi” adlı 3 içerik bulunmaktadır. Bu içeriklerde bir gün boyunca yapılan etkinlikler, ayrılabilir fiiller, düzensiz fiiller, “in die”, “in das”, “nach” gibi yön bildiren ön ekler, zaman zarfları, saatler, “müssen” ve “möchten” fiilleri gibi konuların öğretilmesi hedeflenmektedir. Adı geçen ünite toplam 5 dinleme metni bulunmaktadır.

4 A Der Wecker Klingelt

A1 Mein Alltag (Gündelik Hayatım)

a. Leon erzählt. Hör die Sätze und nummeriere sie in der richtigen Reihenfolge!
(Leon Anlatıyor. Cümleleri Dinle ve Sırasına Göre Numaralandır!)

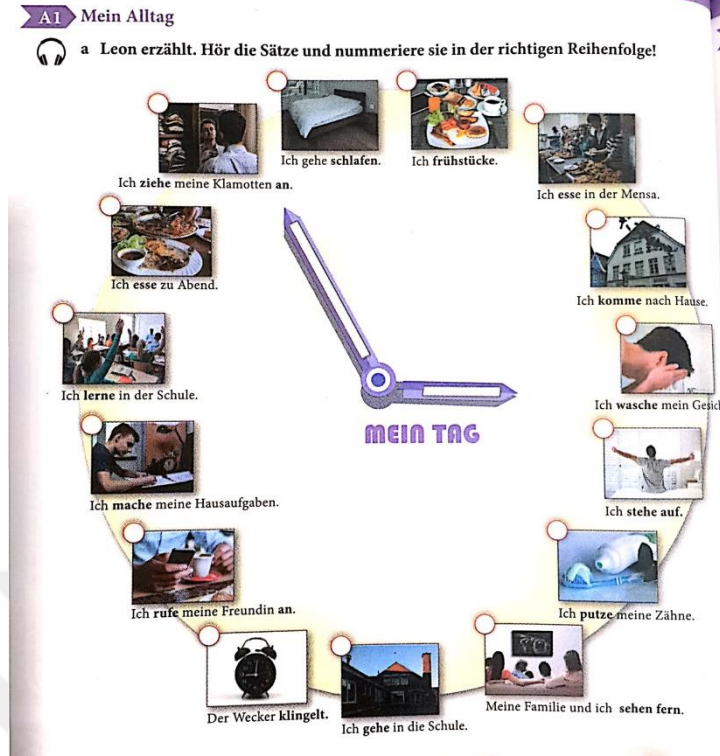
“Dinle ve Numaralandır!” talimatının bulunduğu dinleme metninde Leon adında bir genç, bir gününü anlatmaktadır. Bu dinlemede bir gün boyunca yapılabilecek etkinlikler ve ayrılabilir fiillerin öğrenilmesi hedeflenmektedir. İlgili alıştırmada saat resmi üzerinde Leon’un yaptığı etkinlikler uygun fotoğraf ve cümleler hâlinde karışık olarak verilmektedir. 1.14 dakika süren alıştırmada öğrencilerin dinleme esnasında duydukları etkinlikleri sırasına göre numaralandırmaları istenmektedir.

Tablo 31

Modül 4 A1-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER A1 Mein Alltag a. Leon erzählt. Hör die Sätze und nummeriere sie in der richtigen Reihenfolge!	Katlıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metnlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Yukarıda geçen kriterler incelendiğinde, dinleme metninin kayıt kalitesinin iyi olduğu, konuşma hızının A1 seviyesinde olduğu ve metne ait alıştırmaların dinleme sırasında yapılabildiği görülmektedir. Ancak Leon adındaki genç, günlük aktivitelerini monolog tarzında anlattığından dinleme gerçekçi bir şekilde yansınamamaktadır ve iletişimin sözsüz unsurlarında da gerçekliğe rastlanılmamaktadır. Dinlemede Leon adındaki genç, gün içinde yaptığı etkinlikleri karşılıklı konuşma hâlinde sunabilirdi ve/veya arka fonda bu etkinliklere ait sesler olabilirdi. Örneğin “Kahvaltı yapıyorum.” derken tabak çatal kaşık sesleri, “Yüzümü yıkıyorum.” cümlesinde su sesi gelebilir ve böylece dinleme daha gerçekçi olabilirdi. Etkinlikte “Almanca konuşulan ülkelerin tamamı hakkında bilgi verilmiştir.” kriteri ile ilgili bilgi bulunmadığından ve “Dinlediğini anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.” kriteri, etkinliğin duyduğunu işaretlemeye yönelik olması nedeniyle yorumlanamamıştır.

Şekil 30. Modül 4 A1-a dinleme metninin görseli

4 B Was machen wir am Wochenende? (Hafta Sonu Ne Yapıyoruz?)

B2 Was macht Karin heute? (Karin Bugün Ne Yapıyor?)

b. Was macht Karin heute? Hör zu und ordne die Uhrzeiten den Bildern zu!
(Karin Bugün Ne Yapıyor? Dinle ve Saatleri Resimlerle Eşleştir!)

İlgili alıştırmada öğrencilerden dört tane fotoğrafın uygun saatlerle eşleştirilmesi beklenmektedir. Dinleme metni, duyduğunu anlamaya yönelik bir etkinliktir ve dinleme süresi 0.41 dakikadır.

Tablo 32

Modül 4 B2-b Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
B2 Was macht Karin heute?				
b. Was macht Karin heute? Hör zu und ordne die Uhrzeiten den Bildern zu!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.			X	
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.			X	

Dinlediğini anlamaya yönelik olan bu alıştırmada kayıt kalitesinin iyi olduğu belirtilebilir. Dinleme metninde Karin adında bir kız, gün içinde yapmayı planladığı dört etkinlikten bahsetmektedir. Monolog şeklinde geçen ve gerçek hayatı hiç yansıtmayan bu dinlemede etkinlikler arka arkaya söylendiğinden A1 seviyesindeki öğrencilerin bu alıştırmayı yetiştirmeleri pek mümkün görünmemektedir. Dinlemede Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi bulunmamaktadır.

Şekil 31. Modül 4 B2-b dinleme metninin görseli

B3 Das Fußballspiel

a. Hör die SMS und ordne sie nach der Reihenfolge!

(Mesajları Dinle ve Dinleme Sırasına Göre Sırala!)

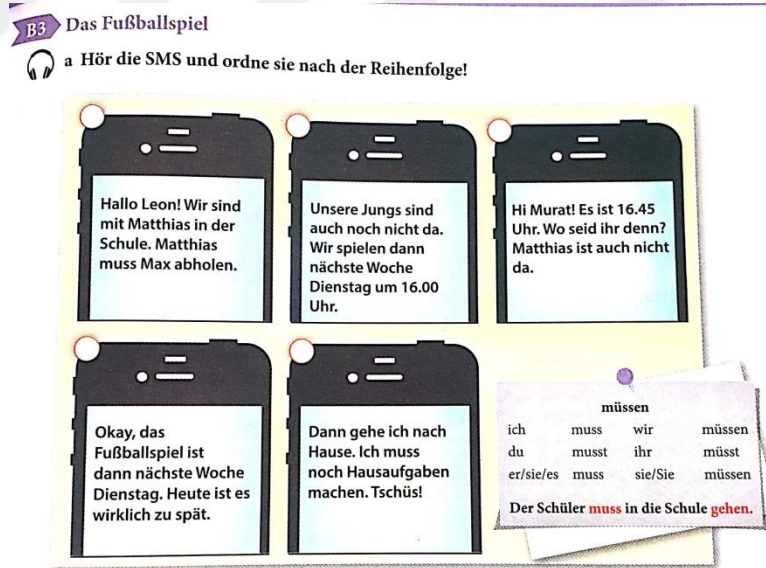
Beş cep telefonu mesajının bulunduğu bu alıştırmada, öğrencilerden dinledikleri mesajlara göre, telefonların üzerinde yer alan dairelere sıra numaralarını yazmaları istenmektedir. Dinlediğini anlamadan çok, duyduğunu sıralama alışırması sayılabilecek bu dinleme metninin süresi 0.53 dakikadır.

Tablo 33

Modül 4 B3-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER B3 Das Fußballspiel a. Hör die SMS und ordne sie nach der Reihenfolge!	Katlıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantik (gerçekçi) tir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantik (gerçekçi) tir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırma dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Yukarıda yer alan tablo değerlendirildiğinde kayıt kalitesinin iyi olduğu anlaşılmaktadır. Doğallıktan tamamen uzak ve çok yapay bir konuşmanın yer aldığı dinlemede, iletişimin sözsüz unsurları ile de karşılaşmadığı belirlenmiştir. Konuşma hızı, öğrenci seviyesine uygun olarak seslendirilmiştir. Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi bulunmamaktadır. Etkinlik, dinlediğini anlama etkinliğinden çok, dinlediğini sıralama etkinliği şeklinde oluşturulmuştur ve dinleme sırasında yapılabilecek durumdadır.

Şekil 32. Modül 4 B3-a dinleme metninin görseli

4 C Ein Treff im Cafe Timpi (CafeTimpi'de Buluşma)

C 2 Im Restaurant (Restaurantta)

c.Hör den Dialog und markiere die richtige Stelle! Bilde Sätze mit “möchten”!

(Diyaloğu Dinle ve Doğru Olan Bölümleri İşaretle! “möchten” Fiili İle Cümleler Oluştur!)

İlgili dinleme metninde öğrencilerden Petra, Markus, Selin ve Mert adlı kişilerin yemek ve/veya içmek istediklerini işaretlemeleri beklenmektedir. Adı geçen dört genç arasında gerçekleşen konuşmada üç genç ne istediklerine dair bilgi vermektedir ve dinleme süresi 0.39 dakikadır.

Tablo 34

Modül 4 C2-c Dinleme Metnin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER C2 Im Restaurant c. Hör den Dialog und markiere die richtige Stelle! Bilde Sätze mit “möchten”	Katlıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metnlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.		X		
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Kayıt kalitesi oldukça iyi olan ilgili dinleme metni, kitap genelinde nadir olarak karşımıza çıkan diyalog şeklindedir ve dört kişi arasında geçmektedir. Konuşma her ne kadar birden fazla kişi arasında geçse de beklenen doğal bir konuşma ortamına rastlanılamamaktadır. Restoranda geçen bu dinleme metninin arka fonunda restoranda otururken çevreden duyulması beklenen konuşma sesleri, çatal kaşık sesleri vb. çevresel seslerin olmadığı dikkat çekmektedir. Öğrencilerden işaretlemesi beklenen yiyecek ve/veya içecek bölümleri, dinleme sırasında yapılabilecek hızdadır. Bu bağlamda konuşma hızının öğrenci seviyelerine uygun olduğu söylenebilir. İlgili metinde Almanca konuşulan ülkeler hakkında verilmiş bir bilgiye rastlanılmamaktadır. Öğrenciler, bu alıştırmada dinlediğini anlamaya yönelik soruların yerine cümle içinde geçen yiyecek-içecek ile ilgili duydukları kelimeleri işaretlemeleri gerekmektedir. Bundan dolayı bu dinleme metni, kısmen anlamaya yöneliktir olarak değerlendirilebilir.

c Hör den Dialog und markiere die richtige Stelle! Bilde Sätze mit „möchten“!

	Petra	Mert	Selin	Markus
der Hamburger				
der Kartoffelsalat				
die Pommes	X			
der Fisch				
die Pizza				
das Hähnchen	X			
der Orangensaft				
das Mineralwasser				

Petra möchte Hähnchen und Pommes essen.

Şekil 33. Modül 4 C2-c dinleme metninin görseli

4. Fertigkeitstraining (Beceri Çalışması)

c. Was machen die Jugendlichen am Samstag? Hör zu und schreib die Namen der Jugendlichen (Steffi, Oliver, Laura, Sinan) in die Tabelle!

(Gençler Cumartesi Günü Ne Yapıyor? Dinle ve Gençlerin İsimlerini Tabloya Yaz!)

0.50 dakika süren dinleme aktivitesinde, gençlerin yaptığı günlük aktiviteler ve daha önce öğretilen saatlerin pekiştirilmesi hedeflenmektedir. İlgili alıştırmada yer alan tabloda dört farklı saat ve dört farklı aktivite bulunmaktadır. Dinleme metninde bir genç sinemaya gitmek istemekte ve birlikte gidebileceği bir arkadaş aramaktadır. Dinlemede dört arkadaşın cumartesi günü yaptığı etkinlikler hakkında bilgi verilmektedir. Öğrencilerin bu doğrultuda duydukları etkinlikleri ilgili tabloya işaretlemeleri gerekmektedir.

Tablo 35

Modül 4 Mein Alltag Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
4. Fertigkeitstraining Mein Alltag				
Was machen die Jugendlichen am Samstag? Hör zu und schreib die Namen der Jugendlichen (Steffi, Oliver, Laura, Sinan) in die Tabelle!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Rösler'in belirlediği kriterlere göre incelediğimiz dinleme metninde kayıt kalitesinin iyi olduğu, metnin konuşma hızının öğrenci seviyesine uygun olduğu ve alıştırmanın dinleme sırasında yapılabildiği görülmektedir. Dinleme etkinliğinde sinemaya gitmek isteyen genç,

farklı saatlerde dört arkadaşını telefonla aradıktan sonra aradığı arkadaşının o saatte hangi etkinliği yaptığı bilgisini vermektedir. Dört arkadaş ile geçen telefon görüşmesi bilgisi, monolog şekilde verildiğinden dinleme çok yapay bir görünümündedir. Anlatılan telefon görüşmeleri gerçekte yaşandığı gibi örneğin; telefon zili çalma sesi, karşı taraftan telefon açma sesi, planlanan aktiviteler hakkında karşılıklı konuşma şeklinde olmaması bir eksiklik olarak dikkat çekmektedir.

Söz konusu aktivitede öğrenciler, dinledikleri metinde geçen saatleri ve etkinlikleri anlayıp tabloda işaretlemek durumunda olduklarından, dinleme anlamaya yönelik olarak değerlendirilmektedir. Dinlemede Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgilerin yer almadığı görülmektedir.

 Was machen die Jugendlichen am Samstag? Hör zu und schreib die Namen der Jugendlichen (Steffi, Oliver, Laura, Sinan) in die Tabelle!

	Musik hören	ins Kino gehen	Deutsch üben	Tennis spielen
16:15				
17:45				
14:40				
15:30				

Şekil 34. Modül 4 Mein Alltag dinleme metninin görseli

6.1.5. Modul 5: Essen und Trinken

5. Üniteye Yer Alan Dinleme Metinleri ve Bulgular

Beşinci üniteye yer alan “Obst und Gemüse”, “Im Supermarkt”, “Wir machen einen Kartoffelsalat” içeriklerinde öğrencilere meyve sebze isimleri, fiyat ve miktar ifadeleri, markette alışveriş, sabah – öğlen – akşam öğünleri, yemek tarifleri gibi konuların öğretilmesi hedeflenmektedir. “Essen und Trinken” modülünde toplam 6 dinleme etkinliği yer almaktadır.

5A Obst und Gemüse (Meyve ve Sebze)

A2 Was ist/sind das?(Bu Nedir?/Bunlar Nedir?)

Hör zu und ergänze! (Diyaloğu Dinle ve Cümleleri Tamamla!)

“Diyaloğu Dinle ve Cümleleri Tamamla!” talimatıyla yer alan dinlemede “ist-sind” ifadelerinin öğretilmesi hedeflenmektedir. İlgili dinlemede iki ayrı resim yer almaktadır.

Birinci resimde bir kız elinde bir elmayı gösterip “Bu bir portakal mıdır?”, ikinci resimde ise elde birçok domates tutarken “Bunlar çilek midir?” sorularını yöneltmektedir. Öğrencilerden dinleme esnasında cevaplarda yer alan boşlukların doldurulması istenmektedir ve kayıt metni 0.45 dakika sürmektedir. Söz konusu dinleme “dinlediğini anlama” etkinliğinden çok “duyduğunu yazma” etkinliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrenciler bu etkinlik neticesinde öğretilmesi hedeflenen tekil-çoğul cümle kalıplarını sormayı öğrenebileceklerdir.

Tablo 36

Modül 5 A2 Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER A2 Was ist/sind das? Hör zu und ergänze!	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metinlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

“Dinlediğini anlama” etkinliğinin aksine “duyduğunu yazma” etkinliği olarak değerlendirilen dinlemenin kayıt kalitesinin iyi olduğu, konuşma hızının öğrencilerin seviyesine uygun olduğu ve buna bağlı olarak da alıştırmaların dinleme sırasında yapılabileceği söylenebilir. Ancak “Bu bir portakal mıdır?” ya da “Bunlar çilek midir?” gibi gerçekte sorulmayacak soruların yerine “Bu senin mi?” veya “Bunlar senin mi?” soruları diyalogun daha gerçekçi olmasını sağlayabilirdi. Yine ilgili dinleme metninde iletişimin sözsüz unsurları ile karşılaşılmemektedir. Bunun yanı sıra ilgili kriterlerde yer alan “Almanca konuşulan ülkelerin tamamı hakkında bilgi verilmiştir” kısmı metnin bu doğrultuda bilgiler içermemesi nedeniyle değerlendirilememiştir. “Dinlediğini anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir” maddesi ise ilgili metnin “dinlediğini anlamaya” yönelik olarak hazırlanmamış olması nedeniyle yorumlanamamıştır.

Şekil 35. Modül 5 A2 dinleme metninin görseli

A 5 Alex geht einkaufen

Hör zu und ergänze die Preise und die Mengenangaben im Text!

(Dinle ve Fiyat Ya Da Miktar İfadelerini Tamamla!)

0.56 dakika süren ve “Dinle ve Tamamla!” talimatıyla başlayan dinlemede Euro, Cent, Kilo, Pfund, Bund, Scheibe gibi fiyat ve miktar ifadelerinin öğrenilmesi amaçlanmaktadır. Bu alıştırma duyulan ifadelerin anlaşılıp yazılması gerektiğinden ilgili dinleme alıştırması “dinlediğini anlama” etkinliği olarak görülmektedir.

Tablo 37

Modül 5 A5 Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
A 5 Alex geht einkaufen				
Hör zu und ergänze die Preise und die Mengenangaben im Text!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metinlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.			X	

Rösler’in belirlediği kriterlere göre incelenen dinleme metninin kayıt kalitesinin iyi olduğu söylenebilir. İlgili dinleme metninde Alex isminde bir gencin yapmış olduğu alışverişte neler aldığı ve satın aldığı yiyeceklerin fiyatları söylenmektedir. Monolog şeklinde geçen metin için gerçeklikten bahsetmek mümkün değildir. Alışveriş bir markette ya da pazarda gerçekleşseydi satıcı ve alıcı karşılıklı konuşsaydı ve bu kişilerin bulunduğu doğal ortamın sesi olsaydı dinleme öğrencilere daha ilgi çekici gelebilir ve aynı zamanda otantik

sayılabilir. Dinlemede öğrencilerden yazması beklenen fiyat ve miktar ifadeleri neredeyse arka arkaya söylendiğinden konuşma hızının öğrenci seviyesinde olmadığı düşünülmekte ve alıştırmanın dinleme sırasında yapılamayacağı söylenebilmektedir. Almanca konuşulan ülkeler ile ilgili bir bilginin bulunmaması ve metnin “dinlediğini anlamaya” yönelik sorular içermemesi nedeniyle 5. ve 6. kriter değerlendirilememiştir.

A5 Alex geht einkaufen.

Hör zu und ergänze die Preise und die Mengenangaben im Text!

Alex geht einkaufen. Er kauft drei Kilo Tomaten, ein Kilo Kirschen, ein Bund Petersilie, drei Scheiben Wassermelonen und ein Pfund Erdbeeren. Ein Kilo Tomaten kosten ____ €, ein ____ Kirschen ____ €, ein ____ Petersilie ____ Cent, drei Scheiben Wassermelonen ____ € und ein ____ Erdbeeren ____ €. Er bezahlt 13,35 € und bekommt ____ Cent Rückgeld.

Şekil 36. Modül 5 A5 dinleme metninin görseli

5B Im Supermarkt

B4 Wann esse ich was?

a. Hör zu und ergänze die Artikel! (Dinle ve Tanımlıkları Tamamla!)

0.49 dakika süren dinleme etkinliğinde öğrencilerin yiyecek isimlerinin tanımlıklarını öğrenmeleri hedeflenmektedir. İlgili metinde öğrencilerden dinletilen yiyecek isimlerinin tanımlıklarını tamamlamaları istenmektedir.

Tablo 38

Modül 5 B4-b Dinlemem Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
B4 Wann esse ich was?				
b.Hör zu und ergänze die Artikel!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Yukarıda yer alan kriterlere göre dinleme metni değerlendirildiğinde kayıt kalitesinin çok iyi olduğu ve öğrencilerin yiyecek isimlerinin tanımlıklarının dinleme sırasında yazılabileceği düşünüldüğünden konuşma hızının da öğrenci seviyesinde olduğunu söylemek mümkündür. Bu bağlamda konuşma hızı, öğrenci seviyesine uygun olarak

görülmektedir. “Dinlediğini anlama” etkinliğinden ziyade “Duyduğunu yazma” etkinliği olarak görülen bu alıştırma, restoranda diyalog şeklinde geçse otantik bir konuşma olarak değerlendirilebilirdi. Dinleme metninde iletişimin sözsüz unsurlarına da rastlanılmadığı söylenebilir. Ayrıca dinlemede Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmemektedir. ”Dinlediğini anlama soruları, metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.” kriteri, anlamaya yönelik sorular bulunmadığından değerlendirilememiştir.

b Hör zu und ergänze die Artikel!

.... Fisch Bratkartoffeln Mineralwasser Suppe Joghurt
.... Hähnchen Reis Butterbrot Käsebrot Olive Ei

Şekil 37. Modül 5 B4-b dinlemem metninin görseli

5 C Wir machen einen Kartoffelsalat (Patates Salatası Yapıyoruz)

C2 Was essen und trinken die Personen zum Abendbrot?

(İnsanlar Akşam Yemeğinde Ne Yiyor ve Ne İçiyor?)

a. Hör zu und kreuze an! (Dinle ve İşaretle!)

İlgili dinleme metninde Ali, Sonja, Franco ve Takumi adlı dört kişinin akşam yemeğinde ne yiyip içmek istedikleri hakkında bilgi verilmektedir. Farklı yemek çeşitlerinin öğretilmesinin hedeflendiği dinlemede öğrencilerden tabloda uygun yerleri işaretlemeleri beklenmektedir. Monolog şekilde geçen dinleme metninin kayıt süresi 0.52 dakikadır.

Tablo 39

Modül 5 C2-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
C2 Was essen und trinken die Personen zum Abendbrot?				
a. Hör zu und kreuze an!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metnlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.		X		
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilir.			X	

İlgili dinleme metni Rösler’in belirlediği kriterlere göre değerlendirildiğinde kayıt kalitesinin iyi olduğu fark edilmektedir. Metinde Ali, Sonja, Franco ve Takumi isimli dört

kişi monolog şekilde ne yiyip içmek istediğini belirtmiştir. Dinlemenin doğallıktan çok uzak, monoton bir şekilde geçtiği görülmektedir. Burada gerçek dünyada, örneğin restoranda karşılaşılabilecek bir diyalog, buna bağlı olarak da gerçekliği yansıtacak arka fon sesleri kullanılabilirdi. Restoranda duyulan doğal sesler dinlemeyi daha otantik bir hâle dönüştürebilirdi. Alıştırmanın dinleme esnasında yapılabileceği düşünüldüğünden konuşma hızı öğrenci seviyesine uygun olarak görülmektedir.

Etkinlikte dinlediğini anlama soruları net bir şekilde bulunmamaktadır. Ancak alıştırma, cümle içinde geçen yiyecek ve içecekleri duyup işaretlemeleri gerektiğinden bu dinleme metni duyduğunu işaretleme etkinliği olarak değerlendirilebilir.

Diğer bir kriter olan “Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi” kısmına ise rastlanılamamıştır.

C2 Was essen und trinken die Personen zum Abendbrot?

 a Hör zu und kreuze an!

	Döner mit Salat, Limonade	Spaghetti mit Soße, Wasser	Sushi mit Reis, Mineralwasser	Käsebröt, Orangensaft
Ali				
Sonja				
Franco				
Takumi				

Şekil 38. Modül 5 C2-a dinleme metninin görseli

b. Hör noch einmal und schreib richtig/falsch!(R/F)

(Tekrar Dinle ve Doğru/Yanlış Yaz!)

Öğrencilerden aynı dinleme metnini tekrar dinleyip etkinlikte geçen dört cümlelerin başına doğru (R) ya da yanlış (F) yazmaları istenmektedir.

Tablo 40

Modül 5 C2-b Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
C2 Was essen und trinken die Personen zum Abendbrot?				
b.Hör noch einmal und schreib richtig/falsch! (R/F)				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metinlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilir.	X			

Bu alıştırmayı yukarıda da görüldüğü gibi aynı dinleme metnine göre incelendiğinden ilk beş kriter tekrar değerlendirilmeyecektir. İlgili etkinlikte geçen dinlediğini anlama soruları, metni anlamaya yöneliktir ve dinleme sırasında yapılabilir.

b Hör noch einmal und schreib richtig/falsch? (R/F)

- ☐ 1. Ali trinkt gern Limonade.
- ☐ 2. Franco isst gern Steak mit Salat.
- ☐ 3. Sonja mag Käsebrot und Orangensaft.
- ☐ 4. Takumis Lieblingsessen ist Hähnchen mit Reis.

Şekil 39. Modül 5 C2-b dinleme metninin görseli

C 3 Wie machen wir einen Kartoffelsalat? (Patates Salatasını Nasıl Yaparız?)

a. Hör zu und ergänze die Zutaten im Rezept

(Dinle ve Tarifteki Eksik Malzemeleri Tamamla)

0.41 dakika süren ve “Dinle ve Malzemeleri Tamamla!” talimatıyla yer alan dinlemede öğrencilerden mayonezli patates salatası için malzeme listesinde eksik olan malzemeleri tamamlamaları istenmektedir. Patates salatasına ait malzeme listesinin ve yanında gerçek fotoğrafının bulunduğu etkinlikte, öğrencilerin, yemek tariflerinde malzeme listelerini oluşturmaları; çay kaşığı, çorba kaşığı gibi ifadeleri öğrenmeleri hedeflenmektedir. Bu alıştırmada, yiyeceklerin anlaşılıp yazılması gerektiğinden ilgili dinleme alıştırması “Dinlediğini yazma” etkinliği olarak değerlendirilebilir.

Tablo 41

Modül 5 C3-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
C 3 Wie machen wir einen Kartoffelsalat				
a. Hör zu und ergänze die Zutaten im Rezept!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Rösler'in belirlediği kriterlere göre incelenen dinleme metninin kayıt kalitesinin iyi olduğu söylenebilir. İlgili dinleme metninde mayonezli patates salatasına ait malzemeler, listedeki sıraya göre söylenmekte ve öğrencilerden eksik kalan kısımları yazmaları istenmektedir. Bu nedenle konuşma çok monoton bir şekilde geçmekte ve otantik olarak değerlendirilememektedir. Etkinlikte bir kişi başka birinden tarif istese ve diyalog mutfakta gerçekte duyulabilecek tabak, tencere sesleri eşliğinde geçse, öğrencilere daha otantik gelebilirdi. Konuşma hızının öğrenci seviyesine uygun olduğu değerlendirilen metinde öğrenciler, duydukları eksik kelimeleri yazmak durumunda olduğundan ilgili metnin “dinlediğini yazmaya” yönelik olduğu söylenebilir ve alıştırmalar, dinleme esnasında yapılabilecek durumdadır. Almanca konuşulan ülkeler ile ilgili bir bilginin bulunmaması nedeniyle ilgili kriter değerlendirilememektedir.

Şekil 40. Modül 5 C3-a dinleme metninin görseli

5 Fertigkeitstraining (Beceri Çalışması)

Einkaufen (Alışveriş)

Was kauft Familie Klein ein? (Klein Ailesi Ne Alıyor?)

Hör den Dialog und kreuze an, was die Familienmitglieder kaufen!

(Diyalogu Dinle ve Aile Bireylerinin Aldıklarını İşaretle!)

“Dinle ve Aldıklarını İşaretle” talimatıyla yer alan dinlemede Klein ailesi bir markette alışveriş yapmaktadır. Etkinlikte bir alışveriş listesi ve dört kişilik bir ailenin görüldüğü market fotoğrafı bulunmaktadır. Metnin dinleme süresi 0.44 dakikadır. Söz konusu dinleme “dinlediğini anlama” etkinliğinden çok “duyduğunu işaretleme” etkinliği olarak değerlendirilebilir. Bu etkinlik neticesinde daha önce öğrenilen yiyecek ve içecek ile ilgili kelimelerin pekiştirilmesi hedeflenmektedir.

Tablo 42

Modül 5 Einkaufen Dinleme Metnin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
5 Fertigkeitstraining Einkaufen				
Was kauft Familie Klein ein?				
Hör den Dialog und kreuze an, was die Familienmitglieder kaufen!				
Dinleme metnin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.		X		
Dinleme metinlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.		X		

Yukarıdaki kriterler incelendiğinde dinleme metnin kayıt kalitesinin iyi olduğu görülmektedir. Klein ailesinin markette alışveriş yaparken birbirleri ile konuşmalarının yer aldığı bu etkinlikte kişiler doğala yakın bir diyalog içindedirler. Ancak Almanların konuşmalarının aksine vurgu veya tonlamaların az olmasından konuşmalar yine de çok gerçekçi olarak yorumlanamamaktadır. Konuşmada geçen yiyecek içecek isimleri arka arkaya söylendiğinden alıştırma dinleme sırasında yapılamayabilir. Ayrıca dinlemede Bayan Klein’in söylediği domates, patates ve limon kelimelerini Bay Klein de söylemektedir. Bu bağlamda öğrencilerin duydukları bu kelimeleri kimin söylediği ve nereye işaretlemeleri konusunda bir anlam kargaşası yaşayabileceği düşünülmektedir. Dinlemede arka fonda alışveriş merkezinde bulunan insan sesleri, alışveriş arabalarının sesleri veya anons sesleri duyulsa metin daha gerçekçi bulunabilirdi. Bunun yanı sıra

yukarıdaki kriterlerde yer alan “Almanca konuşulan ülkelerin tamamı hakkında bilgi verilmiştir.” kısmı metnin bu doğrultuda bilgiler içermemesi nedeniyle değerlendirilememiştir.

Einkaufen
HÖREN
Was kauft Familie Klein ein?
Hör den Dialog und kreuze an, was die Familienmitglieder kaufen!

	Frau Klein	Herr Klein	Johannes	Marion
Schokolade				
Tomaten				
Bananen				
Kartoffeln				
Kaffee				
Zitronen				
Brot				
Limonade				

Şekil 41. Modül 5 Einkaufen dinleme metninin görseli

6.1.6. Modul 6: Besondere Tage

6. Ünite Yeri Alan Dinleme Metinleri ve Bulgular

“Besondere Tage” adlı altıncı ünite “Der Kalender”, “Die Überraschung” ve “Tage zum Feiern” başlıklı 3 içerik bulunmaktadır. Bu içeriklerde öğrencilere mevsimler, aylar, sıra sayıları, bayram ve resmi tatil günleri, wollen fiili, davetiye ve e-Posta yazma gibi konuların öğretilmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda toplam 5 dinleme etkinliği karşımıza çıkmaktadır.

6A Der Kalender (Takvim)

A1 Die Jahreszeiten und die Monate (Mevsimler ve Aylar)

c. Hör den Text und schreib die Monate! (Metni Dinle ve Ayları Yaz!)

Ayların ve mevsimlerin öğrenilmesinin hedeflendiği bu dinleme metninde, mevsimler ve onlara ait aylardan bahsedilmektedir. Dinleme esnasında öğrencilerden kutu içinde yer alan ay isimlerini uygun boşluklara yazmaları beklenmektedir. Dinleme metni toplam 1.01 dakika sürmektedir.

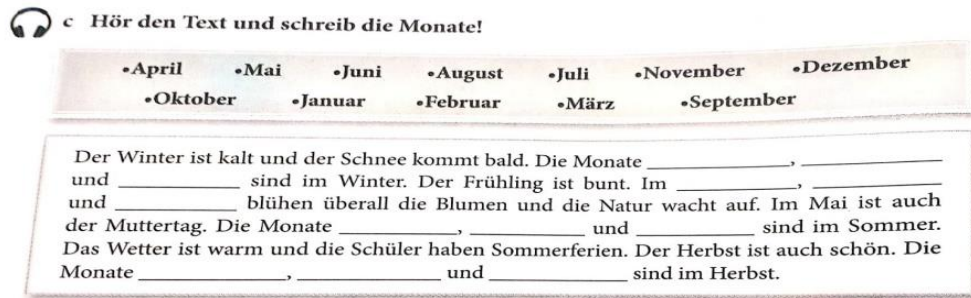
Söz konusu dinlemenin “dinlediğini anlama”dan çok “duyduğunu yazma” etkinliği şeklinde oluşturulduğu anlaşılmaktadır. Öğrenciler bu etkinlik neticesinde öğretilmesi hedeflenen ayların ve mevsimlerin doğru telaffuzlarını edinebileceklerdir.

Tablo 43

Modül 6 A1-c Dinleme Etkinliğinin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER 6 A1 Die Jahreszeiten und die Monate c. Hör den Text und schreib die Monate!	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırma dinleme esnasında yapılabilmektedir.		X		

Yukarıda yer alan tablo değerlendirildiğinde kayıt kalitesinin oldukça iyi düzeyde olduğu söylenebilir. Dinleme etkinliği, mevsimler hakkında bilgi veren bir metinden oluşmaktadır. Metin, konuşma şeklinde geçmediğinden otantik olarak değerlendirilememektedir. Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmediğinden ve metinle ilgili dinlediğini anlama soruları bulunmadığından beşinci ve altıncı kriter değerlendirilememiştir. Dinlemede mevsimlerin öğrenilmesi hedeflendiğinden mevsimlere uygun seslerin dinletilmesi, dinleme metnini daha dikkat çekici hâle getirebilirdi. Dinlemede yer alan konuşma hızı A1 seviyesindeki öğrencilerin anlayabileceği şekilde görüldüğünden ilgili alıştırmaların dinleme esnasında yapılabileceği düşünülmektedir.

Şekil 42. Modül 6 A1-c dinleme etkinliğinin görseli

6 B Die Überraschung (Sürpriz)

B 4 Der Geburtstagskalender (Doğum Günü Takvimi)

a. Wann haben die Jugendlichen Geburtstag und was bekommen sie?

Hör zu und ergänze die Tabelle!

(Gençlerin Doğum Günü Ne Zaman ve Aldıkları Hediyeler Nedir?)

Dinle ve Tabloyu Tamamla!

“Dinle ve Tabloyu Tamamla!” başlığı altında yer alan dinlemede Sena, Heidi ve Paul adında üç gencin doğum günleri ve aldıkları hediyeler hakkında bilgi verilmektedir. 0.41 dakika süren etkinlikte verilen tabloda öğrencilerden “Wann?” (Ne zaman?) ve “Was?” (Ne?) sorularının yanıtlarını yazmaları istenmektedir. Dinlediğini anlama çalışması olan bu alıştırmada öğrencilerin doğum günü tarihlerini anlamaları ve doğum günü hediyeleri hakkında bilgi sahibi olmaları hedeflenmektedir.

Tablo 44

Modül 6 B4-a Dinleme Etkinliğinin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
B4 Der Geburtstagskalender				
a. Wann haben die Jugendlichen Geburtstag und was bekommen sie?				
Hör zu und ergänze die Tabelle!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.			X	
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilir.			X	

Rösler’in belirlediği kriterler doğrultusunda incelenen metinde kayıt kalitesinin yeterli olduğu ancak Sena, Heidi ve Paul adlı kişilerin doğum günleri ve hediyeleri hakkındaki bilgiler monolog şeklinde anlatıldığından konuşmanın yapay durduğu herhangi bir otantikliğin söz konusu olmadığı, konuşmalara etki eden çevresel faktörlerin yer almadığı belirlenmiştir. Monolog şeklinde geçen konuşmanın diyaloglar hâlinde yapılması ve dinlemede kişilerin bulundukları duruma göre çevresel seslerin bulunması, daha otantik ve etkili bir dinlemenin oluşmasına katkı sağlayabilirdi. Bunun yanı sıra ilgili metinde yer alan kişinin konuşma hızının öğrencilerin seviyesinin üzerinde olduğu ve buna bağlı olarak da alıştırmayı dinleme sırasında yapamayabilecekleri düşünülmektedir. Almanca

konusulan ülkeler ile ilgili bir bilginin bulunmamasından ötürü ilgili kriter değerlendirilememiştir.

B4 Der Geburtstagskalender

a Wann haben die Jugendlichen Geburtstag und was bekommen sie? Hör zu und ergänze die Tabelle!

	Sena	Heidi	Paul
Wann?			
Was?			

Şekil 43. Modül 6 B4-a dinleme etkinliğinin görseli

C1 Eine E-Mail an die Tante (Teyzeye/Halaya/Yengeye bir E-Posta)

c. Hör die E-Mail und ergänze den Text! Schreib die fehlenden Informationen mit Ziffern!
(E-Postayı Dinle ve Metni Tamamla! Eksik Bilgileri Rakamlarla Yaz!)

“Eksik Bilgileri Rakamlarla Yaz!” talimatı ile başlayan dinleme metninde öğrencilerin duydukları saat, gün, ay, yıl gibi ifadeleri anlamaları hedeflenmektedir. İlgili metinde Leyla adında bir kız, teyzesine e-posta yazmıştır. İlgili e-postada, yapılacak olan okul eğlencesi, ramazan bayramı ve doğum günü gibi özel günlerin tarihleri hakkında bilgi verilmektedir. Konuşma metninin süresi 1.16 dakikadır.

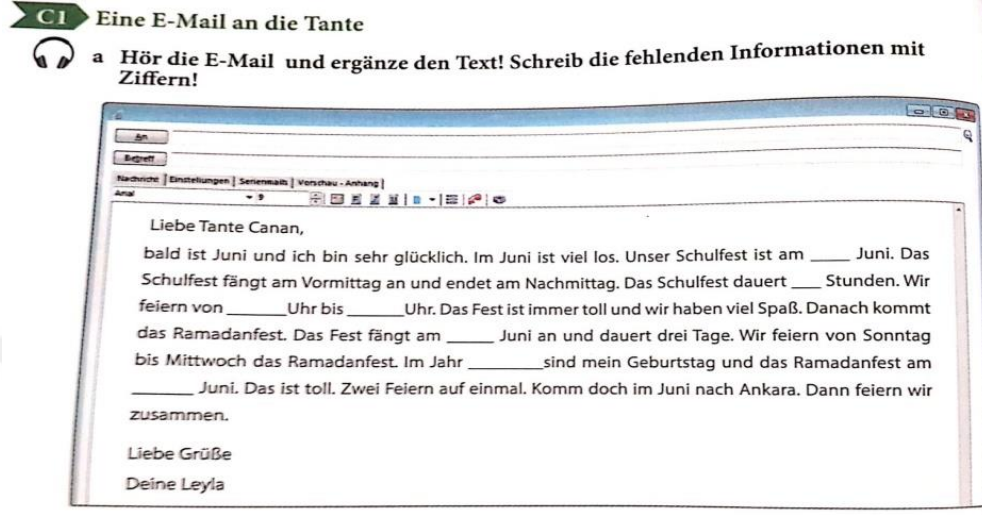
Tablo 45

Modül 6 C1-a Dinleme Etkinliğinin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
C1 Eine E-Mail an die Tante				
a. Hör die E-Mail und ergänze den Text!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.		X		
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilir.	X			

Yukarıdaki tabloya göre kayıt kalitesinin oldukça iyi olduğu anlaşılmaktadır. Etkinlikte Leyla adındaki kızın teyzesine yazdığı e-posta dinletilmektedir. Dinlemede bir e-posta söz konusu olduğundan dinleme, konuşmadan ziyade bir okuma şeklinde değerlendirilebilir. Bu nedenle ikinci kriter otantik olarak değerlendirilememiştir. E-posta okunurken az da olsa tonlamalara dikkat edildiği görülmektedir. E-posta öğrencilerin anlayabileceği şekilde okunduğu için alıştırmalar, dinleme esnasında yapılabilir. İlgili etkinlikte dinlediğini

anlama soruları yer almamaktadır. Ancak öğrencilerin duydukları rakamları anlayıp yazmaları gerektiği için dinlediğini anlama etkinliği olarak değerlendirilmiştir. “Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir.” kriteri hakkında bir bilgi bulunmadığından beşinci kriter değerlendirilememiştir.

Şekil 44. Modül 6 C1-a dinleme etkinliğinin görseli

6. Fertigkeitstraining (Beceri Çalışması)

Verschiedene Feste(Farklı Bayramlar)

a. Hör den Dialog und schreib die fehlenden Informationen auf das Plakat

(Diyalogu Dinle ve Afişteki Eksik Bilgileri Yaz!)

“Dinle ve Afişteki Eksik Bilgileri Yaz!” talimatıyla yer alan dinlemeye göre öğrencilerin afiş bilgilerini anlamaları, yazmaları ve bu doğrultuda okul eğlencesinde yapılabilecek etkinlikler ve afiş hazırlama ile ilgili bilgi edinmeleri hedeflenmektedir. Dinleme metninde Klaus ve Miriam adında iki genç, okul eğlencesi hakkında konuşmaktadır ve metnin dinleme süresi 0.56 dakikadır. Söz konusu dinleme “dinlediğini anlama” etkinliğidir. Öğrenciler bu alıştırma neticesinde öğretilmesi hedeflenen afiş hazırlama ve okul etkinliklerini öğrenebileceklerdir.

Tablo 46

Modül 6 Verschiedene Feste-a Dinleme Etkinliğinin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
6 Fertigkeitstraining Verschiedene Feste				
a. Hör den Dialog und schreib die fehlenden Informationen auf das Plakat!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Rösler'in belirlediği kriterlere göre kayıt kalitesinin oldukça iyi olduğu görülmektedir. Dinlemede Klaus ve Miriam isimli iki genç, okul eğlencesi hakkında konuşmaktadır. Ancak konuşma iki kişi arasında geçmesine rağmen çok yapay görünmekte ve bu nedenle otantik olarak değerlendirilememektedir. İki genç arasında geçen konuşma esnasında çevreden gelebilecek doğal seslere de rastlanılamamaktadır. Dinleme metninin konuşma hızı, öğrencilerin seviyelerine uygun olarak değerlendirilmektedir. Alıştırma, dinlediğini anlama etkinliği yerine boşlukları tamamlama etkinliğidir. Öğrenciler boşlukları, metni anladıkları takdirde doldurabileceklerinden etkinlik, bir anlama etkinliği sayılabilmekte ve dinleme sırasında yapılabilmektedir. Bunun yanı sıra ilgili kriterlerde yer alan "Almanca konuşulan ülkelerin tamamı hakkında bilgi verilmiştir." kısmı, metnin bu doğrultuda bilgiler içermemesi nedeniyle değerlendirilememiştir.

 a Hör den Dialog und schreib die fehlenden Informationen auf das Plakat!

 b Hör den Dialog noch einmal und kreuze den richtigen Satz an!

1. ☐ Klaus und Maria sprechen.
2. ☐ Klaus hat viel Freizeit.
3. ☐ Die Schüler bereiten die Aktivitäten vor.
4. ☐ Miriam backt gern Kuchen und Kekse.
5. ☐ Miriam will auch was machen.

Şekil 45. Modül 6 Verschiedene Feste-a/b dinleme etkinliğinin görseli

b. Hör den Dialog noch einmal und kreuze den richtigen Satz an!

(Diyalogu Tekrar Dinle ve Doğru Cümleyi İşaretle!)

Yukarıdaki ile aynı dinleme metnine ait ve “Dinle ve İşaretle!” talimatı olan bu alıştırmada beş cümle arasından doğru olanların işaretlenmesi istenmektedir. Bu alıştırmada öğrencilerin Klaus ve Miriam adlı iki genç arasında geçen konuşmaya göre doğru cümleleri işaretlemeleri gerektiğinden bu alıştırma, dinlediğini anlama etkinliği olarak değerlendirilmektedir.

Tablo 47

Modül 6 Verschiedene Feste-b Dinleme Etkinliğinin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER 6 Fertigkeitstraining Verschiedene Feste b. Hör den Dialog noch einmal und kreuze den richtigen Satz an!	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Aynı dinleme metni daha önce değerlendirildiğinden ilk beş kriter tekrar değerlendirilmemiştir. Öğrencilerin alıştırmada geçen beş cümleden doğru olan cümleleri işaretlemeleri gerektiğinden, etkinlikte geçen anlama sorularının metnin önemli unsurlarını anlamaya yönelik olduğu ve alıştırmaların dinleme sırasında yapılabileceği düşünülmektedir.

c. Hör die Daten und schreib ihre Nummer!

(Bilgileri Dinle ve Dinleme Sıralarını Yaz!)

Dinleme sıralarının yazılması istenen ilgili etkinlikte 12 farklı gün ve ay tarihi yer almaktadır. Bu alıştırma ile öğrencilerin tarihleri pekiştirmeleri hedeflenmektedir. Dinleme anlama etkinliği olarak değerlendirilen metnin dinleme süresi 1.27 dakikadır.

Tablo 48

Modül 6 Verschiedene Feste-c Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
6 Fertigkeitstraining Verschiedene Feste				
c. Hör den Dialog und schreib die fehlenden Informationen auf das Plakat!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metinlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur			X	
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.			X	

Rösler'in belirlediği kriterlere göre kayıt kalitesinin oldukça iyi olduğu görülmektedir. Alıştırmada geçen 12 farklı tarih arasından öğrencilerin duydukları tarihleri, tabloda bulunan kutucuğa sıra numaraları ile yazmaları istenmektedir. Ancak tarihler arka arkaya söylendiğinden konuşma hızı, öğrenci seviyesinin üzerinde olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda alıştırmaların dinleme sırasında yetiştirilemeyeceği düşünülmektedir. Dinlemede geçen 12 tarih, sırasıyla monoton bir şekilde söylendiğinden etkinlikte otantiklikten bahsetmek mümkün olmamaktadır. Aynı zamanda iletişimin sözsüz unsurlarına da rastlanılmamaktadır. Diyalog şeklinde geçen bir dinlemede örneğin, birbirlerine doğum günlerini ve/veya belli bir tarihi soran konuşmalar olsa hem öğrenciye alıştırma esnasında yazmak için vakit kalabilecek hem de daha gerçekçi olarak algılanabileceği için alıştırma öğrencilerin de ilgisini çekebilecektir. Doğal seslerin de yer almadığı bu dinleme metninde otantiklikten bahsetmek mümkün değildir. Alıştırmada dinlediğini anlama soruları yer almamaktadır ancak öğrencilerin duyduğu tarihlere gerekli numaralandırmayı yapmaları gerektiğinden bu etkinlik duyduğunu anlama etkinliği olarak değerlendirilebilir. Bunun yanı sıra ilgili kriterlerde yer alan "Almanca konuşulan ülkelerin tamamı hakkında bilgi verilmiştir." kısmı, metnin bu doğrultuda bilgiler içermemesi nedeniyle değerlendirilememiştir

c Hör die Daten und schreib ihre Nummer?

☐ Heute ist der 26.01.	☐ Heute ist der 08.09.	☐ Heute ist der 10.11.	☐ Heute ist der 30.06.
☐ Heute ist der 19.08.	☐ Heute ist der 13.02.	☐ Heute ist der 01.04.	☐ Heute ist der 19.05.
☐ Heute ist der 11.03.	☐ Heute ist der 12.07.	☐ Heute ist der 23.12.	☐ Heute ist der 03.10.

Şekil 46. Modül 6 Verschiedene Feste-c dinleme metninin görseli

6.1.7. Modul 7: Freizeitaktivitäten

7. Üniteye Yer Alan Dinleme Metinleri ve Bulgular

“Freizeitaktivitäten” başlıklı yedinci üniteye “Tipps für die Freizeit”, “Die Jugendlichen und ihre Hobbys”, “Die Sportarten” adlı üç içerik bulunmaktadır. Bu içeriklerde boş zamanda yapılabilecek aktiviteler, hobiler, “immer”, “oft”, “meistens”, “manchmal”, “nie” gibi zaman kavramları, koleksiyonlar, spor aktiviteleri, “können” fiili gibi konuların öğretilmesi hedeflenmektedir. Adı geçen üniteye toplam 6 dinleme metni bulunmaktadır.

7 A Tipps für die Freizeit (Boş zaman için öneriler)

A1 Jugendliche sind aktiv (Gençler Aktifler)

b. Hör das Gespräch und ergänze die Angaben! (Konuşmayı Dinle ve Bilgileri Tamamla!)

“Konuşmayı Dinle ve Bilgileri Tamamla!” talimatının bulunduğu dinleme metninde Linda Dahl adında bir kız, kendi hakkında bilgi vermektedir. Yaşı, nereli olduğu, yaşadığı yer ve hobilerini anlatmaktadır. İlgili alıştırmada Linda Dahl isimli kızın gerçek fotoğrafı da metnin yanında yer almaktadır. Bu dinleme ile öğrencilerin birkaç bilgi ile kendilerini tanıtmayı öğrenmeleri hedeflenmektedir. Dinleme sırasında öğrencilerin eksik bilgileri tamamlamaları istenmektedir ve dinleme metni 1.02 dakika sürmektedir.

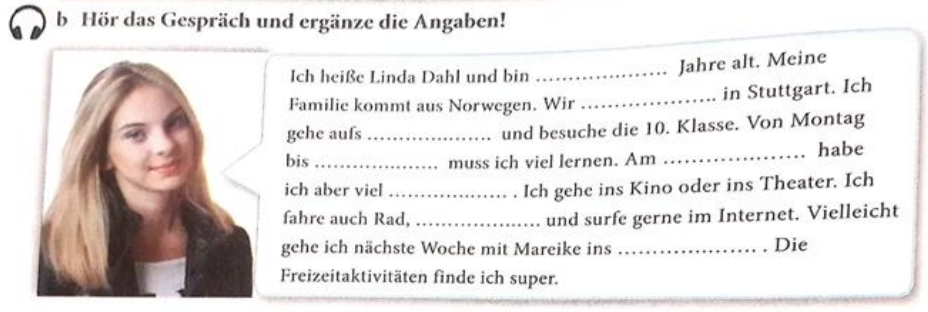
Tablo 49

Modül 7 A1-b Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
A1 Jugendliche sind aktiv				
b. Hör das Gespräch und ergänze die Angaben!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metinlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Kayıt kalitesi iyi bulunan ve öğrenci seviyesine uygun görülen ilgili alıştırmanın dinleme sırasında yapılabileceği düşünülmektedir. Ancak Linda Dahl isimli kız, kendini ve günlük aktivitelerini monolog tarzında anlattığından dinleme gerçekçi bir şekilde yansımamaktadır. İletişimin sözsüz unsurlarında da gerçekliğe rastlanılmamaktadır. Dinlemede Linda Dahl, gün içinde yaptığı etkinlikleri bir arkadaşı ile konuşurken diyalog

hâlinde sunabilirdi ve/veya arka fonda bulunduğu doğal ortam sesi veya bu etkinliklere ait sesler olabilirdi. Etkinlikte “Almanca konuşulan ülkelerin tamamı hakkında bilgi verilmiştir.” kriteri ile ilgili bilgi bulunmadığından ve “Dinlediğini anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.” kriteri, etkinliğin duyduğunu yazmaya yönelik olması nedeniyle belirsiz olarak değerlendirilmiştir. Bunun yanı sıra dinleme metninde öğrencilerden boşlukları tamamlamaları istendiğinden alıştırmaya “duyduğunu anlama” etkinliği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 47. Modül 7 A1-b Dinleme Metnin görseli

A2 Die Freizeitalternativen (Boş Zaman Seçenekleri)

a. Hör zu und ergänze die Informationen! (Dinle ve Bilgileri Tamamla!)

İlgili alıştırmada sinema, tiyatro ve müzik festivali davetiyeleri bulunmaktadır. Dinlemede üç farklı kişi etkinlikler hakkında bilgi vermektedir ve bu esnada öğrencilerden gerekli boşlukları doldurmaları beklenmektedir. Dinleme metni, duyduğunu anlamaya yönelik bir etkinliktir ve dinleme süresi 1.26 dakikadır.

Tablo 50

Modül 7 A2-a Dinleme Metnin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
A2 Die Freizeitalternativen				
a. Hör zu und ergänze die Informationen!				
Dinleme metnin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.		X		
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Dinlediğini anlamaya yönelik olan bu alıştırmada kayıt kalitesinin iyi olduğu söylenebilir. Dinleme metninde sinema, tiyatro ve müzik festivali olmak üzere üç etkinlik ile ilgili davetiyede öğrencilerin ilgili boşlukları doldurması istenmektedir. Üç farklı kişinin monolog şeklinde geçen konuşmaları daha önceki dinlemelerle karşılaştırıldığında gerçeğe daha yakın, bu bağlamda az da olsa vurgu ve tonlamaların olduğu dikkati çekmektedir. Konuşma hızının A1 seviyesindeki öğrencilere uygun olduğu düşünülen etkinliğin dinleme esnasında yetiştirilebileceği mümkün görülmektedir. Dinlemede Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi bulunmamaktadır.

Şekil 48. Modül 7 A2-a Dinleme Metninin görseli

B 2 Ein Interview zum Thema “Hobby”

a. Hör zu und ergänze! (Dinle ve Boşlukları Tamamla!)

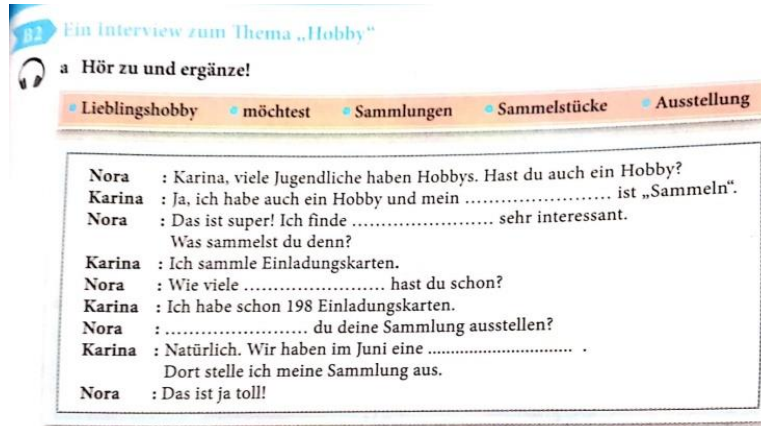
Nora ve Karina isimli iki genç arasında geçen diyalogda öğrencilerden boşlukları tamamlamaları istenmektedir. Öğrencilerin yazmaları gereken kelimeler diyalogun üst kısmında yer almaktadır. Bu bağlamda, öğrenciler kelimeyi tam olarak anlamasa da dinleme metninin üstünde yer alan kelimelerden yardım alabilmektedirler. Dinlediğini anlamadan çok, duyduğunu yazma alıştırması sayılabilecek bu dinleme metninin süresi 0.59 dakikadır.

Tablo 51

Modül 7 B2-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER B2 Ein Interview zum Thema “Hobby” a. Hör zu und ergänze!	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Yukarıda yer alan tablo değerlendirildiğinde kayıt kalitesinin iyi olduğu anlaşılmaktadır. Doğallıktan tamamen uzak ve çok yapay bir konuşmanın yer aldığı dinlemede, iletişimin sözsüz unsurları ile de karşılaşmadığı belirlenmiştir. Konuşmanın daha gerçekçi algılanması için sevinç ya da şaşırma ifadelerinde tonlamalar daha vurgulu olabilirdi. Konuşma hızının öğrenci seviyesine uygun olarak seslendirildiği dinlemede Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi bulunmamaktadır. Etkinlik, dinlediğini anlama etkinliğinden çok, duyduğunu yazma etkinliği şeklinde oluşturulmuş ve dinleme sırasında yapılabilecek durumdadır.

Şekil 49. Modül 7 B2-a Dinleme metninin görseli

7 C Die Sportarten (Spor Çeşitleri)

C 1 Alle können Sport machen (Herkes Spor Yapabilir)

c. Hör die Gespräche und ergänze die Tabelle!

(Konuşmaları Dinle ve Tabloyu Tamamla!)

İlgili dinleme metninde öğrencilerden, Lea, Marion ve Elke adlı kişilerin yapabildikleri ve yapamadıkları spor türlerini yazmaları istenmektedir. Bu dinleme metniyle öğrencilerin ilgilendikleri ve ilgilenmedikleri spor branşları hakkında bilgi verebilmesi hedeflenmektedir. Adı geçen üç gencin yaptığı konuşma metninin dinleme süresi 0.55 dakikadır.

Tablo 52

Modül 7 C1-c Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER C1 Alle können Sport machen c. Hör die Gespräche und ergänze die Tabelle!	Katlıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metnlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Kayıt kalitesi oldukça iyi olan ilgili dinleme metninde üç genç, ilgi duydukları ve duymadıkları spor branşları hakkında monolog şekilde bilgi vermektedir. Yapay geçen bu konuşmalar beklenen doğallığı verememektedir. Bununla birlikte etraftan duyulması beklenen konuşma sesi, top sesi, düdük sesi gibi çevresel seslerin olmadığı dikkat çekmektedir. Öğrencilerden yazmaları beklenen spor isimleri, dinleme sırasında yapılabilecek hızdadır. Bu bağlamda konuşma hızının öğrencilerin seviyelerine uygun olduğu söylenebilir. Alıştırmada dinlediğini anlamadan ziyade, duyduğunu yazmaya yönelik bir etkinlikte karşılaşılmaktadır. Ayrıca öğrencilerin yazmaları gerektiği kelimeler, halihazırda bulunduğu ilgili kelime, öğrenci tarafından anlaşılmasa dahi yazılabilecektir. Bahsi geçen metinde Almanca konuşulan ülkeler hakkında verilmiş bir bilgiye de rastlanılmamaktadır.

 c Hör die Gespräche und ergänze die Tabelle!

	Basketball	Tennis	Fußball	Eislaufen	Skifahren	Volleyball
	Lea	Marion	Elke			
kann sehr gut						
kann nicht						

Şekil 50. Modül 7 C1-c Dinleme Metninin görseli

7. Fertigkeitstraining (Beceri Çalışması)

a. Was machen sie in ihrer Freizeit? Hör zu und kreuze das richtige an!

(Boş Zamanlarında Ne Yapıyorlar? Dinle ve Doğru Cevabı İşaretle!)

1.11 dakika süren dinleme aktivitesinde Beatrix ve Mark adlı karakterler hem kendileri hakkında hem de yapmaktan hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları etkinlikler hakkında bilgi vermektedir. Öğrencilerin günlük aktiviteler hakkında konuşabilmesi ve bilgi verebilmesi bu dinleme ile pekiştirilmek istenmektedir. İlgili alıştırmada öğrencilerin dinlemede duydukları günlük aktivitelere göre ilgili cümleleri işaretlemeleri gerekmektedir.

Tablo 53

Modül 7 Unsere Freizeitaktivitäten-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
4. Fertigkeitstraining Unsere Freizeitaktivitäten				
a. Was machen sie in ihrer Freizeit? Hör zu und kreuze das Richtige an!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metinlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilir.	X			

Rösler'in belirlediği kriterlere göre incelenen ve kayıt kalitesinin iyi olduğu düşünülen dinleme metninin konuşma hızının öğrenci seviyesine uygun olduğu ve alıştırmanın dinleme sırasında yapılabileceği görülmektedir. Dinleme etkinliğinde Beatrix ve Mark adında iki genç, yapmaktan hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları birçok etkinlikten bahsetmektedir. Ancak iki gencin konuşması çok yapay bir görünümündedir. Konuşmalar, monolog şekilde geçmekte ve konuşmayı daha gerçekçi kılacak seslere

rastlanılmamaktadır. İki kişinin yaptığı konuşmanın, diyalog şeklinde olmaması bir eksiklik olarak dikkat çekmektedir.

Söz konusu aktivitede öğrenciler dinledikleri metinde anlatılan etkinlikleri anlayıp alıştırmada işaretlemek durumunda olduklarından dinleme, anlamaya yönelik olarak değerlendirilmektedir. Dinlemede Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgilerin yer almadığı görülmektedir.

 a Was machen sie in ihrer Freizeit? Hör zu und kreuze das Richtige an!

1	2
	
☐ Beatrix geht gerne ins Theater.	☐ Mark hört gerne Musik.
☐ Sie spielt Gitarre.	☐ Er mag wandern.
☐ Sie geht gerne ins Konzert.	☐ Er kocht sehr gerne.
☐ Sie kocht gerne.	☐ Er geht gerne ins Kino.

Şekil 51. Modül 7 Unsere Freizeitaktivitäten-a Dinleme Metninin görseli

b. Hör die Gespräche und ergänze die Lücken mit den Sportaktivitäten!

(Konuşmaları Dinle ve Boşlukları Spor Aktiviteleri İle Tamamla!)

0.49 dakika süren dinleme metninde Martin, Derya ve Linda isimli üç genç; çok iyi yapabildikleri ve yapamadıkları spor etkinlikleri hakkında bilgi vermektedir. Öğrencilerin “können” fiilini kullanarak olumlu ve olumsuz cümleler kurabilmeleri bu etkinlikte hedeflenmektedir. İlgili alıştırmada üç gencin gerçek fotoğrafları ve fotoğrafların hemen altında konuşma baloncukları bulunmaktadır. Öğrencilerinden metinlerde boş bırakılan spor etkinlikleri kısımlarının doldurulması istenmektedir.

Tablo 54

Modül 7 Unsere Freizeitaktivitäten-b Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katlıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
7. Fertigkeitstraining Unsere Freizeitaktivitäten				
b. Hör die Gespräche und ergänze die Lücken mit den Sportaktivitäten!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

İlgili metinde Martin, Derya ve Linda; monolog şekilde, çok iyi yapabildikleri ve iyi yapamadıkları spor çeşitleri hakkında bilgi vermektedir. Doğal olmayan bu konuşma otantik bir tarzda gerçekleşmemektedir. Gençlerin bahsettiği spor etkinliklerinin sesinin duyulduğu bir konuşma, dinlemenin daha gerçekçi olmasını sağlayabilirdi. Konuşma baloncuklarının içinde yazan cümlelerin aynısının dinletildiği metinde, konuşma hızının öğrenci seviyesine uygun olduğu ve alıştırmanın dinleme sırasında yapılabildiği görülmektedir. İlgili alıştırmada dinlediğini anlama soruları bulunmamaktadır. Öğrencilerden dinleme sırasında gençlerin yaptığı ve yapamadığı spor etkinliklerini yazmaları istendiğinden ilgili dinleme, bir yazma etkinliği olarak değerlendirilmektedir. Öğrencilerin cevaplaması gereken soru bulunmadığından bu doğrultudaki kriter belirsiz olarak değerlendirilmiştir. Dinlemede Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgilerin yer almadığı da görülmektedir.

b Hör die Gespräche und ergänze die Lücken mit den Sportaktivitäten!

1

Ich heiße Martin und finde Sport sehr wichtig. Ich kann sehr gut
Aber
kann ich gar nicht.

2

Ich bin Derya und liebe Sport. Ich kann sehr gut
Aber ich kann nicht
.....

3

Ich heiße Linda. An den Wochenenden mache ich sehr viel Sport. Ich kann sehr gut
Aber kann ich gar nicht.

Şekil 52. Modül 7 Unsere Freizeitaktivitäten-b Dinleme Metninin görseli

6.1.8. Modul 8: Einkaufen

8. Ünite Yer Alan Dinleme Metinleri ve Bulgular

Son ünite olan sekizinci üniteye yer alan “Meine Stadt”, “Meine Klamotten”, “Super! Wieder Ferien” içeriklerinde öğrencilere bir şehirde bulunan işletme (kasap, postane, market, eczane, pastane) ve kıyafet isimleri ile “dürfen” fiili, sıfatlar ve “Akkusativ” konularının öğretilmesi hedeflenmektedir. “Einkaufen” isimli 8. modülde toplam 7 dinleme etkinliği yer almaktadır.

8A Meine Stadt (Benim Şehrim)

A3 Was ist hier verboten?(Burada Neler Yasaktır?)

c. Was darf man nicht? Hör den Text und kreuze an!

(Neleri Yapmak Yasaktır? Dinle ve İşaretle!)

“Dinle ve İşaretle!” talimatıyla yer alan dinlemede bir kız ve bir erkek; müze, alışveriş merkezi, park, tiyatro ve sinemada yapılması yasak olan faaliyetlerden bahsetmektedir. İlgili dinlemede beş farklı yer isminin ve bu yerlerde yapılmasına izin verilmeyen etkinliklerin yazılı olduğu bir tablo yer almaktadır. Öğrencilerden dinleme esnasında uygun bölümlerin işaretlenmesi istenmektedir ve kayıt metni 0.46 dakika sürmektedir. Söz konusu dinlemede öğrencilerin yapılması yasak olan etkinliği duyması gerektiğinden alıştırmaya “dinlediğini anlama” etkinliği olarak değerlendirilebilir.

Tablo 55

Modül 8 A3-c Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
A3 Was ist hier verboten?				
c. Was darf man nicht? Hör den Text und kreuze an!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Söz konusu dinlediğini anlama etkinliğinin kayıt kalitesi iyi düzeydedir. Konuşma hızının öğrencilerin seviyesine uygun olduğu ve bu bağlamda alıştırmaların da dinleme sırasında yapılabileceği söylenebilir. Ancak konuşmalar doğallıktan uzak olduğu için bir

otantiklikten bahsetmek mümkün değildir. “Müzede fotoğraf çekmek yasaktır, alışveriş merkezinde bisiklet sürmek yasaktır, parkta mangal yapmak yasaktır.” gibi yapay ifadelerin yerine bu ortamları hissettirebilecek çevresel seslerin olması (örneğin, müzede fotoğraf çeken birinin uyarılarak müzede fotoğraf çekiminin yasak olduğunun söylenmesi), konuşmanın çok daha gerçekçi olmasını sağlayabilirdi. Bunun yanı sıra ilgili kriterlerde yer alan “Almanca konuşulan ülkelerin tamamı hakkında bilgi verilmiştir.” kısmı, metnin bu doğrultuda bilgiler içermemesi nedeniyle değerlendirilememiştir. “Dinlediğini anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.” maddesi ise ilgili metnin “duyduğunu işaretlemeye” yönelik olarak hazırlanmış olması nedeniyle yorumlanamamıştır.

 c Was darf man nicht? Hör den Text und kreuze an!

	Inliner fahren	grillen	telefonieren	fotografieren	Fußball spielen	Fahrrad fahren	laut sprechen
Museum							
Einkaufszentrum							
Park							
Theater							
Kino							

Şekil 53. Modül 8 A3-c dinleme metninin görseli

B1 Meine Kleidung

a. Hör zu und sprich nach! (Dinle ve Tekrar Et!)

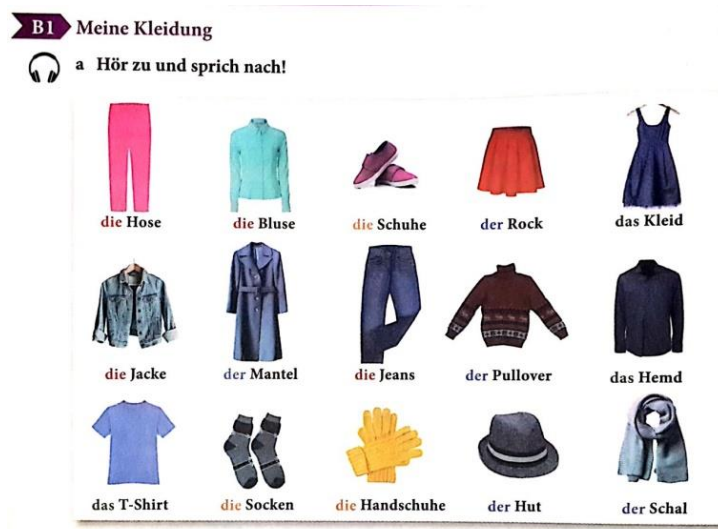
“Dinle ve Tekrar Et!” talimatıyla yer alan alıştırmada kıyafet isimlerinin öğretilmesi amaçlanan etkinlikte 15 farklı kıyafet resmi ve kıyafetlerin altında onlara ait isimler ile tanımlıkları bulunmaktadır. İlgili dinleme etkinliğinin “dinlediğini anlama” alıştırmalarından çok “duyduğunu tekrarlama” alıştırmaları olduğu görülmekte ve dinleme metni 0.53 dakika sürmektedir.

Tablo 56

Modül 8 B1-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER B1 Meine Kleidung a. Hör zu und sprich nach!	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metnlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Rösler'in belirlediği kriterlere göre incelenen dinleme metninin kayıt kalitesinin iyi olduğu söylenebilir. İlgili dinleme metninde kıyafetlerin tek tek okunmasından dolayı otantiklikten bahsetmek mümkün olmamaktadır. Ayrıca iletişimin sözsüz unsurlarına da rastlanılmamaktadır. Kıyafet isimleri öğretilirken öğrencilerin ilgisini çekebilecek bir müzik parçası, tekerleme ya da bir diyalogun daha uygun olacağı düşünülmektedir. Metin “duyduğunu tekrarlama” alıştırması olduğundan konuşma hızının öğrenci seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Almanca konuşulan ülkeler ile ilgili bir bilginin bulunmaması ve metnin “dinlediğini anlamaya” yönelik sorular içermemesi nedeniyle son iki kriter değerlendirilememiştir.

Şekil 54. Modül 8 B1-a Dinleme metninin görseli

B3 Coole Klamotten (Harika kıyafetler)

b. Hör die Dialoge und notiere die Informationen!

(Diyalogları Dinle ve Bilgileri Not Et!)

0.57 dakika süren dinleme etkinliğinde öğrencilere iki diyalog dinletilmektedir. Alıştırma öğrencilerin, kıyafet isimlerini ve kıyafete uygun bir sıfatı tabloya yazmaları istenmektedir. İlgili alıştırma öğrencilerin kıyafetler hakkında konuşabilmeleri hedeflenmektedir.

Tablo 57

Modül 8 B3-b Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER B3 Coole Klamotten b.Hör die Dialoge und notiere die Informationen!	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Dinleme metni, yukarıda yer alan kriterlere göre değerlendirildiğinde kayıt kalitesinin çok iyi olduğu görülmektedir. Konuşma hızının öğrenci seviyesinde olduğunu ve alıştırmanın dinleme sırasında yapılabileceğini söylemek de mümkündür. Dinleme sırasında öğrencilerin kıyafet isimlerini ve onlara uygun sıfatları duymaları gerektiğinden alıştırma “dinlediğini anlama” etkinliği olarak görülmektedir. İlgili etkinlikte her iki diyalog da çok yapay geçtiğinden konuşma, otantik olarak değerlendirilememektedir. Aynı şekilde konuşmalar bulundukları ortamları yansıtmadığından bir doğallıktan söz etmek yine mümkün değildir. Ayrıca dinlemede Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmemiştir. ”Dinlediğini anlama soruları, metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.” kriteri de anlamaya yönelik sorular bulunmadığından değerlendirilememiştir.

b Hör die Dialoge und notiere die Informationen!

Dialog	1	2
Kleidungsstück		
Wie ist die Kleidung?		

Şekil 55. Modül 8 B3-b dinleme Metninin görseli

B4 Ein Wochenendprogramm (Hafta Sonu Programı)**a. Hör das Telefongespräch und kreuze an, was stimmt!**

(Telefon Konuşmasını Dinle ve Doğru Olanı İşaretle!)

İlgili dinleme metninde Anja ve Pelin adlı iki kız, hafta sonu ne yapacakları hakkında konuşmaktadır. Pelin isimli kız, alışveriş merkezinde kot pantolon bakacağından bahsetmektedir. Alışveriş hakkında konuşabilmenin hedeflendiği bu dinlemede, öğrencilerden tabloda bulunan uygun yerleri işaretlemeleri beklenmektedir. Dinleme metninin kayıt süresi 0.49 dakikadır.

Tablo 58

Modül 8 B4-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
B 4 Ein Wochenendprogramm				
a. Hör das Telefongespräch und kreuze an, was stimmt!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metinlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

İlgili dinleme metni Rösler'in belirlediği kriterlere göre değerlendirildiğinde kayıt kalitesinin iyi olduğu fark edilmektedir. Metinde Anja ve Pelin isimli iki kız, ne zaman buluşacakları ve ne alacakları konusunda konuşmaktadır. Diyalog şeklinde geçen dinlemenin doğallıktan çok uzak ve monoton bir şekilde geçtiği görülmektedir. Bunun yerine, gerçek hayatta olduğu gibi, örneğin, telefonda gerçekleşebilecek bir diyalog, buna bağlı olarak da gerçekliği yansıtacak telefon zil sesi, telefon açma/kapama sesi gibi sesler kullanılabilir ve böylelikle dinleme daha otantik olabilir. Alıştırmanın dinleme esnasında

yapılabileceği düşünüldüğünden konuşma hızı, öğrenci seviyesine uygun olarak görülmektedir.

Alıştırma öğrencilerin konuşmada geçen kişilerin isimlerini, buluşma zamanını ve ne almak istediklerini işaretlemeleri gerektiğinden etkinlik, dinlediğini anlamaya yönelik olarak değerlendirilebilir.

Diğer bir kriter olan “Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi” kısmına ise rastlanılamamıştır.

B4 Ein Wochenendprogramm

a Hör das Telefongespräch und kreuze an, was stimmt!

Wer spricht am Telefon?	☐ Elif/Sabrina	☐ Melinay/Lisa	☐ Anja/Pelin
Wann gehen sie einkaufen?	☐ am Vormittag	☐ am Freitag	☐ am Wochenende
Was wollen sie kaufen?	☐ eine Jeans	☐ einen Rock	☐ ein Kleid

Şekil 56. Modül 8 B4-a dinleme metninin görseli

8C Super! Wieder Ferien (Harika! Yine Tatil)

C2 Geschenke für die Freunde (Arkadaşlar İçin Hediye)

b. Hör den Text und kreuze an! (Metni Dinle ve İşaretle!)

Kayıt süresi 1.06 dakika olan dinleme metninde Eren, Pelin ve Altay adlı üç kişi, farklı kişilere hediye almak istemektedir. Dinlemede öğrencilerin almak istenilen eşyayı ve fiyatını anlaması ve tabloda gerekli yerleri işaretlemesi gerekmektedir.

Tablo 59

Modül 8 C2-b Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
C2 Geschenke für die Freunde				
b. Hör den Text und kreuze an!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metinlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.		X		

Dinleme metni incelendiğinde kayıt kalitesinin oldukça iyi olduğu görülmektedir. Ancak etkinlikte geçen üç konuşmanın da çok yapay olduğu düşünülmektedir. Her üç metinde de konuşmalar monolog şekilde geçmektedir. Hâlbuki diyalog içinde geçen konuşmalarda gençler, kime ne almak istedikleri konusunda bilgi verebilir ve böylelikle konuşmalar daha gerçekçi algılanabilirdi. İlgili metinlerde iletişimin sözsüz unsurlarına da rastlanılmamaktadır. Konuşma hızının öğrencilerin seviyesinde olduğu düşünülen etkinlikte, üçüncü metnin dinleme esnasında yapılamayacağı düşünülmektedir. Çünkü konuşan kişi kelimeleri biraz yuvarlayarak söylemekte ve bu nedenle cümlelerin anlaşılması zorlaşmaktadır.

“Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.” kriteri ile ilgili bir bilgiye rastlanılmamaktadır.

Konuşmada hangi hediyenin ne kadar fiyata alındığını anlamak gerektiğinden metin, bir “Dinlediğini anlama” etkinliğidir.

 b Hör den Text und kreuze an!

	Eren → Kutay			Pelin → Aylin			Altay → Üntay		
Sport	Buch	Uhr	CD	Ring	Kette	Bluse	DVD	Füller	Kopfhörer
Preise	25 €	75 €	7 €	17 €	36 €	38 €	12 €	23 €	30 €
	15 €	95 €	5 €	32 €	52 €	42 €	15 €	29 €	45 €
	10 €	85 €	8 €	28 €	27 €	54 €	9 €	49 €	70 €

Şekil 57. Modül 8 C2-b dinleme metninin görseli

8. Fertigkeitstraining (Beceri Çalışması)

Ein Tag in der Stadt (Şehirde Bir Gün)

a. Welche Orte gibt es in der Stadt? Hör zu und kreuze an!

(Şehirde Hangi Yerler Bulunmaktadır? Dinle ve İşaretle!)

“Dinle ve İşaretle” talimatıyla yer alan dinlemede şehir merkezinde oturan Onur isimli genç, arkadaşları ile nerelere gittiğinden ve ailesinin gün içinde uğradığı yerlerden bahsetmektedir. Etkinlikte bulunan tabloda alışveriş yapılabilecek eczane, cafe, postane, kitapçı, market, kasap, banka, pastane, park ve meyve-sebze dükkânı olmak üzere on farklı yer bulunmaktadır.

Söz konusu dinlemede öğrencilerin, Onur isimli gencin saydığı yerleri işaretlemeleri gerekmektedir ve dinleme süresi 0.48 dakikadır. İlgili dinleme metninde öğrencilerin konuşma içinde geçen yerleri duymaları gerektiğinden metin “Dinlediğini işaretleme” etkinliği olarak değerlendirilebilir.

Tablo 60

Modül 8 Ein Tag in der Stadt-a Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
8 Fertigkeitstraining Ein Tag in der Stadt				
a. Welche Orte gibt es in der Stadt? Hör zu und kreuze an!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantikdir.			X	
Dinleme metninin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.				X
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.	X			

Yukarıdaki kriterler incelendiğinde dinleme metninin kayıt kalitesinin iyi olduğu görülmektedir. Onur isimli genç, kendisinin ve ailesinin gittiği alışveriş yerlerinden bahsetmektedir. İlgili dinleme metni, diyalog şeklinde geçen bir konuşma olsaydı Onur adlı genç, arkadaşına ya da ailesine gittiği yerden ve ne alacağından bahsedebilirdi. Aynı zamanda yapılan konuşmada bulundukları ortamın çevresel sesleri olsa konuşma çok daha otantik olabilir ve böyle bir dinleme de öğrencilere daha gerçek gelebilirdi.

Metnin konuşma hızının öğrencilerin seviyelerine uygun olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda alıştırmalar da dinleme sırasında yapılabilmektedir.

Yukarıdaki kriterlerde yer alan “Almanca konuşulan ülkelerin tamamı hakkında bilgi verilmiştir.” kısmı, metnin bu doğrultuda bilgiler içermemesi nedeniyle değerlendirilememiştir. Aynı zamanda metinle ilgili dinlediğini anlama soruları bulunmadığından “Dinlediğini anlama soruları, metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.” kriteri de değerlendirilememiştir.

Ein Tag in der Stadt

HÖREN

a Welche Orte gibt es in der Stadt? Hör zu und kreuze an!

Apotheke	Metzgerei
Café	Bank
Post	Bäckerei
Bücherei	Park
Supermarkt	Obst- und Gemüseladen

Şekil 58. Modül 8 Ein Tag in der Stadt-a dinleme metninin görseli

b. Hör zu und streiche das Falsche durch! (Dinle ve Yanlış Olanı İşaretle!)

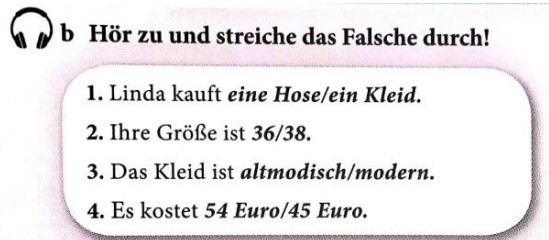
“Dinle ve Yanlış Olanı İşaretle!” talimatı ile başlayan dinleme becerisinde Linda adında bir kız ile satıcı arasında geçen konuşma dinletilmektedir. Diyalog şeklinde geçen etkinlikte öğrencilerden dinleme sırasında dört cümlede bulunan yanlış kelimeyi işaretlemeleri istenmektedir. 0.50 dakika süren bu alıştırmada öğrencilerin alışverişte geçebilecek konuşmaları pekiştirmeleri hedeflenmektedir.

Tablo 61

Modül 8 Ein Tag in der Stadt-b Dinleme Metninin Değerlendirme Tablosu

KRİTERLER	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Belirsiz
Fertigkeitstraining				
Ein Tag in der Stadt				
b. Hör zu und streiche das Falsche durch!				
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	X			
Konuşmalar otantiktir.			X	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.			X	
Dinleme metnlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.	X			
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.				X
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	X			
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilir.	X			

Rösler’in yukarıda yer alan kriterlerine göre, ilgili metnin kayıt kalitesinin oldukça iyi olduğu görülmektedir. Dinlemede Linda adlı kız, bir mağazada kendine elbise almak istemektedir. Linda ve satıcı arasında geçen konuşma, gerçek hayatta yaşanması beklenenin aksine oldukça yapay görünmekte ve iletişimin sözsüz unsurlarını yansıtmamaktadır. Karşılıklı konuşma; arka fondan gelen sesler, mağazalarda duyulabilecek insan sesleri, anonslar vb. ile birlikte çok daha gerçekçi olabilirdi. Alıştırmaların dinleme sırasında yapılabilmesi, konuşma hızından anlaşılmaktadır. Öğrenciler, ancak duyduğu ve anladığı diyaloga göre yanlış kelimelerin üzerini çizebilecekleri için -dinlediğini anlama soruları bulunmasa da- dinleme metnine ait etkinliğin anlamaya yönelik olduğu söylenebilir. Almanca konuşulan ülkeler hakkında bu aktivitede de bilgi verilmediği görülmektedir.

Şekil 59. Modül 8 Ein Tag in der Stadt-b dinleme metninin görseli

BÖLÜM VII

BULGULAR

Bu başlık altında, önceki bölümlerde ayrıntılı ve tek tek incelenen ünitelerden hareketle A1.1 seviyesinde olan “Wie bitte?” adlı Almanca ders kitabının içinde yer alan dinleme metinlerinin tamamı hakkındaki bulgulara yer verilecektir.

İlgili kitapta toplamda 8 modül ve aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi toplamda 55 dinleme metni bulunmaktadır.

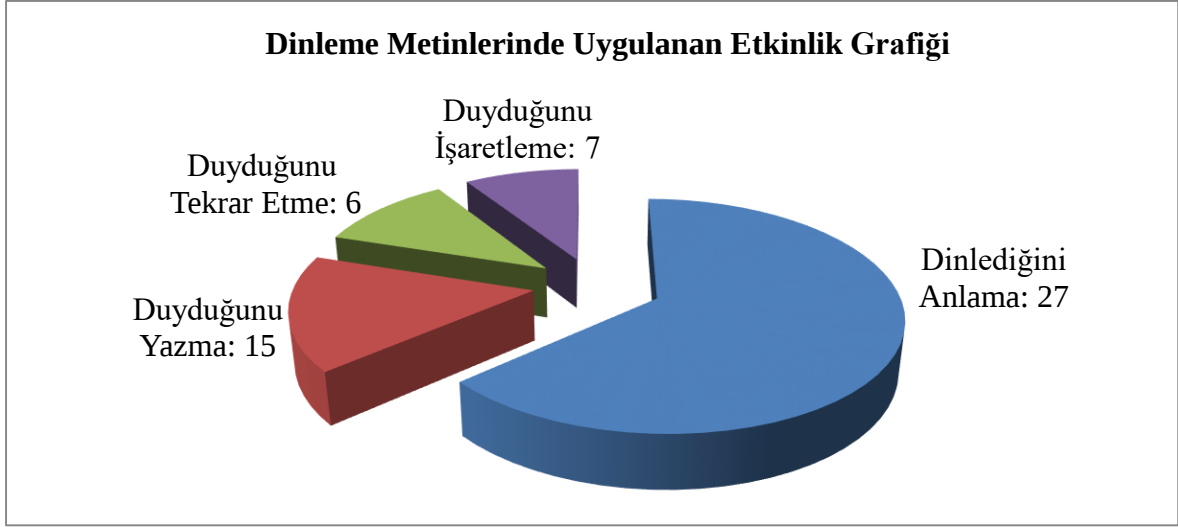
Tablo 62

Modüllere Göre Metin Sayılarının Dağılım Tablosu

Modül	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
Dinleme Metin Sayısı	11	9	6	5	6	5	6	7	55

Yabancı dil öğretiminde dinleme aktivitelerinin öneminin çok büyük olduğunu söylemek gerekmektedir. Öğrenciler, dinleme metinleri sayesinde hedef dil olan Almanca'nın nasıl konuşulduğunu duyma şansına sahip olabilmektedir. Demirel'in (2008, s. 98) de değindiği gibi dinlemede amaç; öğrencilerin hedef dildeki sesleri tanımaları, vurgu ve tonlamaların neden olduğu anlam değişikliklerini fark etmeleri ve verilmek istenen mesajı tam ve doğru olarak anlamalarını sağlamaktır. İncelenen “Wie bitte? A1.1” adlı ders kitabında dinleme becerisinin önemsendiği, hatta neredeyse tüm konuların dinleme metni ile desteklendiği söylenebilir. Bu bağlamda öğrencilerin öğrendiklerini duyma imkânı elde ettikleri söylenebilir.

Toplamda 8 modül ve 55 dinleme metni bulunan kitapta, farklı etkinliklerin uygulandığı görülmektedir. Bunlardan 35'i duyduğunu anlama etkinliği, 9'u duyduğunu yazma etkinliği, 6'sı duyduğunu tekrar etme ve 5'i de duyduğunu işaretleme etkinliğidir.

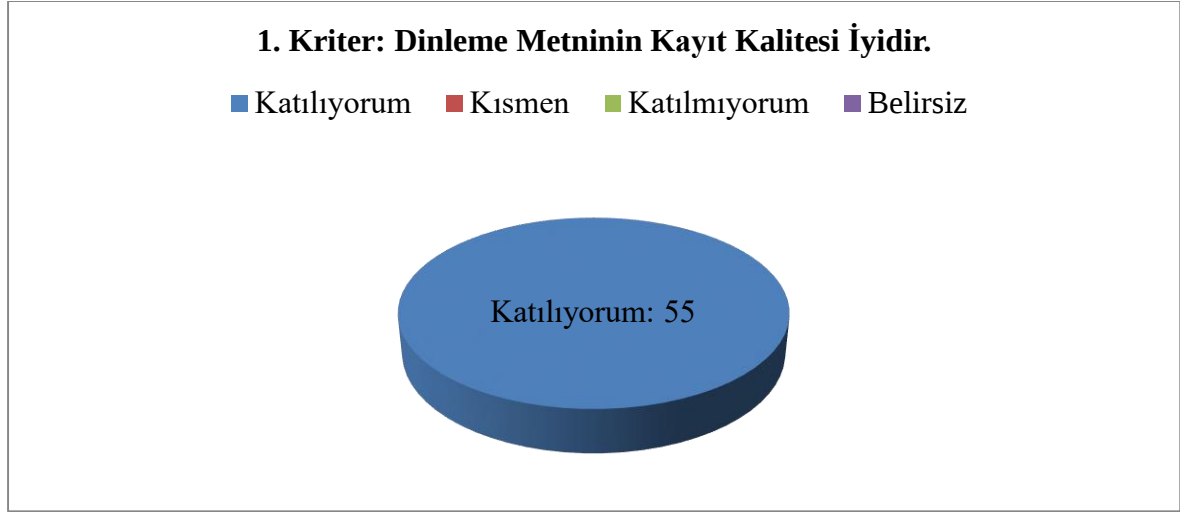
Şekil 60. Dinleme metinlerinde uygulanan etkinlik grafiği

Grafikte de görüldüğü gibi dinleme alıştırmalarının çoğunlukta olduğu, dinlediğini yazma, duyduğunu tekrar etme ve duyduğunu işaretleme gibi farklı etkinliklere de yer verildiği tespit edilmiştir.

Bunun yanı sıra araştırmanın odak noktasını oluşturan “dinleme etkinliklerinin Dietmar Rösler’in belirlediği kriterlere göre incelenmesi” hususu bu başlık altında ele alınacaktır ve kitabın her bir ünitesinden elde edilen tespitler, Rösler’in belirlediği kriterlere uyarlanarak değerlendirilecektir.

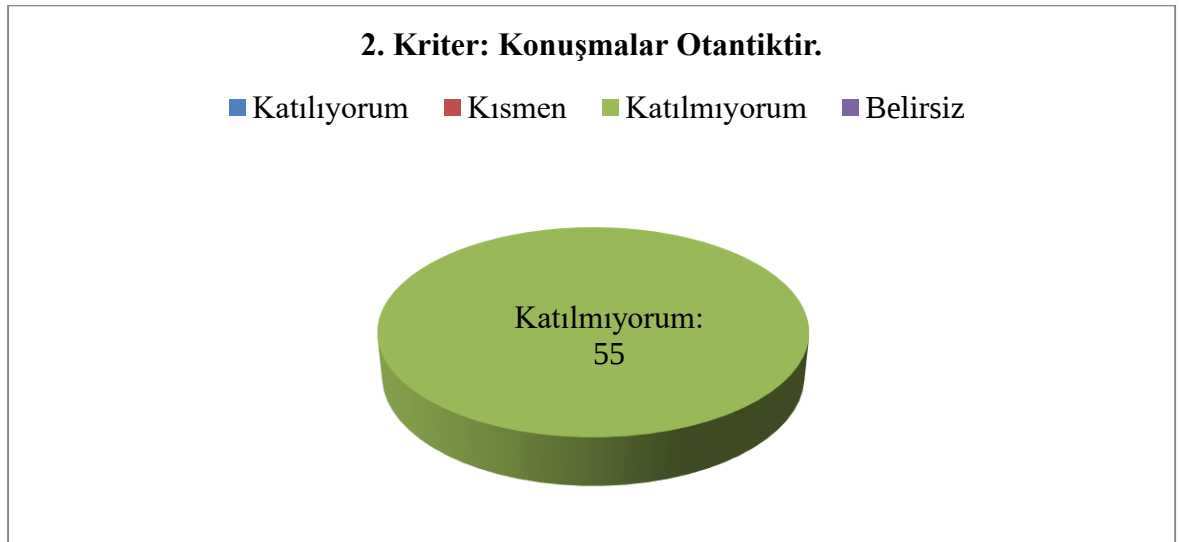
Bu kapsamda öncelikle her bir kriter, tek tek ele alınacak ve kriterin ne derece uygulandığı grafiklerle gösterilecektir. Söz konusu kriterlerden hareketle çalışmanın ana unsurunu oluşturan “kitabın geneli” üzerine elde edilen bulgular da bölümün sonunda ilgili tablo ve grafik eşliğinde ortaya çıkarılacaktır.

7.1. Kriterlerle İlgili Bulgular

Şekil 61. Birinci kriterin değerlendirilmesi

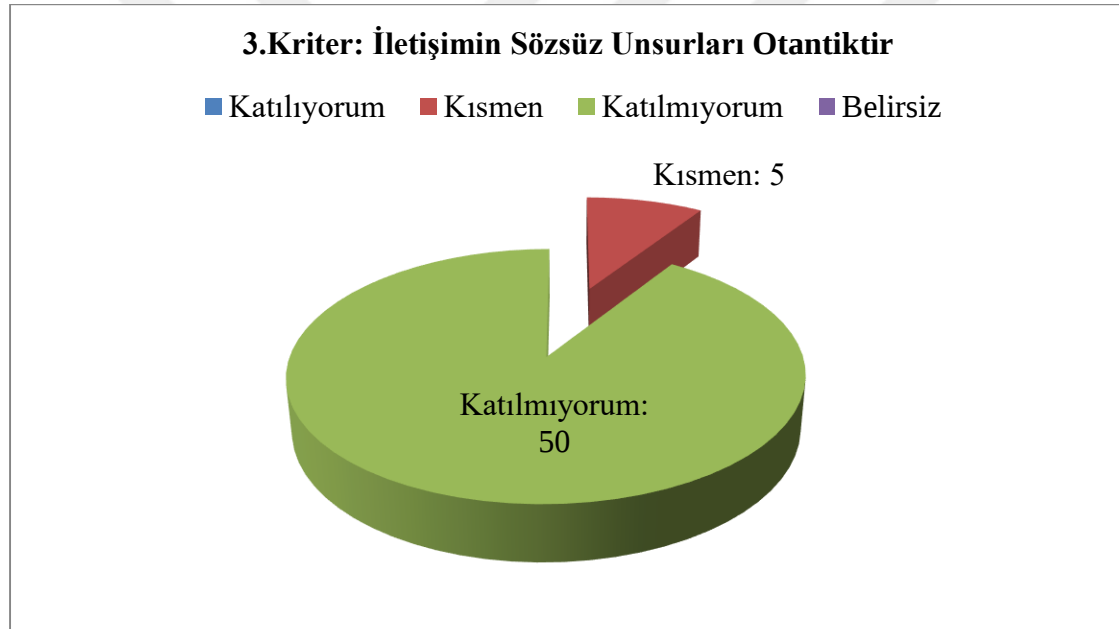
Kitabın tüm ünitelerinde yer alan tabloların birleştirilmesi neticesinde oluşan yukarıdaki grafik incelendiğinde “Wie bitte? A1.1” adlı Almanca ders kitabında yer alan dinleme metnlerinin hepsinin kayıt kalitesinin yeterli düzeyde olduğu görülmektedir. Söz konusu kitapta yer alan dinleme metnlerinde geçen seslendirmelerin tamamı Alman aksanıyla yapıldığından öğrenciler, hedef dilin bir Alman tarafından nasıl konuşulduğunu öğrenebilmektedir.

Şekil 62. İkinci kriterin değerlendirilmesi

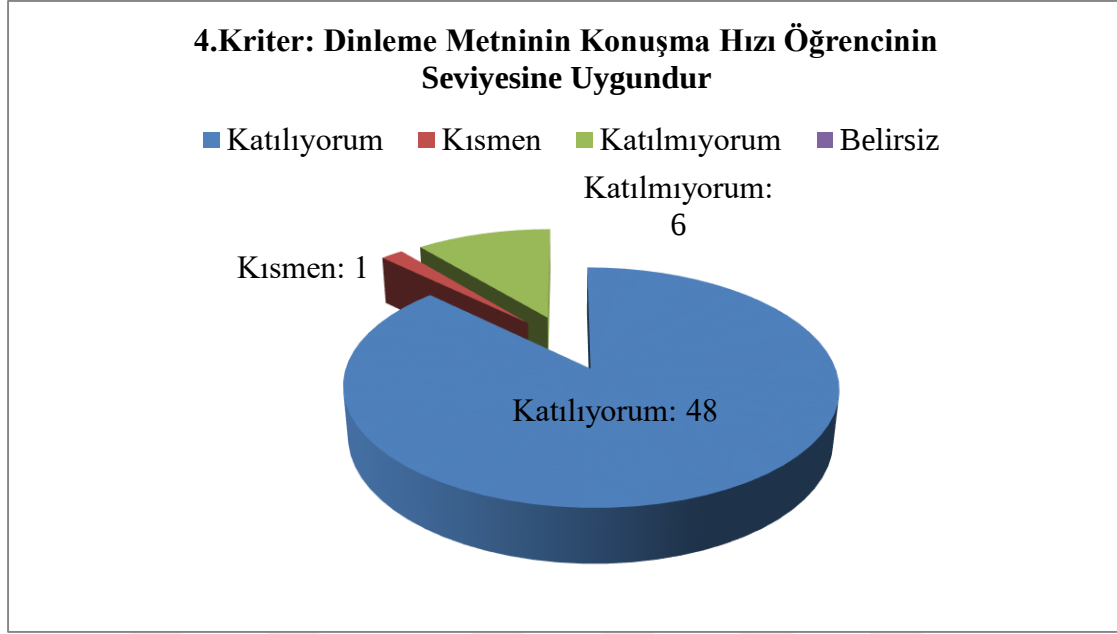
Rösler tarafından geliştirilen ve araştırmamızda kontrol listesi olarak kullanılan yukarıdaki kriterlerin bir başka maddesi de konuşmaların otantik olması gerektiğidir. Dinleme metinlerinin çoğu, monolog şekilde karşımıza çıkmaktadır. Diyaloglar da beklenenin aksine gerçek hayatta yaşanılardan çok uzak, sıradan ve monoton geçmektedir. Dinleme metinlerinin arka fonunda gerçek hayatta var olan doğal seslere rastlanılmadığı görülmektedir.

Ayrıca konuşmalarda birden bire ortaya çıkan durum ve olaylarda Almanların çıkardığı sesler (ünlemler) ve/veya verdiği tepkiler örneğin; sevinç, üzüntü, şaşırma gibi doğal davranışlar karşısında kullanılan sözlere yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu bağlamda yapılan incelemede toplam 55 dinleme metninin tamamının yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır.

Şekil 63. Üçüncü kriterin değerlendirmesi

Kitapta yer alan dinleme metinlerinin tamamında seslendirmelerin Alman aksanıyla yapılmış olmasına karşın, Almanların çokça kullandığı vurgu ve tonlamaların olmaması konuşmaların gerçekçi olmamasına neden olmaktadır. Dinleme metinleri, değerlendirme kriterleri arasında üçüncü sırada yer alan “İletişimin sözsüz unsurları otantiktir.” maddesine göre incelendiğinde 55 dinleme metninden 5 dinlemenin kısmen yeterli olduğu, 50 dinlemenin ise yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır.

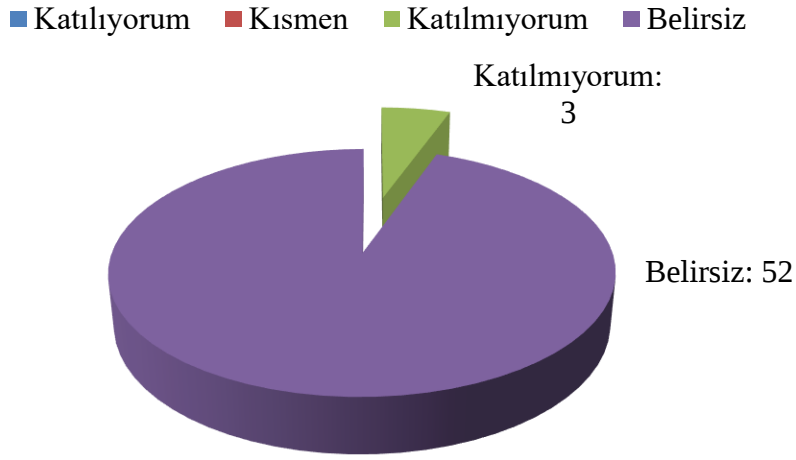
Şekil 64. Dördüncü kriterin değerlendirmesi

MEB’e bağlı fen ve Anadolu liselerinin 9. ve 10. sınıf düzeylerinde okutulmakta olan “Wie bitte? A1.1” kitabında neredeyse her konuya ait dinleme etkinliklerine yer verildiği görülmektedir. Bu dinleme metnlerinin “Dinleme metnlerinin konuşma hızı, öğrencinin seviyesine uygundur.” maddesine uygunluğu incelendiğinde, etkinliklerin çoğunun öğrencilerin seviyesine göre hazırlandığı düşünülmektedir. Yapılan inceleme sonucu 55 dinleme etkinliğinden 48 dinlemenin öğrencilerin seviyelerine uygun olduğu, 1 dinleme metninin kısmen uygun olduğu ve 6 etkinliğin ise seviyelerine uygun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yukarıda bulunan açıklamalardan yola çıkarak “Wie bitte? A1.1” isimli ders kitabının Avrupa Konseyinin yayımladığı Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde (2013, s. 32) A1 düzeyi, dinlediğini anlama becerisi ile ilgili hedeflediği aşağıdaki kazanımı içerdiği de görülmektedir:

“Benimle ya da ailemle ilgili veya benim çevremde dolaşan somut şeyleri, bildiğim sözcüklerle çok basit tümcelerle ve ancak yavaş yavaş ve tane tane konuşulduğunda anlayabilirim.”

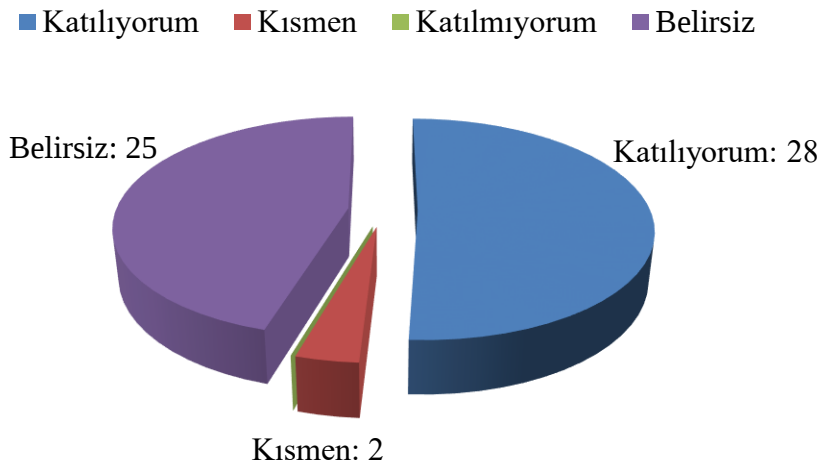
5. Kriter: Almanca Konuşulan Ülkeler Hakkında Bilgi Verilmiştir. Sadece Almanya Esas Alınmamıştır.

Şekil 65. Beşinci kriterin değerlendirilmesi

Rösler'in belirlediği bir başka değerlendirme kriteri de Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmesi, sadece Almanya'nın esas alınmaması gerektiğidir. Kitapta yer alan dinleme metinlerinin birkaçında Almanya'ya ait bilgilerin verilmesi, ancak Almanca konuşulan diğer ülkelere Avusturya ve İsviçre hakkında bilgi verilmemiş olması bir eksiklik olarak görülmektedir.

6.Kriter: Dinlediğini Anlama Soruları, Metnin Önemli Unsurlarını Anlamaya Yöneliktir.

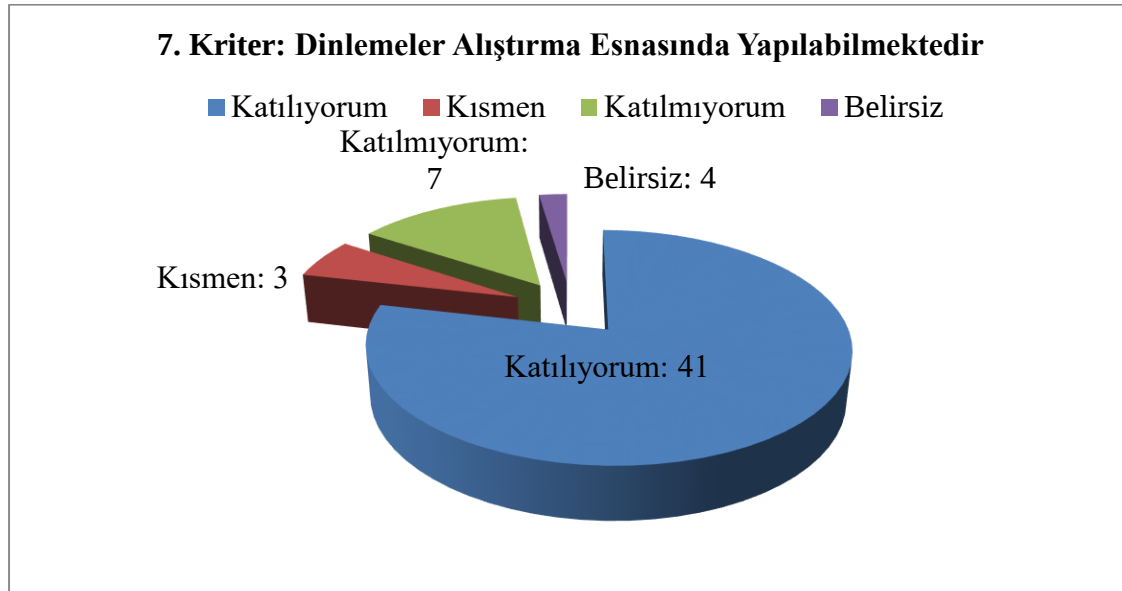

Şekil 66. Altıncı kriterin değerlendirilmesi

İncelenen dinleme metinlerinden 28'inin dinlediğini anlama sorularının metnin önemli unsurlarını anlamaya yönelik olduğu, 2'sinin kısmen metni anlamaya yönelik olduğu, diğer 25 etkinliğin ise daha çok duyduğunu tekrar etme, işaretleme veya yazma gibi alıştırmalar olduğu görülmektedir.

Kitapta bulunan bazı alıştırmaların Almancayı hiç bilmeyen öğrenciler tarafından dahi yapılabileceği düşünülmektedir. Örneğin 4. modül A1 (a) dinleme etkinliği, duyduğunu işaretlemeye yönelik bir alıştırmadır. Metinde Leon adındaki genç, gün içinde yaptıklarını anlatmaktadır. Anlatımda kullanılan cümlelerin tamamı, alıştırmada karışık olarak verilmekte ve öğrencilerin cümleleri dinleme sırasında duydukları sıraya göre numaralandırmaları istenmektedir. Yine aynı modülde B3 (a) etkinliğinde öğrenciler, beş kısa mesaj dinlemektedir. Alıştırmada seslendirilen mesajların tamamı, kitapta yazıldığı şekliyle dinletilmekte ve öğrencilerden telefon mesajlarını dinledikleri sıraya göre numaralandırmaları istenmektedir. Bu bağlamda ilgili dinleme etkinliği de hiç Almanca bilmeye gerek kalmadan yapılabilecek bir alıştırma olarak değerlendirilmektedir.

Çoğunlukta duyduklarını işaretleme ve/veya sıralama ya da boşlukları doldurma etkinliklerinden oluşan dinleme metinlerinin öğrencileri düşündürmeye yönelik alıştırmalardan ziyade kolayca çözülen etkinliklerden oluştuğu tespit edilmiştir. Bu durumda öğrencilerin metni tam olarak anlayıp anlamadığı bilinmemektedir.

Şekil 67. Yedinci kriterin değerlendirilmesi

Alıştırmaların dinleme sırasında yapılıp yapılmadığı ölçülen bu son kriterde 55 dinleme metninden 41'inin hızının öğrencilerin başlangıç seviyesinde olduğu, A1.1 seviyesine uygun olduğu tespit edilmiştir.

İncelenen dinleme metinlerinden 7 tanesinin öğrenciler tarafından yetiştirilemeyeceği düşünülmektedir. Örneğin “Aile” isimli Modül 3 C3 (a) etkinliğinde öğrencilerin dinledikleri cümlelere göre insanların dış görünüşü ile ilgili bilgileri işaretlemeleri gerekmektedir. Ancak kişilerle ilgili arka arkaya çok fazla bilgi verildiğinden duyulan özellikleri takip etmek çok zor olmaktadır. Yine Modül 6 “Özel Günler” adlı Beceri Çalışması (c) etkinliğinde öğrencilere arka arkaya on iki farklı tarih dinletilmektedir. Öğrencilerden duydukları tarihlerin önüne sıra numaralarını koymaları beklenmektedir. Diğer alıştırmalarda olduğu gibi bu alıştırmada da dinleme etkinliğinin takibinin çok zor olduğu belirtilebilir.

3 dinleme metninin kısmen yetiştirilebileceği söylenebilir. Örneğin “Özel Günler” adlı 6. Modül A1 (c) dinleme etkinliğinde mevsimler anlatılmaktadır. Anlatımda bir taraftan mevsimlere ait aylar söylenirken, bir taraftan da mevsimlere ait özellikler anlatılmaktadır. Aylar çok hızlı söylendiğinden yetiştirilemeyeceği, ancak mevsimleri anlatım kısmında öğrencilere az da olsa yazmak için zaman kaldığından bir kısmını yazabilecekleri düşünülmektedir. Yine “Alışveriş” isimli 8. Modül C2 (b) dinleme etkinliğinde Eren, Pelin ve Altay isimli kişiler hediye almaktadır. Öğrenciler, dinleme esnasında alıştırmada verilen üç eşya arasından hangi eşyanın alındığını ve yine üç fiyat arasından alınan hediyein fiyatını işaretlemek durumundadır. Monolog şekilde geçen konuşmanın öğrencilere hızlı gelebileceği ve bu nedenle ilgili etkinliği yetiştiremeyecekleri düşünülmektedir.

Rösler tarafından geliştirilen yukarıdaki kriterlerden “Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilmektedir.” maddesine göre 4 dinleme etkinliği belirsiz olarak değerlendirilmiştir. Örneğin “Merhaba” adlı 1. Modül A1.1 (a) ve (b) etkinlikleri duyduğunu tekrarlamaya yönelik dinleme etkinlikleri olduğundan öğrencilerden sadece duyduklarını tekrar etmeleri istenmektedir. Bu bağlamda dört dinleme belirsiz olarak işaretlenmiştir.

7.2. Kitabın Genel Hakkında Elde Edilen Bulgular

Tablo 63

Kriterlerin Genel Değerlendirilmesi

İncelenen tüm dinleme metnlerinin ders kitabının tamamına uyarlanması	Katılıyor	Kısmen	Katılmıyor	Belirsiz
Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.	55			
Konuşmalar otantiktir.			55	
İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.		5	50	
Dinleme metnlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur	48	1	6	
Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.			3	52
Dinlediği anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.	28	2		25
Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilir.	41	3	7	4

Yukarıdaki tablo değerlendirildiğinde, 1. kriter olan “Dinleme metninin kayıt kalitesi iyidir.” maddesinin dinleme metnlerinin tamamında, yani %100’ünde uygulandığı görülmektedir. Diyalogların çok az olduğu ve gerçek konuşma diyaloglarına rastlanılmadığı “Wie bitte? A1.1” ders kitabında 2. kriter olan “Konuşmalar otantiktir.” maddesi dinleme metnlerinin %100’ünde yetersiz olarak değerlendirilmektedir. Yine aynı şekilde kitabın dinleme metnlerinin %91’inde gerçek konuşmalarda rastlanılan vurgu ve tonlamaların olmadığı tespit edilmiş ve bu bağlamda “İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.” kriterine rastlanılmadığı söylenebilir. Kitabın 48 dinleme metninin A1.1 seviyesine uygun olduğu tespit edildiğinden 4. kriter olan “Dinleme metnlerinin konuşma hızı öğrencinin seviyesine uygundur.” maddesi etkinliklerin %87’sinde uygulanmış denilebilir. “Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.” kriterine hiçbir dinleme metninde değinilmemektedir. Dinleme metnlerinin %100’ünde Almanya dışında Almancanın konuşulduğu Avusturya ve İsviçre ülkelerine ait bilgiyle karşılaşılma olmaması, bir eksiklik olarak görülmektedir. 6. kriter değerlendirilecek olursa, dinleme metnlerine ait dinlediğini anlamaya yönelik soruların çok az etkinlikte bulunduğu; bunun dışında anlamaya yönelik alıştırmaların, dinlemelerin %51’inde olduğu görülmektedir. Son olarak “Alıştırmalar dinleme esnasında yapılabilir.” kriterinin dinleme metnlerinin %75’inde uygulandığı, yani dinleme metnlerinin çoğunun öğrencilerin seviyesine uygun olduğu görülmektedir.

Tüm bu tespitlerden yola çıkarak araştırmada esas alınan Dietmar Rösler’in belirlediği ve dinleme metnlerinde bulunması gerektiğini ileri sürdüğü kriterlerden 1. kriter “Dinleme

metinlerinin kayıt kalitesi iyidir.”, 4. kriter “Konuşma hızı seviyeye uygundur.” ve 7. kriter “Ağıştırmalar dinleme sırasında yapılabilmektedir.” çok yeterli; 6. kriter “Dinlediğini anlama soruları metnin önemli unsurlarını anlamaya yöneliktir.” kısmen yeterli; 2. kriter “Konuşmalar otantiktir.”, 3. kriter “İletişimin sözsüz unsurları (konuşma hızı, tonlama, konuşma boşlukları vb.) otantiktir.” ve 5. kriterin “Almanca konuşulan ülkeler hakkında bilgi verilmiştir. Sadece Almanya esas alınmamıştır.” yetersiz olduğu belirlenmiştir.

BÖLÜM VIII

SONUÇ VE ÖNERİLER

İletişimin hızla geliştiği dünyamızda ülkeler arası kültür alışverişi ve farklı alanlarda işbirliği imkânlarının artmasıyla yabancı dil zorunlu bir gereksinim durumuna gelmiştir. Bu nedenle hayatın her alanında yabancı dil öğrenmek çok önemlidir ve bir artı değer ifade etmektedir.

Bir yabancı dilin tam anlamıyla öğreniminden bahsedildiğinde dört temel becerinin birlikte kullanılması gerektiği düşünülmektedir. Söz konusu becerilerden birinin dahi diğerlerine oranla daha az kullanılması durumunda günlük iletişimde birçok zorlukla karşı karşıya kalınacaktır. Adı geçen becerilerin ilk basamağı olarak, dinleme becerisi kabul edilmektedir. Ana dilini edinen bir çocuğun ilk olarak dinleme aracılığıyla dil becerisini kazanmaya başlaması, bu duruma örnek gösterilebilir. Bunun yanı sıra dinleme, insanın sürekli maruz kaldığı bir iletişim şeklidir. Bu nedenle yabancı dil eğitiminde dinleme ne kadar çok yapılırsa bu beceri o kadar gelişebilmekte ve bu bağlamda konuşma, okuma ve yazma becerileri de gelişebilmektedir.

Bu düşüncelerden yola çıkarak araştırmada ortaöğretim kurumları Almanca derslerinde okutulmakta olan “Wie bitte A1.1” adlı ders kitabı, en çok kullanılan becerilerden olan ve yabancı dilin temellerinden birini oluşturan dinleme becerisi yönünden incelenmeye çalışılmıştır. Çalışmada Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulunun 28.05.2018 gün ve 78 sayılı kararı ile ortaöğretim kurumlarında Almanca ders kitabı olarak kabul edilen ilgili kitaba ait dinleme metinlerinin ses kalitesi, gerçekliği, hedef kitlesi, aksanı ve konuşma hızı yönünden uygunluğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Söz konusu maddelerin incelenmesinde yabancı dil olarak Almanca öğretimi alanında ciddi çalışmaları bulunan Prof. Dr. Dietmar Rösler’in öncülüğünde geliştirilen kriterler kullanılmış, öğrencilerde

geliştirilmesi hedeflenen dinleme becerisine ait metinlerin bu kriterlere uyup uymadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Sekiz bölümden oluşan araştırmanın giriş bölümünde; teknolojinin hızla ilerlediği dünyada yabancı dil bilmenin öneminden, Türkiye’deki dil öğretiminin ve dinleme becerisine yönelik etkinliklerin eksikliğinden bahsedilmiştir. Bunun yanında araştırmamızın amacına ve önemine de bu bölümde değinilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde araştırmanın nasıl yapılacağı bilgisi verildikten sonra üçüncü bölümde yabancı dil ve önemi irdelenmeye çalışılmıştır. Bu bölümde dilin sözlüklerde ve ansiklopedilerde geçen tanımları verilmiştir. Birçok bilim insanının dil ile ilgili sözleri ve yaptıkları tanımlamalarından bahsedilmiş, yabancı dil ve yabancı dilin gerekliliği ile yaşadığımız çağda bunun bir zorunluluk olduğu, özellikle Avrupa üyesi olma hedefinde olan Türkiye’de dil konusunun daha ciddiyetle ele alınması gerektiği konuları hakkında bilgi verilmiştir. Yabancı dil öğrenmenin iletişim kurmadaki önemi vurgulanmıştır. Bölümün son kısmında ise farklı yöntemlerin bilinmesi ve amaca yönelik kullanılması gerektiği belirtilerek literatürde en çok kabul gören yabancı dil öğretim yöntemleri ve açıklamalarına verilmiştir.

Dördüncü bölümde araştırmanın ana konusu olan dinleme becerisi ve dinlemenin önemi üzerinde durulmuştur. Dinlemenin yeri ve önemi ile başlayan bu bölümde, dinlemenin diğer beceriler ile ilişkisi ve dinleme yöntemleri irdelenmeye çalışılmış, dinleme eğitiminde uygulama süreci üzerinde durulmuştur. Daha sonra da ülkemizde ikinci yabancı dil olarak Almanca dersi gören öğrencilerin Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Programında yer alan dinleme becerisi yeterlik düzeyleri gösterilmiştir.

Araştırmanın kuramsal kısmının tamamlandığı beşinci bölümde ders kitabı ve ders kitabının önemine değinilmiştir. İlgili bölümde, öğretmene yol gösterici konumda olan başvuru kaynaklarının nasıl olması gerektiği ve Türkiye’de kullanılmış olan yerli Almanca ders kitaplarında zamanla görülen değişimin üzerinde durulmuştur. Geçmişte okuma ve yazma becerilerine verilen önemin günümüzde dinleme ve konuşma becerisinin de eklenmesiyle dört temel becerinin geliştirilmesine yönelik olduğu açıklanmıştır.

Çalışmanın uygulamayı içeren altıncı bölümünde, dinleme metinlerinin nasıl olması gerektiği ile ilgili bilim insanları tarafından geliştirilen birçok ölçüt incelenmiş, Almancanın yabancı dil olarak öğretilmesi alanında birçok araştırması bulunan Prof. Dr. Dietmar Rösler’in öncülüğünde geliştirilen kriterler ölçüt alınmış ve bu doğrultuda “Wie

bitte? A1.1” ders kitabında bulunan dinleme metinleri detaylı bir şekilde incelenmeye çalışılmış, ders kitabında bulunan 55 dinleme metni tek tek incelenmiş ve değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Bu doğrultuda adı geçen kitap; dinleme metinlerinin kayıt kalitesi, konuşmaların ve iletişimin sözsüz unsurlarının otantikliği ve konuşma hızının öğrencinin seviyesine uygunluğu yönünden incelenmiştir. Bunun yanında Almanca konuşulan diğer ülkeler (Avusturya, İsviçre) hakkında bilgi verilip verilmediği, dinlediğini anlama sorularının metnin önemli unsurlarını anlamaya yönelik olup olmadığı ve alıştırmaların dinleme sırasında yapılıp yapılmadığı da tespit edilmiştir. Rösler’in kriterlerine rastlanılmayan metinlerde, ilgili maddeler için önerilerde bulunulmuştur.

“Wie bitte? A1.1” adlı ders kitabının incelenmesi neticesinde ilgili kitabın her ünitesinde ortalama yedi dinleme etkinliğinin olduğu, bu bağlamda öğrencilerin dinleme becerisinin geliştirilmesine yönelik etkinliklere yer verilerek dinleme aktivitesinin önemsendiği ve kitapta yer alan neredeyse bütün konuların işitsel olarak desteklendiği görülmektedir. Bu sayede öğrenciler öğrendiklerini duyma imkânı elde etmektedir. Dinleme metinlerinde selamlaşma – vedalaşma, adres sorma, kendini tanıtma, telefon numarası söyleme, ders aletleri, renkler, ders programı, okul kulüpleri, sayılar, bir gününü anlatma, saatler, kısa mesajlar, yiyecek – içecek ile ilgili kelimeler ve fiyatları, aylar ve doğum günleri, hobiler, kıyafetler gibi konular ele alınmıştır.

“Wie bitte? A1.1” adlı ders kitabında baskı ve kâğıt kalitesinin çok kötü olmadığı, kitabın oldukça renkli ve fotoğrafların da çokça olduğu söylenebilir. Dinleme etkinliklerinde kullanılan fotoğrafların, hedef dilin ülkesine ait gerçek fotoğraflar olduğu tespit edilmiş, böylelikle bu bağlamda öğrenciler o dilin ülkesine ait bir sınıf, okul, market ve park görme şansını yakalamakta ve az da olsa hedef dilin ülkesine ait kültürü tanıyabilmektedir.

Etkinliklerin hiçbirinde öğrencilerin daha çok ilgisini çekebilecek ve aynı zamanda öğrenmeyi de kolaylaştıracak olan şarkılara yer verilmediği tespit edilmiştir. İlgili kitapta yer alan alfabe, sayılar, renkler veya günler gibi konular çeşitli şarkılarla monotonluktan uzak bir şekilde pekiştirilebilirdi.

Dinleme metninin konusuna göre, dış ortamda geçen diyaloglarda kuş, araba, insan sesleri; okulda öğrencilerin konuşmaları veya zil sesi; markette alışveriş arabaları, insan veya anons sesleri gibi çevrede duyulması beklenen doğal seslerin olması, konuşmaların daha gerçekçi gelmesini sağlayabilecektir.

Örneğin ikinci modülde B2 (a) etkinliğinde konu, ders programı olduğundan dinleme metninde arka fonda çocuk sesleri ve/veya okul zil sesi; yine aynı modülde C2 (a) alıştırmalarında kulüplerden bahsedilirken yüzme kulübü anlatıldığı sırada su sesi; müzik kulübü anlatıldığında arka fonda farklı enstrüman seslerinin olması gibi çevrede duyulması beklenen seslerin gerçek hayatta yaşandığı gibi aktarılması, dinlemenin daha doğal olmasını sağlayabilecektir.

Konuşmalarda rastlanılmayan otantikliğin iletişimin sözsüz unsurlarında da olmaması eksiklik olarak tespit edilmiştir. Dinleme etkinliklerinde Almanya’da karşılaşılabilecek gerçek konuşmaların olmaması ve günlük hayat ile ilgili ilgi çekici metinlerin yer almaması büyük bir eksiklik olarak görülmektedir. Dinleme metinlerinin tamamının Alman aksanıyla seslendirildiği, oldukça kaliteli ve temiz bir ses kaydıyla yapıldığı; seslendirmelerin metin veya diyalogda geçen şahısların yaş ve cinsiyetine uygun olduğu tespit edilmiştir. Dinleme aktivitelerinin neredeyse tamamına yakınının Avrupa Konseyinin yayımladığı Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde ulaşılması beklenen A1 düzeyinde ve dolayısıyla öğrencilerin seviyelerine uygun olduğu düşünülmektedir. Ancak etkinliklerin büyük bir çoğunluğunda dikkati çeken; monolog olarak karşımıza çıkan konuşmaların aynı ses düzeyinde monoton olarak geçmesi olmuştur. Bu da doğal bir yansımayı sağlamamaktadır. Nadiren karşılaştığımız diyaloglarda ise Almanların konuşmalarında sıkça kullandığı vurgu ve tonlamaların eksikliği, diyaloglarda sözlü sokak dilinin aktarılmaması dikkat çekmektedir. Bu tarz diyaloglar da gerçek hayatta yaşanılardan çok uzak ve sıradan gelmektedir. Yapay geçen konuşmaların aksine Almanların üzüntü, şaşırma veya sevinç anlarında verdikleri tepkiler örneğin; üzüntü ifade edilmek istendiğine “Oh, schade!”, şaşırma ifade edildiğinde “Oh, echt?!”, sevinç ifadesini belirtmek için “Das ist ja super!” gibi doğal konuşmalar yer alabilirdi.

Dinleme becerisine yönelik yapılan bazı dinleme aktivitelerinde örneğin, sayıların pekiştirilmesinin hedeflendiği birinci modül B2 etkinliğinde öğrencilerden sadece bir telefon numarası ve bir kapı numarası yazması beklendiği; yine mesleklerin öğretildiği üçüncü modülün beceri çalışması bölümünde örnek olarak sadece üç farklı mesleğin ele alındığı tespit edilmiştir. Dördüncü modülde saatler konusu işlenmiş ve öğrencilerin genellikle öğrenmekte zorlandıkları bir konu olmasına rağmen sadece dört farklı zamanın verildiği bir alıştırma yer almaktadır. Bu bağlamda konuların daha iyi pekiştirilmesi amacıyla bazı etkinliklerde daha fazla örneğe yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Almanca'nın Almanya dışında Avusturya ve İsviçre gibi ülkelerde de konuşulduğu kitabın hiçbir dinleme metninde yer almamaktadır. Örneğin ilk ünitenin konusu olan selamlaşma vedalaşma konusunda geçen dinleme metinlerinde sadece Almanya'da kullanılan selamlaşma kelimelerinin kullanıldığı görülmektedir. Hâlbuki “Hallo” selamlaşma kelimesine karşılık hem Almanya'nın güney bölgesinde hem de Avusturya Almancasında kullanılan “Servus” ya da “Grüß dich” gibi selamlaşma kelimeleri veya İsviçre'de kullanılan “Hoi” ya da “Grüezi” ifadelerinin kullanılması, öğrencilerin Almanca konuşulan ülkelerde farklılıkların olduğunu görmelerini sağlayabilecektir.

Birçok öğrenci, Almanya dışında Avusturya ve İsviçre gibi ülkelerde anadil olarak Almanca konuşulduğunu bilmemektedir. Bu bağlamda “Ülkeler ve Diller” konusunda Almanya dışında ilgili diğer ülkelere de değinilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Tüm bu tespitlerden yola çıkarak, “Wie bitte? A1.1” adlı Almanca ders kitabının dinleme metinlerinin kayıt kalitesi, dinleme metinlerinin konuşma hızının öğrenci seviyesi açısından yeterli olduğu, diğer kriterlerin ise eksik ve/veya yetersiz olduğu belirlenmiş, özellikle çevresel sesler ve otantik unsurların dâhil edilmesiyle söz konusu kitabın dinleme metinlerinin daha modern olacağı sonucuna varılmıştır.

KAYNAKLAR

- Adalı, O. (1982). *Yüksek öğretimde sözlü ve yazılı anlatım*. İzmir: Aydın.
- Adıyaman, Z. (2002). Uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretimi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 1(1), 1303-6521. <http://www.tojet.net/articles/v1i1/1111.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Akarsu, B. (1998). *Dil-kültür bağlantısı*. İstanbul: İnkılap.
- Akdoğan, S. (2010). *Türkiye’de yabancı dil öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve bir çözüm önerisi olarak yabancı dil okullarına yönelik öğretmen ve öğretim elemanlarının görüşleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Aksan, D. (2003). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim* (2. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Aktaş, T. (2005). Yabancı dil öğretiminde iletişimsel yeti. *Dil ve Dilbilim Çalışmaları Dergisi*. 1(1), 89-100.
- Aldıyab, A. (2017). Dil öğreniminde dinlemenin önemi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 440-448.
- Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü. (2013). *Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi öğrenim, öğretim ve değerlendirme*. Frankfurt: telc, Milli Eğitim Bakanlığı.
- Bahadıroğlu, D. (24 Kasım 2016). Dilin Tanımı ve Dil Kavramının Boyutları. www.makaleler.com/dilin-tanimi-ve-dil-kavraminin-boyutlari
- Banguoğlu, T. (1998). *Türkçenin grameri*. Ankara: TDK.
- Binbaşoğlu, C. (1994). Ders kitapları üzerine, *Çağdaş Eğitim*, 19(195), 33.
- Bulut, B. (2013). *Etkin dinleme eğitiminin dinlediğini anlama, okuduğunu anlama ve kelime hazinesi üzerine etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Calp, S. (2017). Yabancılar Türkçe öğretiminde alternatif bir yöntem: sesli dilsel yöntem, *Uluslararası Diller Eğitimi Dergisi ve Öğretme*, 5(4), 596-622.

- Coskun, İ. K. ve Kuglin, J. (1996). *Türkiye ve Almanya’da İlköğretim ders kitapları*, Ankara: Bizim Büro.
- Çakır, İ. (2010). Yazma becerisinin kazanılması yabancı dil öğretiminde neden zordur? *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(28), 1-12.
- Çelebi, M. D. (2006). Türkiye’de anadili eğitimi ve yabancı dil öğretimi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(21), 285- 307.
- Çetintaş, B., Genç, A. (2001). Eğitim reformu sonrası Anadolu liselerinde yabancı dil öğretimi (Foreign Language Teaching At Anatolian High Schools Following The Education Reform), *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 51-56.
- Çetintaş, B. (2010). Türkiye’de yabancı dil eğitim ve öğretiminin sürekliliği. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 6(1).
- Demircan, Ö. (1990a). *Yabancı dil öğretim yöntemleri*. İstanbul: Ekin Eğitim.
- Demirel, Ö. (1990b). *Yabancı dil öğretimi: İlkeler, yöntemler, teknikler*. Ankara: USEM.
- Demircan, Ö. (2013). *Yabancı dil öğretim yöntemleri*. İstanbul: Der.
- Demirel, Ö. (1999). *İlköğretim okullarında Türkçe öğretimi*. İstanbul: MEB.
- Demirel, Ö. (2003). *Yabancı dil öğretimi*. İstanbul: Pegem.
- Demirel, Ö. (2004). *Yabancı dil öğretimi dil pasaportu dil biyografisi dil dosyası*. Ankara: Pegem A.
- Demirel, Ö. (2010a). *Eğitim sözlüğü*, Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Ö. (2010b). *Yabancı dil öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Doğan, C. (2012). *Sistematik yabancı dil öğretim yaklaşımı ve yöntemleri*. İstanbul: Ensar.
- Doğan, İ. (1996). *Sosyoloji, kavramlar ve sorunlar*, İstanbul: Sistem.
- Doğan, Y. (2007). *İlköğretim ikinci kademedeki dil becerisi olarak dinlemeyi geliştirme çalışmaları*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Epçaçan, C. (2013). Temel bir dil becerisi olarak dinleme ve dinleme eğitimi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı 6(11).

- Erdem, D. (2011). Türkiye’de 2005–2006 yılları arasında yayımlanan eğitim bilimleri dergilerindeki makalelerin bazı özellikler açısından incelenmesi: Betimsel bir analiz. *Ankara Üniversitesi Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, Yaz 2011, 2(1).
- Ergin, A. ve Birol, C. (2000). *Eğitimde iletişim*. Ankara: Anı.
- Ergin, M. (1997). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Bayrak.
- Genç, A. (2002). İlk ve ortaöğretim okullarında yabancı dil ders kitabı seçimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(22).
- Genç, A. (2004a). Türkiye’de ilk ve ortaöğretim okullarında yabancı dil öğretimi. *Kırgızistan-Manas Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 107-111.
- Genç, A. (2004b). Lern mit uns adlı Almanca öğretmen kitaplarında ülkebilgisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 91–102.
- Genç, A., & Ünver, Ş. (2012). Türkiye’de geçmişten günümüze Almanca öğretimi için yazılan ders kitaplarındaki metinlerin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 37(163).
- Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Journal of International Social Research*, 3(12).
- Göçer, A. (2009). Türkiye’de Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten öğretmenlerin uygulamalarına yönelik nitel bir araştırma. *Dil Dergisi*, (145), 28-47.
- Göğüş, B. (1978a). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi*. Ankara: Gül.
- Göğüş, B. (1978b). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi*. Ankara: Kadioğlu.
- Gömleksiz, M. N., & Elaldi, Ş. (2011). Yapılandırmacı yaklaşım bağlamında yabancı dil öğretimi. *Electronic Turkish Studies*, 6(2). 443-454.
- Grotjahn, R., & Tesch, B. (2010). *Messung der Hörverstehenskompetenz im Fach Französisch*. Standardbasierte Testentwicklung und Leistungsmessung. Französisch in der Sekundarstufe I. Münster: Waxmann, 125-150.
- Gücüyeter, B. (2009). Türk dili ve edebiyatı derslerinde dinleme eğitimi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(2), 161-170.
- Güleryüz, H. (2003). *Yaratıcı çocuk edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Güneş, F. (2000). *Okuma yazma öğretimi ve beyin teknolojisi*. Ankara: Ocak.

- Güven, Z. Z. (2007). *Öğrenme stillerine dayalı etkinliklerin öğrencilerin dinleme becerisi erişileri, İngilizce dersine yönelik tutumları ve öğrenilenlerin kalıcılığına etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Hengirmen, M. (1990). *Yabancı dil öğretim yöntemleri ve tömer yöntemi*. Ankara: Engin.
- İşcan, A. (2007). Dil ve ana dil olarak Türkçe üzerine. *Erciyes Dergisi*, 30, 5-6.
- Kaplan, M. (2000). Çocuk kitaplarında içerik, resimleme, dil ve anlatım özellikleri. I. *Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu*, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kast, B. (Ed.). (1994). *Zur Analyse, Begutachtung und Entwicklung von Lehrwerken: für den fremdsprachlichen Deutschunterricht*. Langenscheidt.
- Kocaman, A. (1983). Yabancı dil öğretiminde yeni yönelimler. *Türk Dili, Dil Öğretim Özel Sayısı Temmuz-Ağustos*, 379, 116-120.
- Koçak, M. (2012). Almanya’da yaşayan Türklerin Türkçe dil becerileri üzerine bir inceleme, *Zeitschrift für die Welt der Türken* 4(1), 303-313.
- Kurnaz, A. D. (2006). *Sakarya Anadolu Lisesi 1.sınıf öğrencilerinin yabancı dil öğretimine ilişkin faktörler*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adapazarı.
- Kuzu, H (2013). Ortaöğretimde yabancı dil (Almanca) öğretiminin öğrenci memnuniyeti açısından değerlendirilmesi: Anadolu Lisesi örneği. (Yayımlanmamış doktora tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya
- Küçükahmet, L. (Ed.). (2003). *Konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu*. Nobel.
- Lambert, W. E. (1972). *Language, psychology and culture*. Stanford CA: Stanford University.
- MEB. (2005). *İlköğretim Türkçe dersi (1-5) öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEB. (2006). *İlköğretim Türkçe dersi (6, 7, 8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: MEB.
- Melanlioğlu, D. (2015). Yabancı öğrenciler için dinleme becerisine yönelik üstbilişsel dereceli puanlama anahtarı. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(2), 391-404.

- Memiş, M. R., & Erdem, M. D. (2013). Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemler, kullanım özellikleri ve eleştiriler. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8, 9.
- Mert, E. L. (2014). Türkçenin eğitimi ve öğretiminde dört temel dil becerisinin geliştirilmesi sürecinde kullanılabilecek etkinlik örnekleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(1), 23-48.
- Odabaşı, H. F. (1997). *Yabancı dil eğitiminde bilgisayar kullanımı*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Oflaz, A. (2015). Geleneksel ve alternatif yabancı dil öğretim yöntemlerinde Almanca kelime öğretimi. *Electronic Turkish Studies*, 10(3).
- Oğuzkan, F. (1993). *Eğitim terimleri sözlüğü*, Ankara: Emel.
- Ördek, E. (2017). *Turizm işletmeciliği ve otelcilik yüksekokullarında ikinci yabancı dil Almanca ders kitaplarının incelenmesi*, (Yüksek yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Öz, F. (2001). *Uygulamalı Türkçe öğretimi*. Ankara: Anı.
- Özbay, M. (2001). Türkçe öğretiminde dinleme becerisini geliştirme yolları. *Türk Dili Dergisi*, 589, 9-14.
- Özbay, M. (2005). *Bir dil becerisi olarak dinleme eğitimi*. Ankara: Akçağ.
- Özbay, M. (2009). *Bir dil becerisi olarak dinleme eğitimi*, Ankara: Öncü.
- Özbay, M. (2010). Anlama teknikleri II: Dinleme eğitimi (2. baskı). Ankara: Öncü.
- Özçakır, A. İ. (21.10.2014). Eğitim üzerine Anadolu Liselerine ne oldu? <http://blog.milliyet.com.tr>
- Özdemir, E. (1987). *İlkokul öğretmenleri için Türkçe öğretimi kılavuzu*. İstanbul: İnkılap.
- Raasch, A. (2000). Mehrsprachigkeit und was wir in Europa dafür tun (könnten). *Fremdsprachen lehren und lernen*, 29, 146-158.
- Rozan, N. (1982). Okuma alışkanlığında öğretmenlerin rolü. *Eğitim ve Bilim*, 7(39), 19-23.
- Rösler, D. (Seminarleiter) (2002). Kriterienkatalog für Internet-Lernmaterial Deutsch als Fremdsprache. *Seminar: Internetgestütztes DaF-Lernen*. Justus Liebig Universität, Gießen.

- Sarı, H. (2006). *Bilgisayar destekli yabancı dil öğretimi ile ilgili öğrenci görüşleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Sarihan, Z. (2001). Yabancı dille eğitime hayır. *Öğretmen Dünyası Özel Eki, Haziran*.
- Semerci, Ç. (2004). İlköğretim Türkçe ve Matematik Ders Kitaplarını Genel Değerlendirme Ölçeği. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Mayıs*, 28(1), 49-54.
- Semerci, M. (1999). *Yabancı dil öğretiminde eğitim politikası sorunu ve yeni bir yaklaşım*. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Eskişehir.
- Sever, S. (2011). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme* (5. baskı). Ankara: Anı.
- Sinan A. T. (2006). Ana dili eğitimi üzerine bazı düşünceler, *Fırat Üniversitesi Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 75-78.
- Sözer, E. (1984). Amerika Birleşik Devletleri'nde yabancı dil öğretmeni yetistirme, *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 131-146.
- Taşer, S. (2000). *Konuşma eğitimi*, İstanbul: Papirüs.
- Temur, T. (2001). *Dinleme becerisi-konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu Türkçe 1-8*. Ankara: Nobel.
- Temur, T. (2010). Dinleme metinlerinden önce ve sonra sorulan soruların üniversite öğrencilerinin dinlediğini anlama becerisi düzeyine etkisi, *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*. (29), 303-319.
- Tosun, C. (2006). Yabancı dil öğretim ve öğreniminde eski ve yeni yöntemlere yeni bir bakış. *Cankaya University Journal of Arts and Sciences*, 1(5), 79-88.
- Türk Dil Kurumu. (1992). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Uygur, N. (2001). *Dilin gücü*, 6. Baskı, İstanbul: Yapı Kredi.
- Ünal, Ş. (2001). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Nobel.
- Ünsal, Y., & Güneş, B. (2004). Bir kitap inceleme çalışması örneği olarak Meb lise 1. sınıf fizik ders kitabının eleştirel olarak incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 305-321.

- Vardar, B. (1988). Açıklamalı dilbilim terimleri sözlüğü, İstanbul: ABC.
- Williams, M., & Burden, R. L. (1997). *Psychology for Language Teachers: A Social Constructivist Approach*. Cambridge University.
- Yalçın, S. K., & Şengül, M. (2007). Dilin iletişim süreci içerisindeki rolü ve işlevleri. *Electronic Turkish Studies*, 2(2).
- Yalın, H. İ. (1996). Ders kitabı tasarımı. *Milli Eğitim Dergisi*, (132), 61.
- Yasar, S. (1992). Küçük gruplarla öğretim yönteminin yabancı dil, öğretiminde kullanılması, *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1-2) 69-77.
- Yayla, N. D. (2014). *Yabancılar teknoloji tabanlı Türkçe öğretimi: dinleme becerisinin kazandırılmasına ilişkin durum analizi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Yaylı, D., & Yaylı, D. (2011). Yabancı dil öğretimi yaklaşımları ve yöntemleri. *Yabancılar Türkçe öğretimi: politika, yöntem ve beceriler*, 7-28. Ankara: Anı.
- Yazıcı, Z. (2003). Okul öncesi eğitimin okul olgunluğu üzerine etkisinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 155 – 156.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..